

TARTOZZ OKOSAN!

Útmutató a sikeres adósságkezeléshez

TARTOZZ OKOSAN!

Útmutató a sikeres adósságkezeléshez

TARTOZZ OKOSAN!
Útmutató a sikeres adósságkezeléshez

Szerkesztő:
KISS NATÁLIA

Szerzők:
DARÓCZI TAMARA, DIETZ HENRIETTA, HERDT ÉVA, KISS NATÁLIA, KERESE VIRÁG, MAGASSY MERCÉDESZ, SZŐKE PETRA, VASAS TAMÁS

Szakmai lektorok:
MIKLÓS JÁNOS, MOLNÁR NOÉMI FANNI, TÉR KATALIN

Olvasószerkesztő:
BORSIK MIKLÓS

Grafikai tervezés és tördelés:
THURY LILI

Nyomdai kivitelezés:
VAREG NYOMDA

ISBN (print): 978-615-02-8634-1
ISBN (pdf): 978-615-02-8635-8

© Utcajogász Egyesület
A kézikönyv a 2026. augusztus 1. napján hatályos jogszabályok alapján készült.

A kézikönyv nyomtatott formátumban való megjelenését a Józsefvárosi Önkormányzat támogatta.

Budapest, 2026

UTCAJOGÁSZ

A PROJEKT MEGVALÓSULT A FŐVÁROSI SZOCIÁLIS KÖZALAPÍTVÁNY TÁMOGATÁSÁVAL, A FŐVÁROSI SZOLIDARITÁSI ALAP PÁLYÁZATI PROGRAM KERETÉBEN.

FŐVÁROSI SZOLIDARITÁSI ALAP
FŐVÁROSI SZOCIÁLIS KÖZALAPÍTVÁNY

TARTALOM

BEVEZETÉS 6

I. ELMÉLETI ALAPOK 10

1. ALAPFOGALMAK 11
1.1. Mit értünk adósságkezelés alatt a kézikönyvben? 11
1.2. Ki kicsoda az adósságkezelésben? 11
1.3. Egy tartozás útja 16

2. MI TÖRTÉNHET EGY TARTOZÁSSAL A JOGI ELJÁRÁSOK MEGINDÍTÁSA ELŐTT? 19
2.1. Az elévülés 19
2.2. Az engedményezés 22
2.3. A fizetési felszólítás 24

3. AZ ADÓS LEHETŐSÉGEI A JOGI ELJÁRÁSOK MEGINDÍTÁSÁIG 27

4. JOGI ELJÁRÁSOK A KÖVETELÉS ÉRVÉNYESÍTÉSÉRE 32
4.1. A fizetési meghagyásos eljárás 32
4.2. A bírósági peres eljárás 38

5. A BÍRÓSÁGI VÉGREHAJTÁS 42
5.1. A végrehajtási eljárás szabályai 42

6. AZ ADÓS LEHETŐSÉGEI A VÉGREHAJTÁSI ELJÁRÁS SORÁN **51**

6.1. Hogyan "szabadulhat" az adós a követeléstől a végrehajtási eljárásban? 51

6.2. Mit tehet az adós, ha a végrehajtási eljárás során valamilyen jogsérelem érte? 54

6.3. Milyen egyéb lehetőségei vannak az adósnak a végrehajtási eljárásban helyzetének könnyítésére? 57

+1 HOGYAN IGAZODJ EL A JOGSZABÁLYOK ÚTVESZTŐIBEN? **60**

II. JOGESETGYŰJTEMÉNY **64**

2.1. Soha meg nem érkezett levelek 68

2.2. Tartozás a múltból 71

2.3. Újrakezdés részletekben 72

2.4. Az elévülés diadalma 73

2.5. Barátom, az idő 76

2.6. Az utolsó forint védelmében 77

2.7. Megálló a végállomás előtt 78

2.8. Jókor jó helyen 80

2.9. Létezik méltányosság? 82

2.10. A kézbesítés fikció, a gond valódi 83

2.11. Amikor a rosszból lehet a jobbat választani 85

III. IRATMINTATÁR **88**

3.1. Iratmásolat iránti kérelem a végrehajtási eljárásban 90

3.2. Részletfizetési kérelem fizetési meghagyásos eljárásban 92

3.3. Ellentmondás fizetési meghagyásos eljárásban 94

3.4. Kézbesítési kifogás fizetési meghagyással szemben a végrehajtási eljárásban 96

3.5. Rendkívüli ellentmondás 98

3.6. A végrehajtási jog elévülésének bejelentése 100

3.7. Végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem 102

3.8. Panasz hatósági átutalási megbízással szemben 106

3.9. Részletfizetés iránti kérelem végrehajtási eljárásban 108

3.10. Végrehajtási kifogás 110

Az Utcajogász Egyesület tapasztalatai szerint a jogi eljárások többsége az érintettek számára gyakran bizonytalanságot, kiszolgáltatottságot és sokszor szorongást és félelmet is jelent. Ez különösen igaz a tartozások érvényesítésére irányuló eljárásokban. Az adós gyakran úgy érzi, hogy olyan szabályok és folyamatok között kell helytállnia, amelyeket nem ismer, miközben a vele szemben fellépő hitelezőket vagy követeléskezelőket jelentős szakmai és jogi háttér is támogatja. Ebben a helyzetben már önmagában az is komoly segítséget jelenthet, ha valaki segít megérteni, mi történik vele, milyen jogai vannak, és milyen lehetőségekkel élhet.

Az Utcajogász 2010-ben azért jött létre, hogy azoknak nyújtson ingyenes jogi segítséget, akik ezt más módon nehezen vagy egyáltalán nem tudnák igénybe venni. Hisszük, hogy mindenkinek joga van szakértő segítségét igénybe venni. Küldetésünk, hogy minél többen felismerjék, mikor sérülnek a jogaik, megértsék és érvényesíteni tudják azokat. Egyesületünk tagjai azért dolgoznak, hogy minél több ügyfelünk tudja, milyen lehetőségei vannak, és szükség esetén képes legyen segítséget kérni vagy megfelelően fellépni saját érdekében.

Azoknak a történeteiben, akik megfordulnak a küszöb nélküli utcai ügyfélfogadáson, az adósság önmagában is komoly teher. Viszont sokszor ennél is nagyobb probléma a jogi ismeretek hiánya miatti tehetetlenség és késlekedés. Egy tartozás hosszú éveken, akár egy életen át is elkísérhet valakit, folyamatos bizonytalanságot okozva. Gyakran azt látjuk, hogy az adósok nem azért kerülnek hátrányos helyzetbe, mert ne lennének lehetőségeik. Gyakoribb ok, hogy nem tudnak ezekről, nem értik az eljárásokat, elmulasztanak fontos határidőket, vagy nem ismerik a jogi eszközöket, amelyekkel élhetnének. Eközben a követeléseket érvényesítő szervezetek felkészült jogi apparátussal dolgoznak, a tudásbeli különbség pedig jelentős egyenlőtlenséget eredményez. Kiadványunk egyik legfontosabb célja ennek az aránytalanságnak a csökkentése.

A kézikönyvet elsősorban szociális munkások számára készítettük. Ők azok, akik nap mint nap olyan emberekkel találkoznak, akiknek tartozásaik vannak, és akiknek sokszor nemcsak szociális, hanem jogi támogatásra is szükségük lenne. Bízunk benne, hogy ez az összefoglaló segítséget nyújt abban, hogy ügyfeleiknek még szakszerűbb és hatékonyabb támogatást adhassanak. Ugyanakkor a kézikönyv mindenkihez szól, aki szeretné megérteni, milyen döntéseket hozhat, és mire kell figyelnie az egyes eljárások során, ha tartozása van.

A legjobb dolog, ami egy tartozással történhet, hogy a kötelezett a fizetési határidőben teljesíti. Ez a kézikönyv azonban nem erről szól. Arról szól, hogy mi történik akkor, amikor a tartozás törlesztése valamilyen okból nem történik meg, és elkezdik érvényesíteni a követelést. Az Utcajogász ügyfélfogadásán azt tapasztaljuk, hogy számos esetben sérülnek az adósok jogai, vagy legalábbis olyan jogi lehetőségek maradnak kihasználatlanul, amelyek érdemben javíthatnák a helyzetüket. Célunk ezért az, hogy közérthető formában összegyűjtsük mindazt a jogi tudást, amely segíthet a tartozásokkal kapcsolatos eljárások megértésében és az adósokat megillető jogok gyakorlásában.

A kézikönyv első része a sikeres adósságkezeléshez szükséges alapvető jogi ismereteket foglalja össze. A további fejezetek gyakorlati segítséget nyújtanak: bemutatják az Utcajogász ügyfélfogadásán leggyakrabban előforduló jogi helyzeteket, ismertetik a lehetséges megoldásokat, közérthető útmutatót adnak a legfontosabb beadványok elkészítéséhez, valamint segítenek eligazodni a hivatalos dokumentumok között.

Reméljük, hogy ez a kézikönyv nem csupán hasznos tájékoztatást nyújt, hanem tényleges hozzájárulás ahhoz, hogy a segítő szakemberek és az érintettek magabiztosabban igazodjanak el a tartozásokkal kapcsolatos jogi eljárásokban. Meggyőződésünk, hogy a jog útvesztőiben senkinek sem kell egyedül maradnia. Hiszünk abban, hogy a tudás csökkenti a kiszolgáltatottságot, növeli az önbizalmat, és valódi esélyt teremt arra, hogy mindenki élni tudjon a jog által biztosított lehetőségekkel.

I.

ELMÉLETI ALAPOK

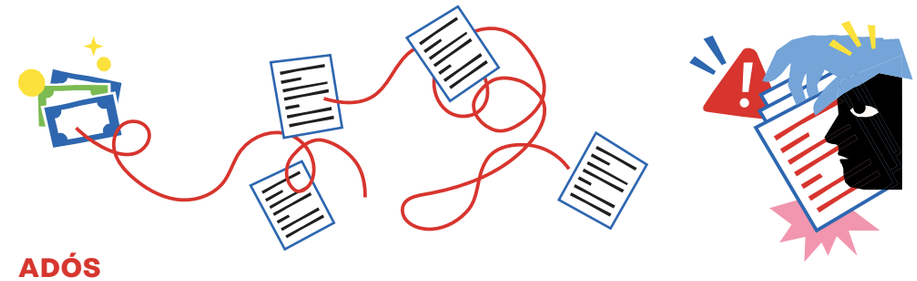
1. ALAPFOGALMAK

1.1. Mit értünk adósságkezelés alatt a kézikönyvben?

Adósságkezelés alatt mindazokat a jogi és érdekérvényesítési lehetőségeket értjük, amelyekkel az adós élhet a saját védelme érdekében, amikor személyesen jár el a hitelezőnek a követelés érvényesítésére irányuló jogi és egyéb lépéseivel szemben.

1.2. Ki kicsoda az adósságkezelésben?

Az alábbiakban azokról a főbb szereplőkről lesz szó, akikkel az adósságkezelés során a leggyakrabban találkozunk. Ha sikeresen szeretnénk fellépni az adós védelme érdekében, elengedhetetlen annak megértése, hogy az egyes személyek, illetve intézmények milyen szerepet töltenek be az adósságkezelésben.

ADÓS

Adósnak a mindennapokban azt nevezzük, aki tartozik, akinek valamilyen követelést meg kell fizetnie. A kézikönyvben, ezt a fogalmat kiegészítve, adósnak azt a magánszemélyt tekintjük, aki lejárt követeléssel rendelkezik, azaz fizetnie kellett volna, de a határidő lejárta előtt nem teljesítette a kötelezettségét. Akár önhibájából, akár önhibáján kívül került az adós ebbe a helyzetbe, azt feltételezzük, hogy célja kizárólag az lehet, hogy a számára legideálisabb módon, jogi lehetőségeivel élve, jogszerű eljárásban szabaduljon a tartozástól.

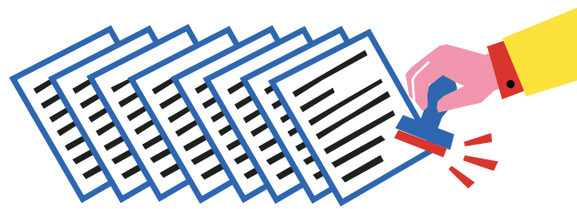
A kézikönyvben általában adósként fogunk hivatkozni arra a magánszemélyre, aki lejárt követeléssel tartozik, azonban a szakmaiság és az érthetőség megköveteli, hogy tisztázzuk, a hétköznapokban adósként hivatkozott személynek többféle elnevezése van a jogban. Hívják például kötelezettnek a fizetési meghagyásos eljárásban, de a szerződések jogában adóstársnak és kezesnek nevezett személyek is adósok.

HITELEZŐ

Hitelezőnek nevezzük a kézikönyvben azt a magánszemélyt, jogi személyt vagy egyéb szervezetet, akinek az adós tartozik. A hitelezőt általában az motiválja, hogy minél kevesebb kockázatvállalással és minél gyorsabban a pénzéhez jusson. Ő az, aki a követelés érvényesítése céljából stratégiát alkot, döntéseket hoz, irányít. Például felszólítja az adóst a fizetésre, fizetési meghagyásos kérelmet nyújt be vagy kéri a végrehajtást. Ha passzív, nem tesz aktívan semmit, áll a folyamat, ha cselekszik, akkor halad tovább. A hitelezőnek a jogban az adóshoz hasonlóan többféle elnevezése van. Ha a hitelező fizetési meghagyásos eljárást indít, jogosultnak hívják, ha végrehajtási eljárás van folyamatban, akkor végrehajtást kérőnek. A hitelező megteheti, hogy eladja a követelését valakinek, ekkor engedményezőnek nevezik. Aki megveszi tőle a követelést, az lesz az új hitelező, a jog nyelvén: engedményes.

KÖZJEGYZŐ

A közjegyzők a bíróságok tehermentesítése céljából bírósági – de nem ítélkezési – jogköröket látnak el. Elsődleges feladatuk a jogviták megelőzése. A közjegyző a bíróhoz hasonlóan független, csak a jogszabályoknak van alárendelve és nem utasítható. Amit a közjegyző tesz, azt hitelesnek kell tekinteni, ha például a közjegyző kiállít egy okiratot vagy nyilvántartásba vesz valamilyen tényt, akkor azt kell feltételezni, hogy az a valóságnak megfelel. Személyéhez közbizalom fűződik, pártatlanul és részrehajlástól mentesen kell eljárnia. Az adósságkezelésben a közjegyző neve általában két helyen merül fel: okiratok záradékolásánál vagy – még gyakrabban – a fizetési meghagyásos eljárásban. Ez utóbbi szerepről már itt ejtenünk kell néhány szót.

A közjegyző tehát az, akihez a hitelező fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemmel fordulhat és hatáskörrel rendelkezik a kérelem elbírálására. A közjegyzőn túl tisztázni kell annak a szervezetnek a fizetési meghagyásos eljárásban betöltött szerepét is, amelynek a nevével gyakran találkoznak az adósok. Ez a szervezet a Magyar Országos Közjegyzői Kamara (rövidítve: MOKK). A MOKK egy köztestület, amely mint legfőbb önkormányzati szerv képviseli a közjegyzői kart és szervezeteit. A MOKK a fizetési meghagyásos eljárásban főszabályként nem hatóságként, hanem egy informatikai, iratkezelési, kézbesítési és pénzügyi rendszer üzemeltetőjeként jelenik meg. Szolgáltatásait a hatósági jogkörrel rendelkező közjegyző és a felek kötelesek az eljárás során igénybe venni. Az ügyfélfogadásunkra érkezők a fizetési meghagyásra sokszor „MOKK-os levél”-ként hivatkoznak. Ezzel kapcsolatban, a tévedések elkerülése végett fontos rögzíteni, hogy – a fentiekre tekintettel – ha valaki a MOKK-tól mint feladótól kap postai levelet, nem a MOKK-nak, hanem az eljáró közjegyzőnek küldheti meg joghatályosan a választ.

BÍRÓSÁG

A bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet végeznek, jogvitákat döntenek el és kötelező erejű döntéseket hoznak, amelyeket akár állami kényszerrel is végre lehet hajtani. A bíróságok a döntéseiket a jogszabályokra alapozzák és mérlegelik a bizonyítékokat. Fontos, hogy a bizonyítás a felek feladata, nem a bíróságé. Az egyik legkevésbé vitatható, vagyis objektivitása miatt legmeggyőzőbb bizonyíték az okirat, ezért is hangsúlyozzák a jogászok, hogy a legjobb mindig mindent papírra vetni. A bíróságoknak kisebb szerep jut ebben a kézikönyvben, hiszen az általunk tárgyalt pénzkövetelések nagy részét a közjegyzői hatáskörbe tartozó fizetési meghagyásos eljárásban érvényesítik. Perré alakul és a bíróság előtt folytatódik ugyanakkor a fizetési meghagyásos eljárás is, ha a kötelezett (adós) ellentmondással él, azaz vitatja a követelést. Így természetesen a bíróságokon folyó eljárásról is szólnunk kell. Ezen kívül bírósági hatáskörbe tartozik például a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem vagy a végrehajtási kifogás elbírálása a végrehajtási eljárásban. Ezekről az ***Elméleti alapok*** végén lesz szó.

VÉGREHAJTÓ

„A bíróságok és a jogvitát eldöntő más szervek határozatait, továbbá egyes okiratokon alapuló követeléseket bírósági végrehajtás útján [...] kell végrehajtani" – fogalmaz a Végrehajtási törvény 1. §-a. A végrehajtási eljárásban több különböző szerv és személy is megjelenik. Ide tartozik a teljesség igénye nélkül: a bíróság, a bírósági ügyintéző, a bírósági titkár, a közjegyző, a rendőrség, a gyámhatóság képviselője, az ügygondnok és természetesen a végrehajtó is. Végrehajtónak hívjuk összefoglaló néven az önálló bírósági végrehajtót, a végrehajtó-helyettest és a végrehajtójelöltet.

A végrehajtó feladata – ha az adós önkéntes teljesítése elmarad, akár kényszert alkalmazva is – behajtani a hitelező követelését. A végrehajtó felhatalmazással rendelkezik arra, hogy egyedi végrehajtási cselekményeket végezzen, mint például letiltást vezessen a munkabérre, inkasszálja a bankszámlát, ingót vagy ingatlant árverezzen el.

A végrehajtók tevékenységüket végrehajtói iroda keretében kötelesek végezni. A végrehajtói iroda egy jogi személyiséggel rendelkező, gazdálkodó szervezet, kvázi cég, amelyre a korlátolt felelősségű társaságra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni a végrehajtási törvényben foglalt eltérésekkel. Mindez többek között azt eredményezi, hogy a végrehajtói iroda célja – mint ahogy a vállalkozások célja általában – minél nagyobb nyereség elérése, a profit növelése. A korlátolt felelősségi forma lényegi eleme, hogy a végrehajtói iroda tagja nem saját, hanem a végrehajtói iroda vagyonával felel magatartásáért.

A végrehajtókra vonatkozó szabályokról részletesebben lesz még szó a végrehajtással foglalkozó fejezetben.

KÖVETELÉSKEZELŐK

Az adósokat sok esetben egy korábbi tartozás miatt nem a követelés eredeti jogosultja keresi, hanem követeléskezelő. A követeléskezelők olyan vállalkozások, cégek, amelyek egyrészt más vállalkozások (jellemzően pénzügyi intézmények, közműszolgáltatók, telekommunikációs cégek) megbízásából kezelnek és hajtanak be lejárt tartozásokat, másrészt lejárt tartozásokat vásárolnak annak érdekében, hogy azokat saját részükre behajtsák. Megbízásos követeléskezelés esetén a tartozás az eredeti hitelezőnél marad: tehát az adós tartozása továbbra is a hitelező felé áll fenn, de a követeléskezelő végzi a behajtást. Követelésvásárlás (azaz engedményezés) esetén az adós már nem az eredeti hitelezőnek, hanem a követeléskezelőnek tartozik.

A követeléskezelőkre jellemző, hogy a tartozásbehajtás minden csínját-bínját ismerik, nagy erőforrásokkal (jogász apparátus, tőke) és tapasztalattal rendelkeznek szakterületükön.

1.3. Egy tartozás útja

Az alábbi ábrán látható, hogy mennyi minden történhet egy tartozással attól kezdve, hogy létrejön, addig, amíg megszűnik.

Az ábra magyarázata:

Tartozások nap mint nap keletkeznek. Például amikor részletre vásárol valaki mobilt, amikor a telefonszolgáltató kiállítja a telefonszámlát, amikor utánfizetéssel ad le valaki rendelést, vagy amikor banki kölcsönt vesz fel.

Jogi értelemben az esedékesség időpontja az a nap, amelyen vagy ameddig az adott fizetési kötelezettséget avagy a tartozás teljesítését vállalta az adós. Például hitel esetén ez a nap havonta a részletfizetés határnapja, számla esetén a befizetési határidő utolsó napja. Ha ez a nap úgy telik el, hogy az adós nem fizet, akkor megnyílik a hitelező lehetősége arra, hogy jogi úton érvényesítse a követelését, ilyen esetekben a hitelező háromféle magatartás közül választhat:

- maradhat passzív, azaz előfordulhat, hogy a hitelező huzamosabb ideig nem tesz semmit (elévülés);
- eladhatja a követelését (engedményezés);
- tehet aktívan a követelés behajtásáért (küldhet fizetési felszólítást, indíthat fizetési meghagyásos eljárást, bírósági pert vagy végrehajtási eljárást).

Ha a hitelező passzív, azaz huzamosabb ideig nem tesz semmit, jogi szempontból annak is jelentősége van. Elképzelhető, hogy olyan sokáig nem tesz semmit, hogy a tartozás elévül. A hitelező – az aktív magatartások közül – leggyakrabban először fizetési felszólításban hívja fel az adóst a tartozás teljesítésére, ha pedig ez nem vezet eredményre, jogi eljárást indít. Ez a jogi eljárás általában kétféle: közjegyző előtti fizetési meghagyásos eljárás vagy bírósági peres eljárás. Ezeknek az eljárásoknak a végén születik egy jogerős döntés. A jogerős döntés a felekre nézve kötelező és végrehajtható. Ha a döntés a hitelezőnek ad igazat, de az adós továbbra sem teljesít, akkor a hitelező kérheti a döntés végrehajtását. A végrehajtási eljárás során a végrehajtó behajtja a követelést, és átadja a hitelezőnek az őt megillető részt. Ezzel lezárul a folyamat.

Két fontos, az ábrán vörös vonallal jelölt határvonal van a tartozás keletkezése és megszűnése között az adós szempontjából, amit kiemelten kell kezelni.

- Az első fontos határvonal: „az ügy jogi útra terelése”, azaz a jogi eljárások megindítása.
- A másik fontos határvonal: a végrehajtási eljárás megindítása.

Amennyiben a tartozást az adós nem vitatja és valamennyire fizetőképes, úgy az adós által választható legjobb stratégia, ha keresi a megegyezést a hitelezővel, lehetőleg a vörös vonalak átlépése előtt. Kérhet részletfizetést vagy méltányolást érdemlő körülményekre hivatkozással megpróbálhatja kérni a tartozás egy

részének vagy egészének elengedését. A hitelezőben az első vörös vonal előtt még lehet némi bizonytalanság azt illetően, hogy a jogi eljárások kimenetele mi lesz, illetve be lehet-e egyáltalán hajtani az adóson a követelést, és mikor térül meg a követelés érvényesítésébe fektetett erőforrás. A jogi eljárások végén eldől a jogvita, kimenetelük rendszerint egy kötelező erejű, végrehajtható és kikényszeríthető döntés. Ezen a ponton a hitelező már megnyugodhat a jogi eljárás sikeressége felől, innentől legfeljebb azt illetően lehet bizonytalanság benne, hogy az adós rendelkezik-e a tartozást és az eljárási költségeket is fedező vagyonnal.

Tehát a határvonalak jelentősége abban áll, hogy azok átlépésével az adós pozíciója hirtelen jelentős mértékben romlik. Onnantól csökken az esély a megegyezésre, és nő a tartozás az eljárási költségekkel. A hitelezőnek az első vörös vonal átlépését követően már kevésbé áll érdekében megegyezni. A második vörös vonal átlépése után, tehát akkor, amikor már megindult a végrehajtás, és folyamatban van a követelés behajtása, egyáltalán nem.

Az adósságkezelés során mindenképpen arra kell törekedni, hogy az adós megállítsa a folyamatot azelőtt, hogy végrehajtási eljárásra kerülne sor.

2. MI TÖRTÉNHET EGY TARTOZÁSSAL A JOGI ELJÁRÁSOK MEGINDÍTÁSA ELŐTT?

2.1. Az elévülés[1]

Előfordulhat, hogy a hitelező sokáig nem tesz semmit, azaz nem indít eljárásokat a követelés érvényesítése érdekében. Az időmúlásnak jogi szempontból jelentősége van az adós oldalán. Elképzelhető, hogy a hitelező olyan sokáig nem tesz semmit a követelésének érvényesítése érdekében, hogy a tartozás elévül. A tartozások nem maradnak fenn örökké, egy idő után akkor sem lehet behajtani azokat, ha egyébként jogszerűen keletkeztek. Ezt biztosítja az elévülés. Ha az elévülési idő eltelik, onnantól kezdve a követelés jogi úton nem érvényesíthető. Ez azt jelenti, hogy az elévült követelést – ha megfelelő helyen és időben hivatkozik az adós az elévülésre – nem lehet számon kérni rajta jogi eljárásban. Azt azonban nem zárja ki az elévülés, hogy az adós önkéntesen, saját akaratából, vagy azért, mert nincs tudomása az elévülésről, teljesítse a tartozást. Ha pedig az adós az elévült követelést önként teljesíti, a már kifizetett tartozást nem lehet visszakövetelni.

Az elévülési idő általában 5 év, de vannak a főszabály alól kivételek. Például az előfizetői szerződésből eredő (tévé, mobil, internet) igények 1 év alatt évülnek el[2], közüzemi díjak közül a villamosenergia és a földgázellátás díját illetően a szabályozás 2023. szeptember 1-jén változott. Addig ugyanis az ilyen díjakból eredő követelések 3 év alatt évültek el, ezt követően viszont a főszabály irányadó ezekre is, azaz az 5 év. Az elévülés a követelés esedékessé válásakor veszi kezdetét. Ha a teljesítés idejét határnap megjelölésével határozták meg, a követelés ezen a napon válik esedékessé. Ha határidő megjelölésével történt a teljesítési idő meghatározása, a határidő utolsó napja lesz az esedékesség időpontja.

Az elévülési időnek megszakítás nélkül kell eltelnie. Bizonyos okokból az elévülés megszakadhat, ilyenkor az elévülési idő újraindul. Vannak az elévülést megszakító okok, amelyek ha bekövetkeznek, az elévülési idő újraindul.

[1] A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:21–25. §.

[2] Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény 143. § (2) bekezdés.

Megszakítja az elévülést:

- ha a tartozást elismeri a kötelezett (a tartozás elismeréséhez az is elég, ha valaki felszólításra fizet, tehát nem kell például írásban nyilatkozni a tartozás elismeréséről);
- ha a felek egyezséget kötnek vagy megegyezéssel módosítják a kötelmet (azaz például egy részletfizetési megállapodást kötnek);
- ha a jogosult pert vagy fizetési meghagyásos eljárást indít a követelés érvényesítésére, és jogerős döntés születik.[3]

Az elévülést nem feladata a bíróságnak vagy más hatóságnak hivatalból észlelni. Csak akkor kötelesek figyelembe venni, ha az, akinek ez érdekében áll, bejelenti az eljárásban, hogy a követelés elévült.

Az elévülés nemcsak megszakadhat, de nyugodhat is. Ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az elévülés nyugszik. Ha az elévülés nyugszik, az akadály megszűnésétől számított egyéves – egyéves vagy ennél rövidebb elévülési idő esetén három hónapos – határidőn belül a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél – egyéves vagy ennél rövidebb elévülési idő esetén három hónapnál – kevesebb van hátra.

Példa az elévülés nyugvására

Egy magánszemély autóbalesetet szenved, és emiatt hosszú időre kórházba kerül, kómában van. A balesetet okozó sofőrrel szemben követelése van az okozott károk megtérítése miatt, de mivel eszméletlen, nem tudja érvényesíteni azt. Normál esetben a követelés 5 év alatt elévülne, de mivel nem tudja megtenni a megfelelő lépéseket a követelés érvényesítése érdekében, az elévülés nyugszik. Ha felépül, onnantól számítva még van 1 éve arra, hogy követelje a kártérítést, akkor is, ha az 5 éves elévülési idő már egyébként letelt volna.

Az alábbi táblázatban röviden összefoglaljuk a jelen kézikönyv szempontjából releváns esetekre irányadó elévülési időket. A táblázat nem teljes körű, és a kézikönyv elkészítésének idején hatályos szabályok szerinti elévülési időket tartalmazza, ha kétség támad az elévülési idő mértékével kapcsolatban, vagy a táblázatban az adott követelés nem szerepel, tájékozódni szükséges és felvilágosítást kérni!

[3] Az elévülést egy további ok is megszakítja a Ptk. 6:25. § d) pontja szerint, ez azonban a témánk szempontjából nem releváns, ezért nem tárgyaljuk.

KÖVETELÉS MEGNEVEZÉSE	ELÉVÜLÉSI IDŐ HOSSZA	MIKORTÓL ALKALMAZANDÓ	JOGSZABÁLYI HÁTTÉR
banki kölcsön (akár személyi, akár jelzálog alapú, jellemzően ingatlan vásárlására), hitelkártya-szerződésből eredő követelés, áruhitel, bérleti díj, használati díj	5 év	–	Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
áramszolgáltatási szerződésből eredő követelés	5 év	2023. szeptember 1. napját ***követően*** kötött közműszolgáltatási szerződésből eredő követelés	a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXVI. törvény
földgázszolgáltatási szerződésekből eredő követelés	5 év	2023. szeptember 1. napját ***követően*** kötött közműszolgáltatási szerződésből eredő követelés	a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény
áramszolgáltatási szerződésből eredő követelés	3 év	2023. szeptember 1. napját ***megelőzően*** kötött közműszolgáltatási szerződésből eredő követelés	a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXVI. törvény
földgázszolgáltatási szerződésekből eredő követelés	3 év	2023. szeptember 1. napját ***megelőzően*** kötött közműszolgáltatási szerződésből eredő követelés	a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény
víz- és távhőszolgáltatási szerződésből eredő követelések	5 év	–	Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
telefonszámla	1 év	–	az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény
internet-előfizetés	1 év	–	az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény
menetrend szerinti autóbuszos személyszállítási szolgáltatási szerződésből eredő követelések	1 év	–	a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény, valamint a 213/2012. (VII.30.) Kormányrendelet
vasúti közlekedés igénybevételével kapcsolatos követelések (pótdíjigény)	1 év	–	a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény

JÓ TANÁCSOK AZ ADÓSNAK

- Tudja meg, hogy napra pontosan mikor indult el az elévülés, azaz mikor vált esedékessé a követelés, például mi volt a számla fizetési határideje.
- Gondolja végig, hogy megszakíthatta-e valami az elévülést, például tett-e olyan nyilatkozatot, amelyben elismerte a követelést, kötött-e megállapodást részletfizetésről.
- Számítsa ki, hogy az elévülés kezdőnapjától vagy a megszakítástól számítva eltelt-e a követelésre irányadó elévülési idő.
- Ha eltelt az elévülési idő, hivatkozzon az elévülésre a hitelező megkeresései, illetve a követelés érvényesítésére indított eljárások (fizetési meghagyás, bírósági peres eljárás) során.

2.2. Az engedményezés[4]

A hitelező megteheti, hogy eladja vagy átengedi a követelését egy másik személynek. Az eredeti hitelezőt ezt követően engedményezőnek fogják hívni. Aki megveszi vagy átveszi tőle a követelést, az lesz az új hitelező, a jog nyelvén engedményes. Gyakori, hogy a követeléseket követeléskezelő cégek veszik meg. Ilyenkor tehát az, akinek eladták a tartozást, a hitelező helyébe lép, és ő fog a továbbiakban lépéseket tenni a követelés érvényesítése érdekében.

Hogyan értesülhet az adós az engedményezésről?

Az egyik lehetőség, hogy az adóst az engedményező, azaz a korábbi hitelező értesíti. Az értesítő levélben szerepelnie kell az engedményezés tényének, és meg kell jelölni az engedményezett követelést. Az értesítésnek írásban kell megtörténnie. Annak érdekében, hogy igazolható legyen az értesítés megtörténte, valószínűleg tértivevényes levélben fog megérkezni az adóshoz az értesítés. Az értesítést követően már nincs lehetőség arra, hogy az adós és az engedményező módosítsák vagy megszüntessék a szerződést. Ha erre mégis sor kerül, a módosítás az engedményessel szemben hatálytalan, azaz nem alkalmazható. A másik fontos joghatása az értesítésnek, hogy az adós az engedményessel szemben azokat a kifogásokat érvényesítheti, és azokat az ellenköveteléseket számíthatja be, amelyek az engedményezővel szemben az értesítéskor már fennállt jogalapon keletkeztek.

[4] Ptk. 6:193–201. §.

A másik lehetőség, hogy az adóssal egyből az veszi fel a kapcsolatot, aki megvette a követelést. Ilyenkor az engedményes teljesítési utasítást küld. Az engedményes a teljesítési utasításhoz köteles csatolni az engedményezési okiratot, amelyet az engedményező, tehát a korábbi hitelező állított ki. Az adós ebből az okiratból győződhet meg arról, hogy a követelést tényleg megszerezte az engedményes. A teljesítési utasítás az engedményes személyét, valamint az engedményes telephelyét, ennek hiányában székhelyét, természetes személy esetén lakóhelyét, ennek hiányában szokásos tartózkodási helyét vagy számlaszámát tartalmazza. Az adós, miután megkapta a teljesítési utasítást, már csak az engedményesnek teljesíthet.

Az adósnak mindenképpen kapnia kell tehát egy olyan iratot (értesítés vagy engedményezési okirat), ami az engedményezőtől származik, illetve kapnia kell egy olyan iratot, ami az engedményestől származik, és szerepel benne, hogyan fizesse ki a tartozást. Amíg mindezt nem kapta meg, addig az engedményezőnek kell teljesítenie a követelést.

Jó tudni az engedményezésről

A kötelezett (adós) beleegyezése általában nem szükséges az engedményezéshez. Az engedményezett követelésnek azonosíthatónak kell lennie, tehát meg kell jelölni az értesítésben például a jogcímet, az összeget, az esedékességet. Az engedményezett követelésnek nem kell esedékesnek lennie – elég, ha a jogviszony, amelyből fakad, már létezik (pl. egy szerződést már megkötöttek a felek, és ez alapján kell majd fizetnie az adósnak). A jogosult személyéhez kötött követelések – pl. amelyek gondozási, tartási szerződés alapján állnak fenn – nem engedményezhetők. Az engedményes mindazt megteheti a követelés érvényesítése érdekében, mint az eredeti hitelező, tehát például felszólíthatja az adóst a teljesítésre, megállapodhat az adóssal részletfizetésről, jogi eljárásokat kezdeményezhet. Az adóst továbbra is megilletik mindazon jogok egy esetleges eljárás során, mint megilletik, ha az eredeti hitelezőnél marad a követelés. Így az adós tájékoztatást kérhet például a tartozás jogalapjáról (pl. szerződésről), a követelés jogosságának fennállásáról, a követeléskezelő eljárási jogosultságáról, az adósra vonatkozó egyéb adatokról, és vitathatja a követelés fennállását, összegét, követelhetőségét. Ha túlzó nyomást gyakorol az új hitelező, az adós panaszt tehet a felügyeleti szerveknél, pl. a fogyasztóvédelmi hatóságnál.

JÓ TANÁCSOK AZ ADÓSNAK

- Az értesítéseket, felszólításokat vegye át!
- Ha nem reagál a kezdeti levelekre, megpróbál „eltűnni”, jogi útra terelődhet az ügye.
- Ellenőrizze, nem évült-e el a követelés, valóban fennáll, esedékes, megfelelően engedményezték, tényleg létezik, és eljárhat a követeléskezelő cég.
- A kifogásokra bátran hivatkozzon! Ha kétségei vannak, hogy tényleg jogos-e a tartozás, minél hamarabb ellenőrizze – addig ne ismerje be.
- Amennyiben nem vitatja a tartozás jogosságát, próbáljon egyezkedni, de ez ne csupán időhúzásra irányuljon: ha nem tud egy összegben fizetni, kérjen részletfizetést és haladékot, és eszerint fizessen.
- Mindig írásban kommunikáljon – így visszakereshetők az egyeztetés részletei.

2.3. A fizetési felszólítás

A hitelező a jogi eljárások megindítása előtt felszólíthatja az adóst a fizetésre. Fizetési felszólítás sokféle módon érkezhet. Sms-ben, telefonon, e-mailben, postán feladott levélben, de akár élő szóban is fel lehet szólítani az adóst a tartozása megfizetésére.

A hitelezőnek nem kötelező felszólítani az adóst a fizetésre. Ha ezt mégis megteszi, annak a legtöbb esetben nincs jogi következménye, pusztán észszerűségi szempontok miatt kerül rá sor. Amennyiben ugyanis az adós fizet a felszólításra, úgy elkerülhetőek a követelés behajtására irányuló költségesebb jogi eljárások.

Sokáig az a szabály volt érvényben, hogy a fizetési felszólítás önmagában megszakítja az elévülést. Az új Polgári Törvénykönyv hatályba lépését követően a fizetési felszólítás már nem szerepel az elévülést megszakító okok között, ahogy az fentebb, az elévülés szabályainak részletezésénél is kiderült. A régi Polgári Törvénykönyv hatálya alatt keletkezett követelések esetén azonban, ha egyéb feltételek is teljesülnek, a fizetési felszólítás jelenleg is megszakítja az elévülést. Az idő múlásával ennek a szabálynak egyre csekélyebb a jelentősége, mégis lehet néha találkozni olyan követeléssel, amely 2014. március 15-e előtt, tehát még a régi Polgári

Törvénykönyv hatálya alatt keletkezett. Ezért fontosnak tartjuk összefoglalni, hogy mely feltételek együttes teljesülése szükséges ahhoz, hogy a fizetési felszólítás megszakítsa az elévülést:

- a követelést megalapozó tény, nyilatkozat vagy jogviszony 2014. március 15-e előtt keletkezett;
- a fizetési felszólításra írásban kerül sor, és a hitelező tudja igazolni, hogy felszólította a teljesítésre az adóst, és hogy ez pontosan milyen dátummal történt meg;
- a fizetési felszólításból az adós számára egyértelműen azonosítható a követelés.

Mit jelent az, hogy a követelés 2014. március 15-e előtt keletkezett?

Ha azt akarjuk ellenőrizni, hogy ez a feltétel teljesül-e, akkor azt kell megnéznünk, hogy mikor keletkezett a követelés alapjául szolgáló tény, jogviszony vagy jognyilatkozat, amely alapján fizetésre szólították fel az adóst. Fontos, hogy nem a fizetési határidő lejártának napja számít, hanem például a szerződés megkötésének a napja. Ennek a dátumnak kell 2014. március 15. napja előttinek lenni.

Hogyan igazolható a fizetési felszólítás írásbelisége és a közlés ideje?

Az írásbeliség és a közlés idejének igazolhatósága érdekében a hitelezők általában tértivevényes levélben küldik meg a fizetési felszólítást az adós részére. A tértivevényes levél három dolgot is képes hitelesen igazolni: (1) a feladás időpontját, (2) magát a közlést (tehát, hogy megkapta a címzett a levelet) (3) és az átvétel időpontját.

Mikor azonosítható az adós számára a fizetési felszólításból a követelés?

A fizetési felszólításnak legalább azt kell tartalmaznia, hogy a követelés min alapul, mikor jött létre és mekkora összegű, ahhoz, hogy az adós számára azonosítható legyen.

JÓ TANÁCSOK AZ ADÓSNAK

- Ha biztos abban, hogy nem tartozik, vagy úgy gondolja, hogy a tartozás elévült, ne reagáljon, vagy legfeljebb annyit közöljön egyértelműen, hogy „nem tartozik/álláspontja szerint a követelés elévült”.
- Ha bizonytalan abban, hogy tartozik-e, megpróbálhatja felderíteni a tartozást, kérhet tájékoztatást a hitelezőtől a követeléssel kapcsolatos adatokról, iratokról.
- Ha tudja, hogy tartozik, és valamennyire fizetőképes, próbáljon megegyezni a hitelezővel valamilyen számára vállalható fizetési konstrukcióról.
- Fontos, hogy ne tegyen tartozáselismerő nyilatkozatot. Ennek érdekében érdemes minden iratot alaposan átnézni, amelyet a hitelező az adóssal alá akar íratni.
- Ha tértivevényes levelet kap, mindenképpen vegye át. A levél átvételének elmulasztása nem hiúsítja meg, hogy később úgy tekintsék, hogy a levél megérkezett.
- Ha tértivevényes levélben fizetési felszólítást kapott, akkor ellenőrizze, hogy a fizetési felszólításból azonosítható-e a követelés.

3. AZ ADÓS LEHETŐSÉGEI A JOGI ELJÁRÁSOK MEGINDÍTÁSÁIG

Másolat kérése az iratokról

Abban az esetben, ha az adós nem rendelkezik azokkal az iratokkal, amelyek alapján tőle a hitelező tartozás megfizetését követeli, célszerű lehet beszerezni az iratokat, hogy világos legyen a jogi helyzet. Az iratmásolat iránti kérelemben az adós hivatkozhat

- az általános együttműködési kötelezettségre, amely alapján a felek a közöttük fennálló jogviszony teljesítése során kötelesek egymással együttműködve eljárni és segíteni a teljesítést;
- jogi személyhez (pl. követeléskezelőhöz vagy közszolgáltatóhoz) intézett kérelem esetén a GDPR[5] (az EU általános adatvédelmi rendelete) 15. cikkének (3) bekezdésére. A GDPR 15. cikk (3) bekezdése szerint „[a]z adatkezelő az adatkezelés tárgyát képező személyes adatok másolatát az érintett rendelkezésére bocsátja. Az érintett által kért további másolatokért az adatkezelő az adminisztratív költségeken alapuló, észszerű mértékű díjat számíthat fel. Ha az érintett elektronikus úton nyújtotta be a kérelmet, az információkat széles körben használt elektronikus formátumban kell rendelkezésre bocsátani, kivéve, ha az érintett másként kéri.”

Elérhetőség bejelentése

Az adósnak érdekében áll megkapni a hitelező leveleit. A struccpolitika nem válik be, csak egyre megoldhatatlanabb helyzeteket generál. Ha az adós nem fér hozzá a leveleihez, akkor nem fogja tudni, hogy mi áll bennük, kell-e rá reagálni és mit. A határidők viszont ugyanúgy elindulnak és lejárnak, a jogkövetkezmények pedig beállnak, mint ha ismerné a tartalmukat. Az adós megfosztja magát a védekezés lehetőségétől is, azaz nem fog tudni fellépni a jogtalan kötelezés, jogszerűtlen intézkedés ellen határidőben. Az, hogy nem tudta átvenni a leveleit a lakcímnyilvántartásba bejelentett lakóhelyén, nem mentesíti a felelősség alól. Emiatt fontos, hogy az adósnak legyen olyan lakcíme, amelyen át tudja venni a hivatalos leveleit, illetve,

[5] AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2016. április 27-i (EU) 2016/679 RENDELETE a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről.

hogy igazolható módon bejelentse a hitelezőnek, ha a levelezési címében változás következik be.

Adódhat a kérdés, hogy mit tehet az adós, ha nem tud hová bejelentkezni, mert nincs lakása? A lakcímbejelentés olyan ingatlanok esetében is lehetséges és érvényes, amelyek nem minősülnek lakásnak. A jogszabályok alapján a lakcímbejelentési eljárás során ugyanis nem kell vizsgálni a lakás jellegét, besorolását, sem a komfortfokozatát vagy a fekvését. A címképzés nem függ a bejelenteni kívánt épület rendeltetésétől. Így lakóház mellett többek között üdülő, gazdasági épület, fészer, présház esetében is megvalósulhat a címképzés és a bejelentkezés.

A hatályos szabályok alapján a lakóhely már nem az életvitelszerű lakhely címe. Így nem jogszabálysértés, ha olyan lakóhelyet jelent be valaki, ahol nem tartózkodik, akár soha nem is tartózkodott. Emiatt azoknak, akik egyáltalán nem tudnak sehová bejelentkezni, elsősorban azt javasoljuk, hogy jelentkezzenek be egy ismerős, barát vagy rokon ingatlanába. Fontos, hogy ebben az esetben is biztosítani kell a hivatalos iratok átvételét. Tehát az adott személynek olyan helyre célszerű bejelentkezni, ahonnan biztosan továbbítják neki a számára érkezett leveleit.

Ha nem megoldható, hogy az adott lakásban élők továbbítsák a leveleket, a postánál megrendelhető olyan szolgáltatás, ami alapján megadott címre továbbküldik a leveleket. A másik alternatíva az ügyfélkapu létesítése: a legtöbb hivatalos irat így elektronikusan érkezik. Amennyiben valaki ezt választja, fontos, hogy rendszeresen tudja ellenőrizni a tárhelyére érkező küldeményeket.

Aki hajléktalanszálláson tíz napot meghaladóan tartózkodik lakcím nélküli személyként, azt a szállásadónak a befogadástól számított tizedik napot követő huszonnégy órán belül be kell jelentenie.[6] Ez is egy lehetőség, bár a tapasztalatok szerint az ilyen lakcímkártyával rendelkező személyeket sajnos gyakran éri hátrányos megkülönböztetés a munkaerőpiacon, banki ügyintézés során, illetve egyéb helyzetekben.

Kommunikáció a hitelezővel

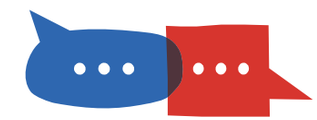
Fontos, hogy a hitelezővel folytatott kommunikáció lehetőség szerint írásban, visszakövethető módon történjen. Előfordul, hogy követeléskezelő cégek telefonon keresik az adóst. Ilyenkor, amennyiben az elején ezt az ügyintéző nem közli egyértelműen, érdemes a beszélgetés kezdetén megkérdezni, hogy rögzítik-e a telefonbeszélgetést, és amennyiben igen, annak megfelelően válaszolni a feltett kérdésekre. Az adós, amíg nem tudja pontosan, hogy milyen tartozást követelnek tőle, illetve amíg nem győződött meg arról, hogy a tartozás vele szemben valóban fennáll és nem telt el az elévülési idő, addig semmiképpen ne ismerje el a tartozást, ne kérjen részletfizetést, és ne kezdje meg a törlesztést. Bármilyen összeg befizetése a hitelezőnek, tartozáselismerésnek minősülhet, ami nemcsak megszakítja az elévülést, de ha a követelés egyébként már elévült, a befizetett részleteket – mint önkéntes teljesítést – később már nem lehet visszakövetelni sem.

Megegyezés

Ha bármilyen okból olyan nehéz helyzetbe kerül az adós, hogy előreláthatólag nem fogja tudni teljesíteni a fizetési kötelezettségét, mihamarabb keresse fel azt, akinek tartozik, és kommunikáljon arról, hogy mi okozza a fizetési nehézséget, mi az, amit még ebben a helyzetben is tud vállalni, és kérje, hogy közösen keressenek megoldást a kialakult helyzetre.

Az adós indokolt esetben kérheti fennálló tartozása elengedését vagy mérséklését, illetve részletekben való megtérítésének lehetőségét. A méltányossággal és fizetési kedvezménnyel kapcsolatos kérelmek formanyomtatványa általában megtalálható a szolgáltató/követeléskezelő cég honlapján. Például: Opus Tigáz Zrt.: https://www.tigaz.hu/ugyfelek/szamlaugyek/resztelfizetes; BKK Zrt.: https://bkk.hu/downloads/212/. Előfordul, hogy a kérelem beadása meghatározott időponthoz kötött, ilyenkor fontos lehet a rendelkezésre álló határidő betartása.

A körülményeket részletesen és pontosan le kell írni, ha lehetséges, okiratokkal is alátámasztva, mint például jövedelemigazolás, orvosi papírok. Olyan reális ajánlattal érdemes a másik felet megkeresni, amelyet az adós tud teljesíteni, ugyanakkor a hitelező oldaláról is elfogadható lehet.

[6] A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény végrehajtásáról szóló 146/1993. (X. 26.) Korm. rendelet 36. §.

Általában az alábbi opciók és/vagy ezek kombinációja kérhető:

- részletfizetés: azaz az előírt tartozás havi bontásban, meghatározott összegben való teljesítése;
- fizetési halasztás: az egész tartozás egyösszegű, későbbi időpontban való rendezése;
- méltányosságból a tartozás mérséklése: amikor az adós az adósság egy részének megfizetése alól mentesül;
- méltányosságból az adósság elengedése: amikor a fennálló tartozás tekintetében az adós a fizetési kötelezettsége alól teljesen mentesül;
- a hitel átütemezése: amely a futamidő meghosszabbítását vagy a havi törlesztőrészletek csökkentését teszi lehetővé.

Ha létrejön a megállapodás, foglalják írásba. Szintén nagyon fontos, hogy az adós átolvassa a megegyezés szövegét annak aláírása előtt. Ha szükséges, akkor kérjen időt – akár néhány napot – az áttekintésre, illetve mutassa meg egy szakembernek is az iratot.

A fentebb leírtak arra az esetre vonatkoznak, amikor az adós egy friss, éppen folyamatban lévő fizetési kötelezettséget nem tud teljesíteni, de egyébként van valamekkora jövedelme, tehát valamennyire fizetőképes. Amennyiben az adóst évekkel ezelőtti tartozás miatt keresik, úgy az első feladat mindig azt átgondolni, hogy vitatható-e a követelés (például nem annyival tartozik, amennyit követelnek tőle, vagy úgy gondolja, hogy a követelés már elévült). Amennyiben arra jut az adós, hogy a követelés nem vitatható, és fizetőképes, érdemes megegyezésre törekedni a hitelezővel a fent leírtak szerint (részletfizetést vagy méltányosságból a tartozás elengedését kérni). Ha az adós vitathatónak gondolja a követelést, akkor megvárhatja, amíg jogi eljárást indít vele szemben a hitelező, és ebben az eljárásban adhatja elő, hogy mi az álláspontja a követelés fennállásával kapcsolatban. Ha az adós nem látja vitathatónak a követelést, de nincs olyan jövedelme, amely fizetőképessé tenné, akkor ne tegyen semmit, ne ismerje el a tartozást, várjon a jogi eljárások megindításáig, hátha addigra elévül a követelés. Amire nagyon fontos odafigyelni a jogi eljárások megindítására való várakozás szakaszában, hogy az adós rendezze a hivatalos levelezését, megkapja a számára küldött leveleket. Hiszen így fog tudni értesülni arról, hogy jogi eljárás indult a követelés érvényesítésére, amelyben neki lépéseket szükséges tennie saját érdekeinek képviseletében.

Képviselet

Az adós a hitelezővel való egyeztetés vagy levelezés során személyesen vagy képviselője útján is eljárhat. Az adóst képviselő segítőnek ahhoz, hogy az adós nevében eljárjon, egy meghatalmazásra van szüksége. Ezt a meghatalmazást írásba kell foglalni. A meghatalmazáson a meghatalmazó neve, lakcíme és aláírása szerepeljen, valamint két tanú neve, lakcíme és aláírása is. A meghatalmazásnak tartalmaznia kell a meghatalmazott és a meghatalmazó azonosításhoz szükséges személyes adatait, valamint azt, hogy milyen ügyben jogosít fel képviseletre. Támogatást jelenthet az adós számára, ha a hitelezővel való egyeztetésre elkíséri egy segítő. A segítőnek ilyenkor nem szükséges meghatalmazás, hiszen a hitelezővel való tárgyalás során az adós a saját nevében, saját magát képviselve szólal meg. Amennyiben a hitelező részére az adós bármilyen írásbeli iratot, például kérelmet, egyezségi ajánlatot vagy nyilatkozatot személyesen ad át, úgy az adós vetesse át a hitelezővel a dokumentumot. Praktikusan: kérje meg a hitelező nevében eljáró személyt, hogy az irat egy másolati példányára vezesse rá tollal az átvétel tényét („Átvettem.”), pontos időpontját és aláírását. Ha a tárgyalás során jegyzőkönyvet vesznek fel, vagy aláírt megállapodás készül, az adós kérjen saját példányt.

JÓ TANÁCSOK AZ ADÓSNAK

- Nyisson egy mappát a követelésnek, és oda gyűjtse az iratokat.
- Tájékozódjon a követelésről a saját korábbi irataiból, vagy ha ezek nem állnak rendelkezésre, kérjen az iratokról másolatot a hitelezőtől.
- Gondolja át, hogy vitatható-e a követelés.
- Ha vitatható a követelés, várjon a jogi eljárások megindításáig. A jogi eljárások során vitassa a követelést.
- Ha nem vitatható a követelés, és fizetőképes, próbáljon megegyezésre jutni a hitelezővel. A hitelezővel való tárgyalásra vigyen magával segítőt. Ha sikerül megállapodni, a megállapodást foglalják írásba, és kérjen saját példányt.
- Ha nem vitatható a követelés, és nem tud fizetni, várjon a jogi eljárások megindításáig.

4. JOGI ELJÁRÁSOK A KÖVETELÉS ÉRVÉNYESÍTÉSÉRE

A korábbi fejezetek (2. és a 3. fejezet) a jogi eljárások megindulását megelőző helyzetet mutatták be, feltárva, hogy az adósnak már ebbe a folyamatba szükséges és előremutató bekapcsolódni.
A jelen fejezet – a kézikönyv elején látható ábra alapján – a lehetséges jogi eljárásokat veszi számba, amelyeknél az adós/kötelezett aktív fellépése ugyanúgy fontos, de itt a lehetőségei már korlátozottabbak.

4.1. A fizetési meghagyásos eljárás[7]

Ha az adós nem teljesít az esedékességig, azaz a határidőig, a hitelező követelését jogi úton fizetési meghagyásos eljárás vagy bírósági peres eljárás formájában érvényesítheti. Ha ezt a kettőt egy matekos példán keresztül akarnánk összehasonlítani, akkor a fizetési meghagyásos eljárás lenne mondjuk a szorzótábla, a per pedig a deriválás. A fizetési meghagyásos eljárást azért találták ki, hogy a hitelező az olyan lejárt pénzköveteléshez, amelyet nem vitat az adós, minél egyszerűbben, minél gyorsabban és minél hatékonyabban hozzá tudjon jutni. Hogy a gyakorlatban a fizetési meghagyást vagy inkább a bírósági pert választják-e a hitelezők? Az évi 550 ezer fizetési meghagyásos ügy, valamint a fizetési meghagyás alapján kezdeményezett végrehajtási ügyek 400 ezres száma magáért beszél.

A fizetési meghagyásos eljárás a közjegyző előtt zajlik. A közjegyző eljárása során nem kerül sor a felek közötti jogvita érdemi vizsgálatára. Ez inkább tipikusan jogszolgáltató hatósági tevékenység. A fizetési meghagyásos eljárás ugyanis nem alkalmas vitás igények elbírálására: amennyiben a kötelezett ellentmondással él, az eljárás perré alakul. Innentől a jogvita érdemi eldöntésére – bizonyítás lefolytatását követően – már a bíróság jogosult.

Elsősorban a követelés összege határozza meg, hogy a követelést fizetési meghagyásos vagy bírósági peres ejárásban lehet-e érvényesíteni. Ha a lejárt pénzkövetelés a 3 millió forintot nem haladja meg, akkor a hitelező nem választhat, a követelést csak fizetési meghagyásos eljárás útján érvényesítheti. Ha a pénzkövetelés a 3 millió forintot meghaladja, de legfeljebb 30 millió forint, akkor a hitelező dönthet, hogy a bíróság előtt vagy a közjegyző előtt érvényesíti-e a követelést. Ha a követelés meghaladja a 30 millió forintot, akkor csak a bírósági út áll rendelkezésre. Fontos szabály még, hogy csak lejárt követelés érvényesíthető fizetési meghagyásban. Az eljárás megindításához szükséges az is, hogy mindkét fél rendelkezzen kézbesítési címmel.

A fizetési meghagyásos eljárás során a hitelezőt jogosultnak nevezi a jog, az adóst pedig kötelezettnek. Az eljárást bárki megindíthatja, cégek és magánszemélyek egyaránt, ráadásul az országban bárhol, bármelyik közjegyzőnél. A kérelmet a közjegyzőnek nem kell érdemben vizsgálnia, azaz nem kell ellenőriznie, hogy a követelés valóban fennáll-e, vagy összegszerűségében jól van-e meghatározva, például jól számolták-e ki a kamatokat. Nincsenek tárgyalások, nem kell meghallgatni a másik felet és bizonyítékokat sem kell csatolni. Az egész folyamat nagyon gyorsan és automatizált módon zajlik. A közjegyző ellenőrzi, hogy a kérelemnyomtatvány tartalmaz-e valamennyi, a jogszabályban előírt tartalmi elemet, különös tekintettel a jogosult megnevezésére és címére, a kötelezett nevére és címére, a kötelezettség jogcímére (például bérleti díj), keletkezésének idejére, a kamatkövetelés kezdetére, és amennyiben igen, kibocsátja a fizetési meghagyást.

A fizetési meghagyásos eljárás célja, hogy a kis összegű követeléseket a jogosult a lehető legegyszerűbben, a kötelezett és a követelés azonosításához szükséges adatok megadását követően, érvényesíteni tudja. Ez azt is jelenti, hogy a fizetési meghagyás előtt a kötelezettnek nincs lehetősége arra, hogy az eljárás megindítását megakadályozza. Ezt az egyenlőtlen helyzetet ellensúlyozta a jogalkotó azzal, hogy a kötelezett számára olyan eszközt biztosít, amely leállítja az ellene indított villámháborút, és bírósági útra tereli át az ügyet, ahol a jogosultnak már bizonyítékokkal is alá kell támasztania állításait, követelését, igényét. Ez az eszköz a kötelezett kezében: az ellentmondás!

Mikor éljen ellentmondással a kötelezett?

A kötelezett akkor éljen ellentmondással, ha azt gondolja, hogy a követelés alaptalan, mert például

- soha nem is állt jogviszonyban a fizetési meghagyáson jogosultként szereplő személlyel;

[7] A fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény (a továbbiakban: Fmh.tv.).

- úgy gondolja, hogy már nem tartozik, vagy nem annyival tartozik, mint amekkora a fizetési meghagyásban szereplő összeg;
- megalapozottan feltételezheti, hogy a követelés elévült.

Az ellentmondás következménye, hogy az eljárás perré alakul, azaz az illetékes bíróságon folytatódik. Ennek megfelelően az ellentmondást követően a közjegyző felhívja a jogosultat arra, hogy nyújtson be keresetet, melyben indokolja és alátámasztja a követelés összegét, keletkezését, igénye alapját, és egészítse ki az illetéket. Előfordul, hogy a jogosult nem tesz ennek eleget, nem nyújt be keresetet, ilyenkor automatikusan, kérés nélkül megszűnik az eljárás. Ha azonban a jogosult biztos abban, hogy bíróság előtt is tudja állításait igazolni, akkor keresetet terjeszt elő, és a kötelezett egy peres eljárásban találja magát. Érdemes jól átgondolni, hogy a kötelezett valóban élni akar-e az ellentmondás lehetőségével, vállalva a pert, illetve a peres eljárással járó kockázatokat. A perben a kötelezettnek védekezést kell előadnia, amit bizonyítékokkal kell alátámasztania. Amennyiben perveszteségként jön ki az ügyből, úgy a peres eljárás költségeit is meg kell fizetnie. Ezek jóval magasabbak lehetnek, mint a fizetési meghagyásos eljárás díja. Az utóbbi a pertárgyérték 3%-a, legalább 12 ezer, legfeljebb 100 ezer forint. Ezzel szemben a peres eljárás illetéke a pertárgyértékhez igazodóan már jóval magasabb. A pereskedéssel, ha a másik fél jogi képviselőt is igénybe vesz – és azért ez gyakori –, jóval több a jogi munka, mint egy fizetési meghagyás kibocsátásával, így a költségeket várhatóan ez is növelni fogja. Mindezek miatt fontos alaposan megfontolni, hogy a kötelezett benyújtja-e az ellentmondást.

Ellentmondást előterjeszteni a fizetési meghagyás kézhezvételétől számított 15 naptári napon belül lehet. Mivel naptári napról van szó, a határidőbe a szombat és vasárnap is beleszámít. A határidő a kézhezvételt követő napon indul és a 15. nap végével jár le. Amennyiben a határidő lejárta munkaszüneti napra esik, a határidő csak az azt követő legközelebbi munkanapon jár le. Ha például 2026. január 16-án vette át a kötelezett a fizetési meghagyást tartalmazó levelet, akkor január 17-e lesz a határidő első napja, és a határidő január 31. napján járna le, de mivel ez munkaszüneti napra esik (szombat), így a következő munkanap végéig, azaz február 2-ig lehet az ellentmondást feladni. Célszerű az ellentmondást ajánlva feladni és az ajánlószelvényt megőrizni, hiszen vita esetén azzal lehet igazolni, hogy időben megtörtént a feladás. Fontos, hogy az eljáró közjegyző postacímére kell feladni a levelet, amelyben a közjegyzői irat ügyszámára is hivatkozni kell. Gyakran előfordul, hogy figyelmetlenségből valaki például a MOKK-nak vagy a szembenálló félnek, a jogosultnak küldi meg az ellentmondást. Ez végzetes hiba lehet, mivel csak az az ellentmondás számít, amit az eljáró közjegyző postacímére adnak fel. Később nincs lehetőség korrekcióra. Az eljáró közjegyző postacíme több helyen is szerepel a fizetési meghagyáson, például rögtön az első oldalon.

Tartalmi szempontból arra van szükség, hogy az ellentmondásként előterjesztett nyilatkozat vitassa, támadja, tagadja a jogosult követelését. Az ellentmondást nem kell megindokolni, nem kell részletesen kifejteni az adós saját álláspontját, nem kell bizonyítékokat csatolni. Akár az is elég, ha annyit válaszol az ügyszámra hivatkozva, hogy „nem tartozom". Az a fontos, hogy a válaszból derüljön ki, hogy a kötelezett nem ért egyet a követelés jogos voltával. Ha csak annyit jelez a válaszban például, hogy elírták a személyes adatait, vagy azt írja, hogy éppen részletfizetésről tárgyalnak a jogosulttal – az nem elég. Egyértelműen kifejezésre kell juttatni a követelés vitatását.

Az ellentmondás után – feltehetőleg – a következő értesítést már az illetékes bíróságtól kapja a kötelezett. A bíróság felhívja a kötelezettet – immár alperest – arra, hogy a törvényes határidőben fejtse ki érdemi védekezését, és ha tárgyalásra idézik, meg kell jelennie. Abban az esetben, ha a jogosult úgy dönt az ellentmondás hatására, hogy nem terjeszt elő keresetet, és eláll a követelése érvényesítésétől, úgy az eljárás megszűnéséről fogják értesíteni a kötelezettet.

Fizetési halasztás, részletfizetés

Aki nem mond ellent, annak ki kell fizetnie a jogosultnak a követelt összeget és a különböző költségeket, amelyek addig felmerültek. A főszabály, hogy egy összegben kell fizetni, de ha a kötelezettnek méltányolható okból nincs erre anyagi lehetősége, akkor kérhet fizetési halasztást vagy részletfizetést.

Fontos, hogy aki nem tud egy összegben fizetni, az éljen a fizetési halasztás vagy a részletfizetés kérelmezésének a lehetőségével. Ha ugyanis nem fizet a kötelezett, akkor nagyon valószínű, hogy a követelés jogosultja ezen a ponton már nem fogja annyiban hagyni az ügyet, végrehajtóhoz fog fordulni. Ha végrehajtási szakaszba jut az ügy, akkor nő a tartozás a végrehajtási eljárás költségeivel. Egy összegben, határidőben a fizetési meghagyás kézhezvételét követő 15 napon belül kell kifizetni a követelést. A fizetéshez szükséges adatok szerepelnek az iraton.

Fizetési halasztást vagy részletfizetést a kötelezett kérelmére kivételesen engedélyezhet a közjegyző. Az erre irányuló kérelmet kizárólag a fizetési meghagyás kézhezvételétől számított 15 napon belül nyújthatja be a kötelezett. A kérelmet meg kell indokolni, és le kell írni benne, hogy mennyi időre kéri a halasztást, vagy ha részletfizetést kér, akkor milyen részletekben és mennyi idő alatt tudja teljesíteni a követelést. A kérelemben meg kell indokolni, hogy miért nem tud egy összegben fizetni, és hogy miért fog tudni a kért kedvezmény igénybevételével teljesíteni. Ezen kívül írni kell a jövedelmi és vagyoni viszonyokról, beleértve az adóssal közös háztartásban élőket is. Az állításokat okiratokkal kell alátámasztani, amelyeket mellékletként csatolni kell a kérelemhez. A kérelemre nincs rendszeresített formanyomtatvány. A legjobb, ha a kötelezett saját kezűleg írja és aláírja a kérelmet. Ha pedig géppel írja, akkor az aláírása mellett két tanú neve, lakóhelye és aláírása is szerepeljen rajta. Díjat is kell fizetni, amelynek a mértéke jelenleg a főkövetelés 1%-a, de legalább 10 ezer Ft, maximum pedig 15 ezer Ft. Ezt az összeget az eljáró közjegyző számlaszámára kell utalni, és az utalásról szóló igazolást a kérelemhez csatolni kell. Erre a díjra nem lehet költségkedvezményt igénybe venni, azaz mindenképpen be kell fizetni.

A közjegyző mérlegel és dönt a kérelemről. A döntés előtt a jogosult is elmondhatja, mit gondol a kérelemről, ugyanis a közjegyző köteles beszerezni (vagy legalábbis megkísérelni beszerezni) a nyilatkozatát. Nem köti a közjegyzőt sem az, ha a jogosult támogatja a kérelmet, sem az, ha nem ért vele egyet. Mindkét fél érdekeinek méltányos figyelembevételével jár el, és arra is tekintettel van például, hogy a kérelemben vállaltak reálisak-e, és a jogosult észszerű időn belül a pénzéhez jut-e. Ha a közjegyző engedélyezi a részletfizetést, bármely részlet elmulasztásának következményeként az egész tartozás esedékessé válik.

Kézbesítési kifogás a fizetési meghagyásos eljárásban

Fontos érdek fűződik mindkét fél szempontjából ahhoz, hogy a fizetési meghagyás közölt legyen. A közlés módja magánszemélyek esetében a postai úton való kézbesítés (hacsak az illető nem rendelkezett, hogy a hivatalos iratokat elektronikus úton kézbesítsék számára). A kötelezett a kézbesítés útján értesül arról, hogy vele szemben fizetési meghagyásos eljárás van folyamatban, és a kézbesítésnek fontos joghatásai is vannak, például innen indul az ellentmondás határideje, ez alapozza meg a fizetési meghagyás jogerőre emelkedését stb. Az Utcajogász nyomatékos

javaslata a kötelezetteknek, hogy a lehető legkörültekintőbben járjanak el a részükre érkezett hivatalos levelekkel kapcsolatban. Gondoskodjanak olyan lakóhely bejelentéséről, ahol biztosított a levelek átvétele, és minden esetben vegyék is át azokat, ne tagadják meg az átvételt.

Amennyiben ugyanis a fizetési meghagyást a kötelezett nem veszi át, azaz a postai kézbesítés esetén „nem kereste" jelzéssel érkezik vissza a közjegyzőhöz, azt az ellenkező bizonyításáig a kézbesítés második megkísérlését követő 5. munkanapon kézbesítettnek kell tekinteni – akkor is, ha a valóságban nem vette át a címzett a küldeményt. Ezt nevezzük kézbesítési fikciónak. A kézbesítési fikció jogintézményének megalkotására azért volt szükség, hogy a kötelezett ne tudja szándékosan vagy hanyagságból akadályozni, hogy a vele szemben indított eljárás eredményes legyen.

Amennyiben az irat az „átvételt megtagadta" jelzéssel érkezik vissza a feladó címére, szintén kézbesítettnek kell tekinteni a fizetési meghagyást, méghozzá a kézbesítés megkísérlésének napján.

Előfordul természetesen olyan eset, amikor a kézbesítés nem volt szabályszerű, vagy a címzett önhibáján kívül nem vette át az iratot. Ilyenkor a jog lehetőséget ad arra, hogy a kézbesítéshez fűződő jogkövetkezmények alól a kötelezett mentesüljön, és élni tudjon a közléshez kapcsolódó lehetőségekkel, mint például ellentmondás vagy részletfizetési kérelem benyújtása. Ehhez egy ún. kézbesítési kifogást kell benyújtani, amelyben részletesen le kell írni és bizonyítékokkal alátámasztani, hogy miért volt szabályszerűtlen a kézbesítés, vagy mi volt az önhibán kívüli ok, amely miatt nem tudta átvenni a címzett az iratot. Kézbesítési kifogással a kézbesítési fikció beálltáról vagy a kézbesítésről való tudomásszerzéstől számított 15 napon belül lehet élni. Nem lehet kézbesítési kifogással élni, ha már 3 hónap eltelt a kézbesítés óta vagy a kézbesítési fikció beálltát követően. A szabályszerűtlen kézbesítésre példa, ha nem a címhely a kötelezett bejelentett lakó- vagy tartózkodási helye, míg az önhibán kívüli egyéb okra példa lehet, ha a kötelezett hosszabb ideig kórházban volt vagy külföldön tartózkodott, és ezért nem tudta átvenni az iratot.

JÓ TANÁCSOK AZ ADÓSNAK

- Intézkedjen afelől, hogy megkapja a részére küldött hivatalos iratokat.
- Vegye át a „MOKK-os" levelet és tüzetesen tanulmányozza át.
- Ha küldeményt vesz át, írja fel az átvétel dátumát az átvett iratra, hogy később vissza tudja keresni, mikor érkezett a küldemény.
- Ha vitatható a követelés, akkor éljen ellentmondással.
- Ha nem vitatható a követelés, akkor kérjen részletfizetést vagy fizetési halasztást.

4.2. A bírósági peres eljárás

Az ellentmondás következtében az eljárás kikerülhet a közjegyző hatásköréből, és mint peres eljárás a bíróságon folyik tovább. Az is előfordulhat, hogy a hitelező bírósági pert indít a követelés jogi úton való érvényesítése céljából.

Írásbeli ellenkérelem a bírósági perben

Ha az adóssal szemben a követelés érvényesítése érdekében pert indít a hitelező, vagy ellentmondás folytán perré alakul az eljárás, az adósnak a keresetlevél kézhezvételétől számított 30 napon belül írásbeli ellenkérelemben van lehetősége érdemben előadni védekezését. Kifejtheti, miért nem tartozik, vagy miért nem annyival, amennyit követelnek tőle.

Elképzelhető, hogy a követelés elévült, erre is lehet hivatkozni a bírósági perben benyújtott érdemi ellenkérelemben. Sőt, a bíróság csak és kizárólag akkor veheti figyelembe az elévülést, mint azt korábban írtuk, ha hivatkoznak rá.

Az írásbeli ellenkérelmet eggyel több példányban kell beküldeni a bíróság részére, mint ahány fél szerepel a perben. Ha például egy alperes és egy felperes áll perben, akkor három példányban. Az írásbeli ellenkérelem benyújtására ügyfélkapun keresztül is van lehetőség.

Költségmentesség

Köztudomású, hogy a pereskedésnek vannak költségei. A bírósági per során a peres felek, ha ezt jövedelmi és vagyoni viszonyaik indokolják, különböző típusú költségkedvezményeket vehetnek igénybe az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés érdekében. A nehéz anyagi helyzetben lévő adós is igényelhet költségkedvezményt az eljárás alatt. Ehhez egy formanyomtatványt kell kitölteni, ami elérhető a bíróság honlapján[8]. Amennyiben az adós kérelme alapján megkapja a teljes személyes költségmentességet, pervesztessége esetén sem kell megfizetnie az eljárás illetékét, azaz a bíróság „munkadíját", illetve a per során felmerülő költséget. Ez azonban nem azt jelenti, hogy pervesztesség esetén semmilyen költség nem terheli az adóst, de jóval kedvezőbb helyzetben lesz, mert bizonyos, az előbbiekben említett költségek alól mentesül. Ha elveszíti a pert, költségmentesség esetén sem mentesül az adós az ellenérdekű fél ügyvédi munkadíjának megfizetése alól.

A formanyomtatványhoz, kitöltést követően csatolni kell minden olyan dokumentumot, amivel az adós alá tudja támasztani a költségmentesség indokoltságát. Ilyenek lehetnek például: a releváns orvosi papírok, a háromhavi bankszámlakivonat, a munkáltatói igazolás, a közgyógyellátási igazolás, a gyermekek esetén: az iskolai/hallgatói jogviszony igazolása.

A bíróság nem mérlegelhet, költségmentességet kell engedélyezni az alább felsorolt esetekben:

- a fél rendelkezésre álló havi nettó jövedelme (munkabére, nyugdíja, egyéb rendszeres pénzbeli juttatása) nem haladja meg a szociális vetítési alap összegét, és vagyona nincs;
- a fél aktív korúak ellátására jogosult, vagy aktív korúak ellátására jogosult közeli hozzátartozójával él közös háztartásban;

  a fél közgyógyellátásban részesül, vagy egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságát állapították meg;
- a fél átmeneti szállást igénybe vevő hajléktalan személy;

[8] https://birosag.hu/nyomtatvanyok/polgari-eljaras-koltsegkedvezmenyek-koltsegjegyzek/koltsegmentesseg-nyomtatvany-1

- a fél menekült, menedékes, menekültkénti vagy menedékeskénti, illetve hontalankénti elismerését kérő, továbbá az ideiglenes vagy kiegészítő védelemben részesítését kérő személy, és a jövedelmi és vagyoni helyzetéről tett nyilatkozata alapján a számára jogszabályban biztosított ellátásra és támogatásra jogosult;
- a fél családjában olyan gyermeket gondoz, akinek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát megállapították.[9]

Ha a fentiek közül egyik eset sem áll fenn, akkor a bíróság a kérelem alapján mérlegeli az adós helyzetét, és amennyiben megállapítja, hogy létfenntartása veszélyeztetett, megítéli a költségmentességet.

Részletfizetés kérelmezése a bíróságtól

Ha az adós elveszíti a pert, ki kell fizetnie a hitelezőnek a követelést. A bíróság ítéletében a teljesítésre rendszerint 15 napos határidőt szab. Az adós a határozat jogerőre emelkedése után kérheti, hogy a bíróság engedélyezzen számára részletfizetést. Az adósnak célszerű megpróbálkozni a részletfizetési kérelemmel, hiszen ezzel elkerülhető, hogy a hitelező végrehajtási eljárást indítson, és így tovább növekedjen a tartozás. A kérelem előterjesztésével egyidejűleg illetéket kell fizetni. (Nem kell illetéket fizetni, ha az adós korábban költségkedvezményben részesült a per során.) Ennek mértéke az illetékalap 1%-a, de legalább 5 ezer forint, legfeljebb pedig 15 ezer forint.[10] A kérelem előterjesztésére mindaddig van lehetőség az elsőfokon eljárt bíróságnál, amíg még nincs folyamatban a végrehajtás. A kérelmet az adósnak meg kell indokolnia, a bíróság pedig meghallgatja a másik felet is. Az indokok között az adós részletesen számoljon be személyi, családi körülményeiről, illetve vagyoni, jövedelmi viszonyairól, hiszen mindezt mérlegeli a bíróság a döntés meghozatala előtt. A bíróság egyaránt figyelembe veszi azt, hogy a teljesítési határidő biztosítsa az adós számára a teljesítés lehetőségét, és azt, hogy ne vezessen a hitelező hosszú várakozásához.

[9] 2017. évi CXXVIII. törvény a költségmentesség és a költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról 5.§.

[10] Itv. 42. § (1) bekezdés e) pont.

JÓ TANÁCSOK AZ ADÓSNAK

- Akivel szemben pert indítottak, annak javasoljuk, hogy mindenképpen vegyen igénybe jogi segítséget, mivel a pereskedés speciális jogi szakértelmet igényel. Ha az adós rászoruló, ingyenes jogi segítségért felkeresheti az Utcajogász Egyesületet vagy az állami Jogi Segítségnyújtó Szolgálatot.[11]
- Az adós a vele szemben indított perben terjesszen elő védekezést, azaz írja le, hogy mivel nem ért egyet. A perben a perindító felperesnek kell bizonyítania, hogy az adósnak meg kell fizetnie a követelést!
- Ha úgy gondolja, hogy a vele szemben érvényesíteni kívánt követelés elévült, hivatkozzon az elévülésre, mert azt a bíróság enélkül hivatalból nem veszi figyelembe!
- A perben az adós kérjen költségmentességet, ha vagyoni és jövedelmi viszonyai indokolják. A költségmentességi kérelem ingyenesen nyújtható be a bíróságnak.
- Ha az adós elveszíti a pert, és nem tud egy összegben a teljesítési határidőn belül fizetni, adjon be részletfizetési kérelmet.

[11] Bővebb információ: https://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/jogi-segitsegnyujtas

5. A BÍRÓSÁGI VÉGREHAJTÁS[12]

Jelen kézikönyvben a *bírósági* végrehajtásról lesz szó, amit a „bírósági" jelzőt elhagyva, egyszerűen „végrehajtásnak" nevezünk. Rendszertanilag fontos azonban kiemelni, hogy a bírósági végrehajtás mellett két további végrehajtási forma is létezik. Közös valamennyi végrehajtási formában, hogy a jog által kikényszeríthetőnek tartott követelés kényszerrel való érvényre juttatása a cél. A bírósági végrehajtás mellett tehát ismert még az általános közigazgatási végrehajtás és azon belül az adóvégrehajtás, valamint a közvetlen végrehajtás. A közigazgatási végrehajtást közigazgatási szervek folytatják le valamilyen közérdek érvényre juttatása érdekében. Közigazgatási végrehajtásra kerül sor például akkor, amikor az önkormányzat kötelezi a telektulajdonost az elhanyagolt, parlagfüves ingatlanjának a rendbetételére, de a tulajdonos határidőre ezt önként nem teszi meg. Az önkormányzat ilyenkor valaki mást, például egy külső céget bíz meg a munka elvégzésével, a munka költségeit pedig behajtja a telektulajdonoson. A közvetlen végrehajtást olyan szervek (tipikusan a munkáltató) végzik, amelyek nem minősülnek sem bíróságnak, sem közigazgatási szervnek. Közvetlen végrehajtás például, amikor a munkáltató az általa a munkavállaló részére korábban nyújtott előleget levonja a munkavállaló fizetéséből.

5.1. A végrehajtási eljárás szabályai

Ha az adós az önkéntes teljesítést elmulasztja, a hitelező kérheti a határozaton vagy okiraton alapuló követelésének végrehajtását. Automatikusan nem indul meg a végrehajtási eljárás, a hitelezőnek kérnie kell azt. Fontos szabály, hogy végrehajtási kérelem a fizetési meghagyás jogerőre emelkedését követő 10 év után nem terjeszthető elő. Ezt a közjegyzőnek hivatalból kell figyelembe vennie.

A végrehajtás során állami kényszer is alkalmazható, amely elsősorban az adós vagyona ellen irányulhat, kivételesen pedig érintheti az adós személyiségi jogait is. Az adós személye elleni kényszercselekményeket a rendőrség végzi el a végrehajtó intézkedése alapján. A rendőrség mindazt megteheti e körben, amire a rendőrségről szóló jogszabályok feljogosítják.

[12] A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.).

A végrehajtási eljárás két fő szakaszból áll: a végrehajtás elrendeléséből és a végrehajtás foganatosításából. Az elrendelési szakaszban annyi történik, hogy az arra feljogosított szerv (általában a közjegyző vagy a bíróság) állást foglal abban a kérdésben, hogy fennállnak-e a végrehajtás elrendelésének feltételei. Ha igen, kiállításra kerül egy végrehajtható okirat, és továbblép a végrehajtás a foganatosítási szakaszba. Ott a konkrét végrehajtási cselekmények, azaz a „behajtás" elvégzésére kerül sor, amelyben főszerepet a végrehajtó kap.

Az adós a végrehajtás megindulásáról általában a végrehajtótól érkezett iratból, a közjegyzőtől vagy bíróságtól érkezett iratból vagy valamilyen konkrét végrehajtási cselekményből, például a munkabérére vezetett letiltásból értesül.

A fokozatosság és arányosság elve a végrehajtási eljárásban[13]

Nem tiltja a végrehajtási törvény, hogy a végrehajtó egyszerre többféle végrehajtási intézkedést is foganatosítson. A végrehajtónak azonban be kell tartania az arányosság és fokozatosság elvét a végrehajtási eljárás során. Ez azt jelenti, hogy a követelést elsősorban az adós pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt (egyszerűbben bankban tartott) pénzéből és munkabéréből kell végrehajtani. Ha előre látható, hogy a követelést ezekből nem lehet rövidebb időn belül behajtani, az adós bármilyen vagyontárgya lefoglalható. A lefoglalt ingatlant viszont csak akkor lehet értékesíteni, ha a követelés az adós egyéb vagyontárgyaiból nincs teljesen fedezve, vagy csak aránytalanul hosszú idő múlva elégíthető ki. Az „előre látható" és a „viszonylag rövid" idő megfogalmazás konkrétumok nélkül nehezen behatárolható. Mindkét kategória esetében az adott ügy összes körülménye és az észszerűség szolgálhat segítségül a végrehajtónak, illetve adott esetben a bíróságnak. Az adós kifogást nyújt be a végrehajtóval szemben, ha úgy gondolja, hogy nem tartotta be a fokozatosság és arányosság követelményét a végrehajtási eljárás során. A végrehajtó elmarasztalható, ha nem tartja be az arányosság követelményét, de elmarasztalható akkor is, ha az arányosság követelményét szem előtt tartja ugyan, ám ez a végrehajtási eljárás elhúzódásához vezet.

Az eljárás időpontja, helyszíni kényszercselekmények[14]

A végrehajtási cselekményeket – vasárnap és munkaszüneti nap kivételével – bármely napon, reggel 6 óra és este 10 óra között lehet elvégezni. A végrehajtás

[13] Vht. 7. §.

[14] Vht. 42–45. §§.

során a végrehajtó megtekintheti és átvizsgálhatja az adós lakását és egyéb helyiségét, bármely vagyontárgyát, gazdasági tevékenységével kapcsolatos iratait. A végrehajtó nem köteles erre előzetesen figyelmeztetni az adóst. Így előfordulhat, hogy az adós ilyenkor éppen nincs otthon, mert például dolgozik. Ekkor a végrehajtó a sikertelen eljárási cselekményről jegyzőkönyvet készít, amelyben felhívja az adóst a teljesítésre, és jelzi, a cselekményt megismételheti végrehajtási kényszert alkalmazva. Ha egy második helyszíni eljárás is szükségessé válik, a végrehajtó – a költségek előlegezését követően – megszervezi, hogy egy lakatos is jelen legyen, aki felnyithatja a zárat. A végrehajtó az új zár, lakat kulcsát az ingatlan fekvése szerinti rendőrkapitányságon helyezi el, ahol azt az adós vagy a vele együtt lakó nagykorú családtagja átveheti. Előfordulhat, hogy az adós a helyszínen ellenszegül, amivel hátráltatni vagy meghiúsítani próbálja a végrehajtó intézkedését. Ebben az esetben a végrehajtó tájékoztatni köteles az adóst arról, hogy milyen következményei lehetnek az ellenszegülésnek. Ha az adós ezt követően sem hagy fel az ellenszegüléssel, akkor pedig rendőri közreműködést kérhet a végrehajtási cselekmények elvégzéséhez. Később a rendőri közreműködés költségeit is behajtják az adóson. A végrehajtó hivatalos személynek minősül a Büntető Törvénykönyv alapján. Ennek akkor lehet jelentősége, ha az ellenszegülés bűncselekményt is megvalósít.

A munkabér letiltása[15]

Ha az adós a végrehajtó felhívására önkéntesen nem teljesíti a követelést, a végrehajtó letiltja a munkabérét[16]. A letiltás egy felhívás, amelyben a végrehajtó felszólítja az adós munkáltatóját arra, hogy a követelés összegét vonja le, és fizesse ki a végrehajtást kérőnek. Ez a követelések behajtására alkalmazott leggyakoribb eszköz.

A nettó jövedelemből általában legfeljebb 33%-ot, kivételesen legfeljebb 50%-ot lehet levonni. A levonás után fennmaradó összegből korlátozás nélkül végrehajtás alá vonható a havonta kifizetett munkabérnek az a része, amely meghaladja a 200 ezer forintot.

[15] Vht. 58–79. §.

[16] A „munkabér" nemcsak a munkajogi jogviszonyon alapuló munkavállalói munkabért jelenti, hanem az adós Vht. 7. § (1) bekezdésében felsorolt illetményéből, munkadíjából, a munkaviszonyon, közfoglalkoztatási jogviszonyon, munkaviszony jellegű szövetkezeti jogviszonyon, közszolgálati, kormányzati szolgálati és közalkalmazotti jogviszonyon, szolgálati viszonyon, rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonyon, honvédelmi alkalmazotti jogviszonyon, társadalombiztosítási jogviszonyon alapuló járandóságából, valamint a munkából eredő egyéb rendszeres, időszakonként visszatérően kapott díjazásából, juttatásából, követeléséből származó jövedelmet is. A törvény szóhasználata valamennyi felsorolt juttatás esetén egységesen a munkabér fogalmat használja, így jelen kézikönyv hasábjain mi is így járunk el.

PÉLDA 1

Az adós nettó jövedelme 500 ezer forint. Az általános szabály szerint ennek a 33%-át, azaz 165 ezer forintot lehet levonni. A 33% levonása után az adósnál maradna 335 ezer forint. Ebből az előző bekezdésben említett szabály alapján a 200 ezer forint feletti rész, azaz további 135 ezer forint korlátozás nélkül végrehajtható. Így a nettó 500 ezer forintból összesen 300 ezer forintot vonhatnak le.

A levonás során mentes – a gyermektartásdíj és a szüléssel járó költség végrehajtása kivételével – a végrehajtás alól a havonta kifizetett munkabérnek az a része, amely nem haladja meg a mindenkori minimálbér nettó összegének 60%-át. Ez 2026-ban 128.797 forint.

PÉLDA 2

Az adós nettó jövedelme 180 ezer forint. Az általános szabály szerint ennek a 33%-át, azaz 59.400 forintot lehet levonni. A 33% levonása után az adósnál maradna 120.600 forint. Ez az összeg kevesebb, mint a minimálbér nettó összegének 60%-a. Így a nettó 180 ezer forintból kevesebb mint 33%-ot, mindössze 51.203 forintot vonhatnak le.

Ha az adós több munkáltatótól kap munkabért, a mentesség őt abból a munkabérből illeti meg, amelyet elsőként tiltottak le. Ez azt jelenti, hogy ha az adósnak több munkahelye is van, akkor csak egy munkahely esetében érvényesülhet a mentesség, a második vagy többedik munkahelyen kapott munkabér teljes egészében levonható, amennyiben a követelés összege ezt kívánja.

A fenti szabályok valamennyi típusú jövedelem tiltására vonatkoznak. Van azonban néhány olyan jövedelemtípus is, amelyekre speciális szabályokat is bevezettek. Az első és leggyakoribb ezek közül az ún. „munkavállalói munkabér". Ez alatt az adós munkáért kapott olyan díjazását értjük, amelyet az adós valamely szervtől vagy személytől rendszeresen, időszakonként visszatérően kap.

Speciális szabály, hogy a munkavállalói munkabérből csak akkor lehet 50%-ot levonni, ha több letiltás is van az adóssal szemben, vagy ha a követelés tartásdíj, az adóssal szemben fennálló munkavállalói munkabér-követelés, jogalap nélkül felvett munkavállalói munkabér vagy társadalombiztosítási ellátás. Fontos szabály még ennél a jövedelemtípusnál, hogy munkavállalói munkabérnek minősül a béren

kívüli juttatás kivételével minden olyan, a munkavállaló munkaviszonyára vagy annak megszüntetésére, megszűnésére tekintettel kifizetett pénzbeli juttatás, amelyet a személyi jövedelemadó előlegének fizetési kötelezettsége terhel, így például a végkielégítés is.

Speciális szabály a nyugellátás és az egészségbiztosítási pénzbeli ellátás (például táppénz, gyermekgondozási díj, csecsemőgondozási díj vagy megváltozott munkaképességű személyek ellátása) esetén, hogy ezekből csak akkor lehet 50%-ot levonni, ha több letiltás is van az adóssal szemben, vagy ha a követelés gyermektartásdíj vagy jogalap nélkül felvett ellátás.

Speciális szabály, hogy a gyermekek ellátásához kapcsolódó juttatásokból, így a gyermekgondozást segítő ellátásból, gyermeknevelési támogatásból és családi pótlékból legfeljebb 33% vonható le. Ez is csak nagyon szűk körben lehetséges, akkor, ha a végrehajtás azért folyik, mert az adós jogalap nélkül vette fel az adott ellátást.

Speciális szabály, hogy az álláskeresők ellátásaiból (álláskeresési járadékból, nyugdíj előtti álláskeresési segélyből, keresetkiegészítésből és keresetpótló juttatásból) szintén legfeljebb 33%-ot lehet levonni, és csak akkor, ha tartásdíj vagy jogalap nélkül felvett ellátás a követelés.

Vannak a letiltás alól mentesülő juttatások is, ezeket az alábbi felsorolás tartalmazza:

- a nemzeti gondozási díj és a hadigondozottak pénzbeli ellátása, valamint a nyugdíjfolyósító szerv által folyósított kárpótlási célú életjáradék;
- a települési támogatás, a rendkívüli települési támogatás, az aktív korúak ellátására való jogosultság keretében megállapított pénzbeli ellátás, az időskorúak járadéka, a munkanélküliek jövedelempótló támogatása, a gyermekek otthongondozási díja, az ápolási díj, a tartós ápolást végzők időskori támogatása;
- az anyasági támogatás;
- a rokkantsági járadék és a vakok személyi járadéka;
- az egészségkárosodásra tekintettel járó keresetkiegészítés;
- az átmeneti keresetkiegészítés, a jövedelemkiegészítés, az átmeneti jövedelemkiegészítés, a bányászok egészségkárosodási járadéka;

- a törvényen alapuló tartásdíj, ideértve a bíróság által előlegezett gyermektartásdíjat is, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényen alapuló gyermekvédelmi pénzbeli ellátások;
- a nevelőszülő részére a gondozásába ideiglenes hatállyal elhelyezett, átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek, utógondozói ellátásban lévő fiatal felnőtt ellátását szolgáló nevelési díj, külön ellátmány és családi pótlék;
- az ösztöndíj, a tudományos továbbképzési ösztöndíjas munkabér jellegű ösztöndíjának kivételével;
- a kiküldetéssel, külszolgálattal és munkába járással összefüggő költségtérítés;
- a meghatározott kiadás fedezésére szolgáló összeg;
- a fogva tartott adós részére a kapcsolattartó által célzottan befizetett összeg;
- a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti családi kedvezmény nettó összege;
- a fogyatékossági támogatás.

Végrehajtás pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt összegre (inkasszó)[17]

Irányulhat a végrehajtás az adós – ahogy a végrehajtási törvény fogalmaz – pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt számlájára is, egyszerűbben az adós megtakarításaira, bankszámlán lévő pénzére. A bankszámlán lévő teljes összeget nem vonhatják végrehajtás alá. A Végrehajtási törvény szerint a mindenkori minimálbér nettó összegének 60%-a teljes egészében mentes a végrehajtás alól, tehát ennyinek mindig maradnia kell a levonást követően.[18] A 200 ezer Ft feletti összeg korlátlanul végrehajtás alá vonható. A 200 ezer Ft alatti összeg és a mindenkori minimálbér nettó összegének 60%-a közötti résznek pedig az 50%-a vonható végrehajtás alá. Ha a bank többet von le és utal át, mint amennyit a törvény megenged, a mentesnek minősülő összegért felelős az adósnak, és köteles részére visszatéríteni.

Amennyiben a bankszámlán lévő levonható összeg nem fedezi a teljes követelést, úgy a bank kiterjeszti a teljesítést az adós nála lévő pénzbetéteire is.

[17] Vht. 79/A–83. §

[18] Kivétel ez alól, ha a behajtás alatt lévő követelés gyermektartásdíj vagy szüléssel járó költség, ugyanis ekkor ennek az összegnek az 50%-a is végrehajtás alá vonható.

Fontos szabály, hogy ha több számlatulajdonos van, akkor a számlán kezelt pénzösszeg bármelyik számlatulajdonossal szemben fennálló követelés fejében teljes összegben végrehajtás alá vonható. Ez azt jelenti, hogy ha például (nem adós) férj és (adós) feleség közös tulajdonában van a bankszámla, akkor a bank nem vizsgálja, hogy a számlán lévő összegből mekkora rész az adósé, a teljes összegre vezeti a végrehajtást. A banknak ilyenkor csupán értesítési kötelezettsége van a nem adós számlatulajdonos fél felé. A nem adós fél végrehajtási igényperben követelheti vissza az őt illető pénzösszegeket.

A bank a követelés összegét vagy annak egy részét az adós bankszámlán lévő egyenlegéből a bíróság vagy a végrehajtó utasítására fogja zárolni és kiutalni. Ha a bíróság hívja fel a bankot, akkor az adós egy ún. „átutalási végzés", ha a végrehajtó, akkor pedig egy „hatósági átutalási megbízás" elnevezésű értesítést kap. A bíróság felhívása alapján a bank zárolja a követelés összegét az adós számláján, és ha nem kap a bíróságtól eltérő utasítást 45 napon belül, akkor kiutalja a végrehajtást kérőnek. A végrehajtó intézkedése alapján ezzel szemben a bank a követelés összegét a végrehajtói letéti számlára köteles átutalni. Ezután a végrehajtó fogja kifizetni a végrehajtást kérőnek a végrehajtható okirat kézbesítésétől számított 15 napon belül. Fontos különbség, hogy ha a végrehajtó intézkedése fedezet hiánya miatt nem, vagy csak részben vezetett eredményre, azt a végrehajtó egy alkalommal köteles hivatalból megismételni. Ezután korlátlan alkalommal megismétli, ha a végrehajtást kérő ezt kéri.

Ingóvégrehajtás

Ha előre látható, hogy a követelést a munkabér letiltásával és az adós bankszámlán kezelt pénzének elvonásával nem lehet rövidebb időn belül behajtani, az adós vagyontárgyainak, azaz ingóságainak lefoglalására, majd értékesítésére kerül sor.

Foglalás alatt helyszíni végrehajtás esetén az adós ingóságainak foglalási jegyzőkönyvben való összeírását értjük. Egyes ingóságokat a végrehajtó nem helyszíni eljárás során, hanem – jellemzően irodai jegyzőkönyv útján – nyilvántartásból foglal le. Különösen ilyen a gépjármű. A foglalással biztosítja a végrehajtó a későbbi kielégítés lehetőségét, ugyanis a foglalás elidegenítési és terhelési tilalmat eredményez. Így az adós a lefoglalt vagyontárgyait például nem adhatja el.

A végrehajtó minden olyan vagyontárgyat lefoglalhat, amely az adós birtokában vagy őrizetében van. Az adós a lakóhelyén lévő vagyontárgyak birtokosának tekinthető,

hiszen az ott őrzött vagyontárgyak a hatalmában vannak. Adósi birtoklás esetén nem kell vizsgálni a tulajdonviszonyokat. Ha mégsem az adós tulajdonát képezné az általa birtokolt tárgy, akkor a tulajdonos végrehajtási igényper útján kérheti a tárgy foglalás alól való feloldását. Az adós birtokában, őrizetében lévő tárgyak akkor nem esnek foglalás alá, ha a helyszíni eljárás során a végrehajtó – külön bizonyítási eljárás nélkül – a tárgy szemrevételezésével vagy más egyértelmű módon kétséget kizáróan meg tudja állapítani, hogy az ingóság más (foglalással nem érinthető) személy tulajdonában áll. A foglalásról felvett jegyzőkönyvet az adós részére át kell adni vagy kézbesíteni kell.

Vannak olyan vagyontárgyak, amelyeket nem lehet lefoglalni, mert a törvény alapján mentesítve vannak a végrehajtás alól.[19] Ezek közé tartoznak az alábbi példák:

- az olyan eszköz, amely nélkül az adós foglalkozásának (hivatásának) gyakorlása lehetetlenné válik;
- a rendszeres tanulmányok folytatásához nélkülözhetetlen eszköz;
- a szükséges ruházati cikk;
- a szükséges ágynemű;
- az adós háztartásához tartozók számának megfelelően szükséges bútor;
- a szükséges fűtő- és világító eszköz;
- az adós háztartásához nélkülözhetetlen konyhai és háztartási felszerelés;
- az adós betegsége és testi fogyatékossága miatt szükséges gyógyszer, gyógyászati és technikai segédeszköz, a mozgásában korlátozott adós gépjárműve;
- az adós háztartásához tartozó kiskorú gyermek által használt – jellegénél fogva gyermekek részére szolgáló – tárgy;
- az adós és a háztartásához tartozók részére 1 hónapra szükséges élelmiszer és 3 hónapra szükséges tüzelőanyag;
- a lábon álló, illetőleg be nem takarított termés, gyümölcs.

A végrehajtó a foglaláskor becsléssel megállapítja a lefoglalt ingóság értékét. A becsérték megállapításánál a végrehajtó a forgalmi árat veszi alapul. Ha valamelyik fél kívánja, a végrehajtó a foglalásnál szakértő-becsüst alkalmaz. A foglalás után a végrehajtó szakértő-becsüs közreműködésével a becsértéket módosíthatja, ha ezt bármelyik fél a foglalási jegyzőkönyv kézbesítésétől számított 8 napon belül kérte.

[19] Teljes felsorolás: Vht. 89–96/B. §§.

A lefoglalt ingóságokat, néhány kivételtől eltekintve az adós őrizetében hagyja a végrehajtó. Az adós ezeket az ingóságokat a rendeltetésüknek megfelelően és az állag sérelme nélkül használhatja is.

Az adós gépjárművére vezetett végrehajtás az alábbiak szerint alakul. A mozgásában korlátozott adós gépjárműve mentes a foglalás, így a végrehajtás alól. Az adós foglalkozásának (hivatásának) gyakorlásához nélkülözhetetlen gépjármű szintén mentes a foglalás alól. Nem értékesíthető, ha a becsértéke nem éri el motorkerékpár esetén a 150 ezer Ft-ot, személygépkocsi esetén az 1,2 millió Ft-ot, autóbusz és tehergépkocsi esetén a 3,5 millió Ft-ot, nyerges vontató esetén (szerelvénnyel együtt) az 5 millió Ft-ot.[20] Amennyiben a gépjármű becsértéke eléri az adott típusú gépjárműre megjelölt irányadó összeget, úgy értékesíthető árverésen. Fontos, hogy a vételárból ki kell fizetni az adósnak legalább a fent megjelölt minimum összeget. Ez a kifizetés sorrendben megelőzi a végrehajtást kérő követelését, így részére csak az adóst megillető rész (és a végrehajtási költség) kifizetése után fennmaradó vételárat lehet kifizetni. Alacsonyabb vételáron nem lehet elárverezni a gépjárművet, mint amely fedezné a végrehajtási költségeket és az adóst megillető részt.

A gépjármű lefoglalását követően a végrehajtó kezdeményezi a forgalomból való kivonást. Az adós kérelmére azonban a bíróság engedélyezheti az adós lefoglalt gépjárművének használatát az árverésig. Az engedélyt indokolhatja, ha az adósnak szüksége van a járműre, hogy eljusson a munkahelyére, üzemi, üzleti tevékenységét folytassa vagy a családtagjait szállítsa. Egyébként az adós a lefoglalt gépjárművet addig használhatja, amíg nem vonják ki a forgalomból.

Az ingóságot rendszerint árverésen értékesítik. Az árverés történhet egy fizikailag elérhető helyszínen vagy elektronikusan. Az árverezésből ki van zárva az adós, azaz nem licitálhat, nem szerezheti meg a dolgait. Az adós meghatározhatja az ingóságok árverezésének sorrendjét. Ha nem élt ezzel a jogával, az ingóságokat a foglalási jegyzőkönyvben feltüntetett sorrendben kell elárverezni. Az ingóság kikiáltási ára a becsérték lesz. Ha a dolgot nem sikerül értékesíteni a kikiáltási vagy annál magasabb vételáron, 45 nap elteltével a végrehajtó a vételárat 15 napos határidőkkel fokozatosan a becsérték 1%-ára szállítja le. Ha az értékesítés így is sikertelen, az ingóságot a végrehajtó visszaadja az adósnak.

[20] 13/2001. (X. 10.) IM rendelet – az adós foglalkozásához nélkülözhetetlen gépjármű lefoglalás alóli mentességéről.

6. AZ ADÓS LEHETŐSÉGEI A VÉGREHAJTÁSI ELJÁRÁS SORÁN

Az adósnak különféle lehetőségei vannak a végrehajtási eljárásban jogai és érdekei érvényesítésére. Ezeket a lehetőségeket három típusba sorolhatjuk. Az első típusba tartoznak azok az eszközök, amelyek segítségével még a végrehajtási szakban is sikerülhet „szabadulni" a követeléstől. Ilyenkor a jogérvényesítési lépés megtételével az adóssal szembeni végrehajtási eljárás és az adós vagyonának további elvonása még megszüntethető. A második típusba tartoznak azok a lehetőségek, amelyekkel akkor élhet az adós, ha a végrehajtási eljárás során valamilyen jogsérelem érte. Végül azokról a jogintézményekről lesz szó, amelyek a végrehajtást megszüntetni vagy korlátozni nem tudják ugyan, azaz a követelést meg kell fizetni, de adott esetben az adós helyzetén segíthetnek valamelyest.

6.1. Hogyan „szabadulhat" az adós a követeléstől a végrehajtási eljárásban?

A végrehajtási jog elévülése

Nemcsak a követelés[21], a végrehajtási jog is elévülhet. A végrehajtási jog akkor évül el, ha bizonyos ideig nem történik végrehajtási cselekmény az ügyben. Ez a „bizonyos idő" megegyezik a követelés elévülési idejével. Tehát az általános szabály szerint 5 évnek, de például egy telefonszolgáltatásból eredő tartozás esetén mindössze 1 évnek kell eltelnie úgy, hogy nem történik semmilyen végrehajtási cselekmény. Mi számít végrehajtási cselekménynek? – merül fel a kérdés. A válasz, hogy szinte minden, amit a végrehajtó vagy a hitelező tesz a végrehajtás során! Mivel a jogszabály nem határozza meg a végrehajtási cselekmény fogalmát, ezért azt, hogy mi minősül végrehajtási cselekménynek, a bírói gyakorlat határozza meg. Eszerint végrehajtási cselekménynek kell tekinteni minden olyan magatartást, amely alkalmas a végrehajtás előbbre vitelére. Eszerint végrehajtási cselekmény lehet akár a végrehajtást kérő azon nyilatkozata is, amelyben valamely intézkedés megtételét kéri a végrehajtótól. De nem végrehajtási cselekmény, tehát nem szakítja meg az elévülést, ha az adós iratmásolatot kér a végrehajtótól.

[21] Lásd: 19–20. oldal

Amit az adós tehet ilyenkor, hogy amikor szembesül azzal, hogy ellene végrehajtás van folyamatban, kikéri a végrehajtótól az addig megtett végrehajtási cselekmények időrendi listáját. Ezen először is azt kell megnézni, hogy – amennyiben a végrehajtást megelőzte fizetési meghagyásos eljárás vagy bírósági per – az ott született végrehajtható határozat jogerőre emelkedése és a végrehajtási eljárás megindítása között mennyi idő telt el. Ezután végig kell nézni a bejegyzéseket, és ellenőrizni, hogy az egyes bejegyzések között mennyi idő telt el. Ha az állapítható meg, hogy a végrehajtható határozat jogerőre emelkedése és a végrehajtási eljárás megindítása között vagy az időrendi listán két bejegyzés között eltelt az a „bizonyos idő" (elévülési idő), akkor az adós jelentse be a végrehajtónak, hogy a végrehajtási jog elévült. Amennyiben nem telt el a végrehajtási jog elévüléséhez szükséges idő, innentől kezdve az adós kövesse nyomon a végrehajtás folyását, különösen, ha hosszabb ideig nem történik semmi az ügyében. Érdemes figyelni arra is, hogy időnként szünetel a végrehajtási eljárás, mert például az adósnak nincs lefoglalható vagyontárgya. Ilyenkor a végrehajtási jog elévülése bekövetkezhet a szünetelés tartama alatt is, tehát a szünetelés beleszámít az elévülési időbe.

Fontos, hogy az elévülésre ebben az esetben is hivatkozni kell, tehát azt a végrehajtó hivatalból nem veheti figyelembe, az adós írásbeli bejelentést kell tegyen a végrehajtónak. Ezt követően a végrehajtó felhívja a végrehajtást kérőt arra, hogy nyilatkozzon a követelés fennállásáról, és ha egyetért az adóssal, akkor fizesse meg a végrehajtási költségeket. Ha a végrehajtást kérő egyetért az elévüléssel, és befizeti a végrehajtási költségeket, akkor megszűnik a végrehajtás. Ha a végrehajtást kérő nem ismeri el, hogy a végrehajtási jog elévült, akkor a bíróságon folytatódhat tovább az ügy. Ugyanis ebben az esetben az adós végrehajtás megszüntetése iránti pert indíthat. Ha a végrehajtást kérő nem nyilatkozik, vagy elismeri ugyan, hogy a végrehajtási jog elévült, de nem fizeti meg a végrehajtási költségeket, akkor a végrehajtó beterjeszti az ügyet a bírósághoz.

A fizetési meghagyással szemben a végrehajtási eljárásban benyújtható „rendkívüli ellentmondás"[22]

Ismerős lehet az elnevezés, hiszen egy korábbi fejezetben írtunk már a (sima) ellentmondásról[23], amellyel a fizetési meghagyásos eljárásban élhet a kötelezett, ha nem ért egyet a tartozással. Ellentmondással kivételesen a végrehajtási szakaszban is lehet élni. Ezt a típusú ellentmondást a köznyelvben „rendkívüli ellentmondásnak" nevezik.

A rendkívüli ellentmondás fontos jogkövetkezménye, hogy a folyamatban lévő végrehajtási eljárás megszűnik. Ekkor az eggyel korábbi szakaszban, a fizetési meghagyásos eljárásban találja magát az adós. Ez azért előnyös, mert ha az adós nem ért egyet a tartozással, amit végre akarnak hajtani rajta, akkor van még egy lehetősége arra, hogy ezt viszonylag egyszerűen és hatékony módon kifejezésre juttassa. A rendkívüli ellentmondásban ugyanis pontosan ugyanazt kell leírni, amit a (sima) ellentmondásban, mindössze ennyit: „nem tartozom, nem értek egyet a tartozással". Előterjesztésének három feltétele van:

- az adós nem kapta meg a végrehajtás alapjául szolgáló fizetési meghagyást;
- az előterjesztéssel egyidejűleg befizetett a végrehajtónál egy bizonyos összeget;
- a végrehajtható okirat kézbesítésétől számított 15 napon belül intézkedett.

Mit kell tehát tenni a gyakorlatban? Amikor megérkezik a végrehajtható okirat, az adós nézze meg rajta, hogy be van-e ikszelve az a rovat, hogy a fizetési meghagyás kézbesítési fikcióval emelkedett jogerőre. Ha be van ikszelve a rovat, és nem ért egyet a tartozással, akkor keresse fel a végrehajtót, fizesse be a jogosult által előlegezett költségeket, és erről kérjen egy igazolást. Ezt követően írjon egy levelet (ellentmondást) a közjegyzőnek, amiben mindenképpen szerepeljen, hogy „a tartozással nem értek egyet, azt vitatom", és csatolja mellé a végrehajtótól kapott igazolást. Erre válaszul a közjegyző a végrehajtási eljárást hivatalból megszünteti, és az ügy az ellentmondás jogkövetkezményeihez kanyarodik vissza. A legfontosabb ezzel kapcsolatban, hogy az ellentmondást követően perré alakul az eljárás, a bíróságon folytatódik tovább, így csak abban az esetben éljen az adós ellentmondással, ha biztosan nem vagy nem annyival tartozik, mint amennyit követelnek tőle. Vagy ha úgy gondolja, hogy elévült követelést akarnak behajtani rajta.

[22] Fmhtv. 32. §

[23] Lásd: 33–35. oldal

A végrehajtási eljárásban előterjeszthető kézbesítési kifogás

Az adósnak nem csupán a rendkívüli ellentmondás, hanem a kézbesítési kifogás intézménye is rendelkezésére áll. Ezzel akkor élhet, ha a végrehajtás alapjául szolgáló irat kézbesítésére szabálytalanul vagy kézbesítési fikcióval került sor. A kézbesítési kifogás szabályairól a kézikönyv fizetési meghagyásos eljárásról szóló 4.1. fejezetében írtunk. A kézbesítési kifogás a végrehajtási eljárás alatt, legkésőbb 15 nappal azután terjeszthető elő, hogy az adós tudomást szerzett a határozat végrehajtására irányuló eljárásról. Az előterjesztés a fizetési meghagyást kibocsátó közjegyzőnél vagy a határozatot hozó bíróságnál történik.

6.2. Mit tehet az adós, ha a végrehajtási eljárás során valamilyen jogsérelem érte?

Panasz az inkasszóval szemben

Az adós jogorvoslatot vehet igénybe, ha a levonás alól mentes összeget a bank nem hagyta meg az adós bankszámláján. Az adós ilyenkor a bankhoz, nem pedig a végrehajtóhoz fordulhat. A végrehajtónak nincs tudomása arról, hogy az adós bankszámláján pontosan mekkora pénzösszeg van. A végrehajtó a bankhoz intézett megkeresésben arra utasítja a bankot, hogy vonja le a követelés teljes összegét. A bank ahhoz mérten tudja teljesíteni az utasítást, hogy az adósnak mekkora vagyona van a bankszámlán. Elképzelhető, hogy a teljes követelést le tudja vonni, de az is lehetséges, hogy az adósnak olyan kis összeg áll rendelkezésére, hogy a követelésnek csak egy részét tudja a végrehajtó által megjelölt letéti számlára utalni. Ezzel együtt a bank felelős azért, hogy a levonás alól mentes összeg az adós bankszámláján maradjon. Amennyiben a bank jogszerűtlenül jár el, és többet von el az adóstól, mint amennyit a törvény megenged, az adós panaszt tehet a banknál. A panaszban kérni kell, hogy a jogtalanul leemelt összeget haladéktalanul írják jóvá az adós számláján. A panasz benyújtásához segítséget jelenthet a Magyar Nemzeti Bank honlapján található hivatalos formanyomtatvány. Amennyiben a banktól a panaszra nem érkezik válasz 15 napon belül, vagy az nem elfogadható az adósnak, azaz nem írják jóvá a jogszerűtlenül levont összeget, a Magyar Nemzeti Bankhoz mint felügyeleti szervhez lehet fordulni a panasszal.

A végrehajtási kifogás[24]

A végrehajtást az adós[25] akkor kifogásolhatja a bíróság előtt, ha a végrehajtó intézkedésével sérti az adós jogát vagy jogos érdekét, vagy éppen azzal sérti az adós érdekeit, hogy elmulasztott valamilyen intézkedést, ami fontos lett volna. A végrehajtó jogszabálysértésének lényegesnek kell lennie. Akkor tekinthető annak, ha a végrehajtási eljárás lefolytatására érdemi hatással volt. Egy példával élve a könnyebb érthetőség kedvéért: a végrehajtó nem foglalhatja le az adós azon vagyontárgyait, amelyek mentesek a végrehajtás alól, így például a munkavégzéshez használatos eszközöket. Lényeges jogszabálysértés, ha ennek ellenére a végrehajtó lefoglalja az adós munkavégzéshez használt laptopját. Ezzel szemben nem lényeges jogszabálysértés, ha a végrehajtó a foglalási jegyzőkönyvben rosszul rögzíti az adós munkavégzéshez nem használt laptopjának típusát.

A kifogást a végrehajtó intézkedésétől számított 15 napon belül kell benyújtani a végrehajtónál, aki azt – a kifogásolt intézkedésre vonatkozó iratok másolatával együtt – 3 munkanapon belül továbbítja a bíróságnak. Ha az intézkedés később jutott az adós tudomására, a határidőt a tudomásszerzéstől kell számítani, amennyiben az adós a későbbi tudomásszerzés tényét kellően igazolja. A végrehajtó intézkedésétől számított 3 hónap eltelte után nem lehet kifogást előterjeszteni. A bíróság a végrehajtási kifogásról 45 napon belül dönt. Ha szükségesnek tartja, meghallgatja a feleket vagy egyéb bizonyítást folytat le. A bíróság a végrehajtó intézkedését megsemmisítheti, és a végrehajtót új intézkedés megtételére kötelezheti, ha a végrehajtási eljárás lényeges szabályainak megsértése miatt szükséges az intézkedés megismétlése.

A végrehajtási kifogásnak a végrehajtásra nincs halasztó hatálya. Ez azt jelenti, hogy a végrehajtás attól függetlenül folyik tovább, hogy a bíróság előtt még folyamatban van a kifogás elbírálása. Lényegesen jogszabálysértő végrehajtói intézkedés vagy az intézkedés elmulasztása esetén a végrehajtó köteles a kifogással érintett végrehajtási ügyben járó munkadíja 20%-át megfizetni. Ha pedig ismételten szabálytalanul jár el, akkor az 50%-ának megfelelő összeget.

[24] Vht. 217. §.

[25] Végrehajtási kifogást nemcsak az adós, hanem bármelyik fél vagy érdekelt előterjeszthet. Jelen kézikönyvben elsősorban azt járjuk körbe, hogy az adós milyen esetekben és hogyan élhet ezzel a jogorvoslati eszközzel.

Végrehajtási kifogással lehet élni például,

- ha többet tiltanak le a fizetésből, mint amennyit a törvény alapján lehetne (33% helyett 50%-ot);
- ha a végrehajtó rosszul számolta el a már befizetett összegeket, eltévesztette a kamatot vagy a behajtási jutalékot;
- ha a végrehajtó nem intézkedett határidőn belül;
- ha a végrehajtó a törvény erejénél fogva mentes vagyontárgyakat foglalt le;
- ha a végrehajtó nem tartja be a fokozatosság elvét, és egyből árverezi az ingatlant, pedig a követelés rövid időn belül megtérülhetne letiltás és hatósági átutalási megbízás kiadásával.

Panasz a végrehajtóval szemben[26]

A végrehajtó tevékenységével kapcsolatban panaszt lehet tenni abban az esetben, ha az adóst olyan egyéni jog- vagy érdeksérelem érte, amelynek elintézése nem tartozik bíróság, hatóság vagy más szerv hatáskörébe. Panaszt lehet tenni például, ha a végrehajtó nem tesz eleget a tájékoztatásra vonatkozó kötelezettségének, és az adós kérelmére nem küldi meg a végrehajtási cselekmények időrendi listáját vagy egyéb végrehajtási eljárásban született iratról nem ad iratmásolatot az adósnak. Szintén panasztételnek lehet helye, ha a végrehajtó adóssal szemben tanúsított magatartása nem megfelelő, például a végrehajtói irodában az adós által benyújtott kérelmet nem veszik át. De abban az esetben is, ha a végrehajtó az ügyfélfogadási időben nem érhető el személyesen, telefonon, vagy egy alkalmazottja útján, aki jogosult felvilágosítást adni.

A panaszt a Magyar Bírósági Végrehajtói Karnál (Kar) szóban – személyes ügyfélfogadás során –, valamint írásban lehetőség szerint az erre rendszeresített formanyomtatványon[27] postai úton benyújtott levélben, vagy ügyfélkapun e-Papír szolgáltatással megküldött elektronikus levélben lehet előterjeszteni. A panaszt az adós a panaszolt végrehajtónak vagy munkatársának is átadhatja. Ebben az esetben a végrehajtó köteles legkésőbb a következő munkanapon továbbítani a Karnak. A Kar a panaszt annak kézhezvételétől számított 30 napon belül megvizsgálja.

[26] 10/2021. (X. 29.) SZTFH rendelet – az önálló bírósági végrehajtó intézkedése ellen benyújtott panaszügyek intézéséről, a panaszügyek felügyeletéről és a fegyelmi eljárások nyilvántartásáról.

[27] www.mbvk.hu

A Kar a panasz elbírálásáról írásban értesíti az adóst. Ha a panasz megalapozott, a Kar a következő intézkedéseket teheti:

- ha a panaszt a végrehajtó ügyvitelének a panaszolt intézkedéssel kapcsolatos hiányossága okozta, a panaszolt végrehajtót felhívja a jogsérelem megszüntetéséhez szükséges intézkedések megtételére;
- ha a panasz a végrehajtó működésének egyéb hiányosságait is feltárta, vizsgálatot kezdeményez a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága elnökének rendelete szerint, amely az önálló bírósági végrehajtók ügyvitelének, hivatali működésének és magatartásának ellenőrzésére irányuló vizsgálatok lefolytatását részletesen szabályozza;
- kártérítésre és sérelemdíjra okot adó körülmény észlelése esetén tájékoztatást ad az igény érvényesítésének feltételeiről;
- fegyelmi vétség alapos gyanúja esetén fegyelmi felelősségre vonást kezdeményez.

Ha a Kar döntésével nem ért egyet az adós, akkor a Kar Hivatali szerve vezetőjéhez fordulhat felülbírálati kérelemmel. Ezzel a döntéssel szemben azonban már nincs helye további jogorvoslatnak.

6.3. Milyen egyéb lehetőségei vannak az adósnak a végrehajtási eljárásban helyzetének könnyítésére?

A végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem

Az adós kérheti a bíróságtól, hogy a vele szemben folyamatban lévő végrehajtási eljárást függessze fel. A felfüggesztés csupán átmeneti időre szakítja meg a végrehajtást, tehát ha eltelik a bíróság határozatában megjelölt idő, akkor a végrehajtás tovább folytatódik. Az adós ez idő alatt egy kis levegőhöz juthat. Addig megszűnhet a végrehajtás akadályát képező körülmény, amelyre tekintettel kérte a felfüggesztést. Az eszközzel tehát akkor ajánlatos élni, ha az adós átmeneti nehézséggel néz szembe. Ilyen lehet például az, hogy váratlanul elvesztette a munkahelyét, ő vagy egy családtagja megbetegedett, természeti katasztrófa (esetleg árvíz vagy tűzvész) áldozata lett.

A végrehajtást foganatosító bíróság az adós kérelmére kivételesen akkor függesztheti fel a végrehajtást, ha az adós a felfüggesztésre okot adó, méltányolható

körülményt igazolta, és az adóst a végrehajtási eljárás során korábban nem sújtották rendbírsággal[28]. A bíróság – ha a felfüggesztésről szóló döntéshez szükséges – a feleket meghallgathatja. A bíróság a felfüggesztésre okot adó, méltányolható körülmények körében kiemelten értékeli,

- ha vannak olyan személyek, akiknek eltartásáról az adós köteles gondoskodni;
- ha az adós vagy az eltartott személy súlyos beteg;
- ha a végrehajtási eljárás során az adóst is sújtó természeti katasztrófa következett be.

Mivel a végrehajtási eljárás célja az adóst terhelő kötelezettség teljesítésének kikényszerítése, ezért a végrehajtás felfüggesztésére csak rendkívül szűk körben, kivételes esetben és viszonylag rövidebb időtartamra, azaz átmeneti jelleggel van lehetőség.

Ez a kivételesség azt jelenti, hogy a felfüggesztés alapjául szolgáló körülménynek is – annak fennállása és súlyossága szempontjából – kivételesnek és átmeneti jellegűnek kell lennie. Ugyanis a felfüggesztés lehetősége arra szolgál, hogy az átmenetileg nehéz anyagi, illetőleg szociális helyzetbe került adós ideiglenesen mentesüljön a végrehajtás kényszere alól azért, hogy a végrehajtással érintett kötelezettségét belátható időn belül teljesíteni tudja.[29]

Az adósnak a kérelemben foglalt állításait bizonyítékokkal kell alátámasztania. Vegyük azt az esetet például, ha az adós nehéz helyzetét az idézi elő, hogy elveszíti a munkahelyét, és kiskorú gyermekei is vannak. A kérelemhez csatolni kell ilyenkor

- a munkahely elvesztését igazoló iratot;
- a foglalkoztatási hivatalban való jelentkezés igazolását;
- a jövedelmi helyzetét alátámasztó okiratokat;
- az eltartásra szoruló gyermekek személyes iratait, és ha esetleg egészségügyi nehézségei is vannak, akkor az ezekről szóló iratokat is.

[28] A végrehajtást foganatosító bíróság rendbírsággal akkor sújtja az adóst, ha a végrehajtásból eredő, jogszabályban foglalt kötelezettségének nem tesz eleget, vagy a végrehajtást végző hatóság intézkedésének eredményességét akadályozó magatartást tanúsít. Az adóssal szemben nem lehet rendbírságot kiszabni kizárólag abból az okból, hogy a végrehajtó követelés megfizetésére vonatkozó felszólítását nem teljesíti. Vht. 45/A. §.

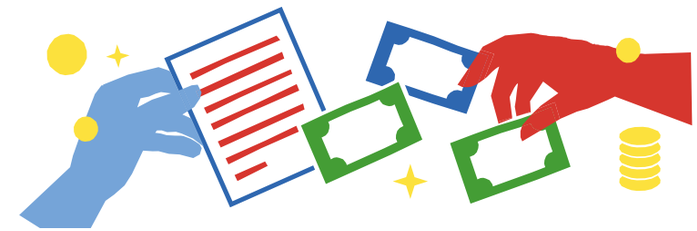
[29] Baratiné Boda Gréta: *A végrehajtási eljárás felfüggesztésének esetei a bírói gyakorlat tükrében, különös tekintettel az adós oldalán figyelembe vehető méltányolható körülményekre*
https://www.mjsz.uni-miskolc.hu/files/7902/5_boratinebodagreta_t%C3%B6rdelt.pdf

A bíróság a végrehajtás felfüggesztése tárgyában 15 napon belül dönt, és a felfüggesztést azonnal közli a végrehajtóval. Amennyiben a bíróság nem ad helyt a felfüggesztési kérelemnek, az adósnak lehetősége van fellebbezést benyújtani. Érdemes élni ezzel a jogorvoslati lehetőséggel, hiszen egy másik bírói fórum lehetséges, hogy másként mérlegeli az adós méltányolható körülményeit. A fellebbezés illetékköteles: benyújtásával egyidejűleg a jelenlegi szabályozás szerint 7 ezer forint illetéket kell megfizetni.

Részletfizetés kérelmezése a végrehajtási eljárásban

Az adós a végrehajtási eljárásban a végrehajtótól bármikor kérheti részletfizetés engedélyezését. A részletfizetés több okból is kedvezőbb lehet az adósnak, mint a végrehajtás. A részletfizetés alatt szünetel a végrehajtás. A szünetelés alatt a végrehajtó nem végez végrehajtási cselekményeket. Így nem növekszik tovább a tartozás a végrehajtás költségeivel, és ha az adósnak van ingatlanvagyona, nem árverezik el. További előny, hogy a részletek összege lehet kisebb is, mint például egy munkabérre vezetett letiltás. A részletfizetés alatt inkasszót sem vezethet a számlára a végrehajtó.

A részletfizetési kérelmet az adós írásban és szóban is előterjesztheti. Alapfeltétel, hogy egy részletet már a kérelem benyújtásával együtt teljesítsen, és csatolja a befizetésről szóló igazolást. A végrehajtó az adós által kérelmezett részletfizetési feltételekről kikéri a végrehajtást kérő véleményét is. Ezt követően a részletfizetési kérelmet saját hatáskörben elbírálja, figyelembe véve a végrehajtást kérő érdekét is. Ha a végrehajtást kérő magánszemély, a végrehajtó a részletfizetést legfeljebb 1 évre állapíthatja meg. Ha jogi személy (például egy vállalkozás) vagy más szervezet a végrehajtást kérő, és a követelés nem haladja meg az 500 ezer Ft-ot, akkor legfeljebb 1 évre állapíthatja meg a részletfizetést. Ha meghaladja, akkor legfeljebb 2 évre. Ezeket a korlátokat érdemes már a kérelem megfogalmazásakor figyelembe venni.

+1 HOGYAN IGAZODJ EL A JOGSZABÁLYOK ÚTVESZTŐIBEN?

Ha olvasol valamit egy internetes portálon, vagy akár egymással ellentétes tartalmú bejegyzések kerülnek eléd, és elbizonytalanodsz abban, hogy mi lehet a hatályos jogszabályoknak megfelelő tartalom, akkor keresd fel az általunk megadott forrásokat. Csapd fel az adott jogszabályt, és győződj meg arról, hogy „hogy is van ez pontosan".

Magyar Közlöny

A *Magyar Közlöny* Magyarország hivatalos lapja, amelyet a kormányzati portálon, elektronikus dokumentumként való közzététellel kell kiadni, és amelynek szövegét hitelesnek kell tekinteni. A *Magyar Közlöny*ben hirdetik ki a jogszabályokat az önkormányzati rendeletek kivételével.

A *Magyar Közlöny* kötelező közzétételi helye minden olyan jogszabálynak és hivatalos közleménynek, amely joghatással jár. Ez azt jelenti, hogy ha egy jogszabály vagy közlemény nem jelenik meg a *Magyar Közlöny*ben, akkor az nem is lép hatályba vagy nem válik kötelezővé. A *Magyar Közlöny* honlapján, ahol a korábbi lapszámok is megtalálhatóak: https://magyarkozlony.hu/.

Amennyiben képben akarsz lenni azzal, hogy milyen jogszabályok módosulnak éppen, vagy várasz valamilyen jogszabály-módosítást, úgy érdemes napi szinten látogatni a fentebb megadott honlapot és nyomon követni a *Magyar Közlöny*t. A lapszám elején található tartalomjegyzékből tájékozódhatsz arról, hogy módosításra került-e az általad figyelt jogszabály. A jogszabály-módosításhoz lapozva, annak a végén, a Záró rendelkezések között találod rendszerint, hogy az adott módosítások mikor lépnek hatályba, azaz mikortól kell a jogszabály-módosítást alkalmazni. A *Magyar Közlöny*ben megjelenő jogszabály-módosítások nehezebben értelmezhetőek, ugyanis itt nem a változásokkal egységes szerkezetbe foglalt jogszabály szövegét olvashatjuk, hanem azok a jogszabályhelyek kerülnek megjelölésre, amelyek változással érintettek, és mindössze a módosítás tartalma látható. Emiatt, ha úgy látod, hogy az általad figyelt jogszabályt módosították, érdemes megkeresni a változásokkal egységes szerkezetbe foglalt jogszabályszöveget a Nemzeti Jogszabálytárban, és ott tájékozódni a változtatások pontos tartalmáról.

Nemzeti Jogszabálytár

A Nemzeti Jogszabálytár közszolgáltatásként működő, bárki számára térítésmentesen hozzáférhető elektronikus jogszabálygyűjtemény. Felületet biztosít többek között az Alaptörvénynek és módosításainak, valamint a jogszabályok kihirdetett szövegének, továbbá az időállapotok szerint egységes szerkezetű szövegeknek a közzétételére. Működtetésének célja, hogy mindenki számára könnyen elérhetővé tegye a jogszabályokat, és segítse a jogszabályok értelmezését.

A Nemzeti Jogszabálytárban lehetőség van a jogszabályok címére, szövegére vagy tárgyszavaira keresni. A keresés során lehetőség van csak a hatályos jogszabályok szűrésére is. Az Indokolások Tára felületen a jogszabályok indokolásai is megtalálhatóak, melyek a jogalkotó szándékának megértését segítik. A Jogszabálytár mobiltelefonon is elérhető. Nemzeti Jogszabálytár: https://njt.hu/

A Nemzeti Jogszabálytár tartalmazza az összes önkormányzati rendeletet is. Keresheted benne a település neve, a rendelet száma vagy címe alapján. Az önkormányzati rendeleteket el lehet érni általában az adott önkormányzat honlapján, illetve kihirdetik azokat a településen található hirdetőtáblákon és hivatalos helyeken is. Mégis, ha biztosra akarsz menni azt illetően, hogy a rendelet hatályos szövegét olvasod, akkor azt javasoljuk, hogy a Nemzeti Jogszabálytárban keresd ki a rendeletet, mert tapasztalataink szerint előfordul, hogy az önkormányzatok például nem frissítik a honlapon található jogszabályszöveget. Önkormányzati rendeletek tára: https://or.njt.hu/

Térítés ellenében használható jogtárak

Vannak olyan jogtárak is, amelyeket előfizetéssel lehet igénybe venni. Ezek általában extra funkciókkal, felhasználóbarátabb kezelőfelülettel rendelkeznek az ingyenesen elérhető Nemzeti Jogszabálytárhoz képest. Nemcsak az adott jogszabály indokolását olvashatjuk el, hanem a jogszabályokhoz írt kommentárokat, valamint az egyes jogszabályhelyhez kapcsolódó, jogalkalmazás során született anyagokat is, mint például bírósági határozatokat, kúriai és alkotmánybírósági döntéseket, jogegységi határozatokat. Ilyen például a Wolters Kluwer Jogtára. Közintézmények gyakran rendelkeznek ilyen előfizetéssel. Érdemes érdeklődni a munkáltatónál, és amennyiben igen, használni a jogtárat, mert segítik a tájékozódást és a joggyakorlat mélyebb megismerését, megértését.

További hivatalos felületek a jogalkalmazás során született anyagok eléréséhez

- Legfrissebb alkotmánybírósági döntések:
  www.alkotmanybirosag.hu/a-legfrissebb-dontesek
- Alkotmánybírósági határozatok:
  www.kozlonyok.hu/kozlonyok/index.php?m=2&p=0200&k=1&y=2023
- Jogegységi határozatok (Kúria):
  www.kuria-birosag.hu/hu/jogegysegi-hatarozatok
- Bírósági határozatok gyűjteménye:
  www.eakta.birosag.hu/anonimizalt-hatarozatok

II.

JOGESET-GYŰJTEMÉNY

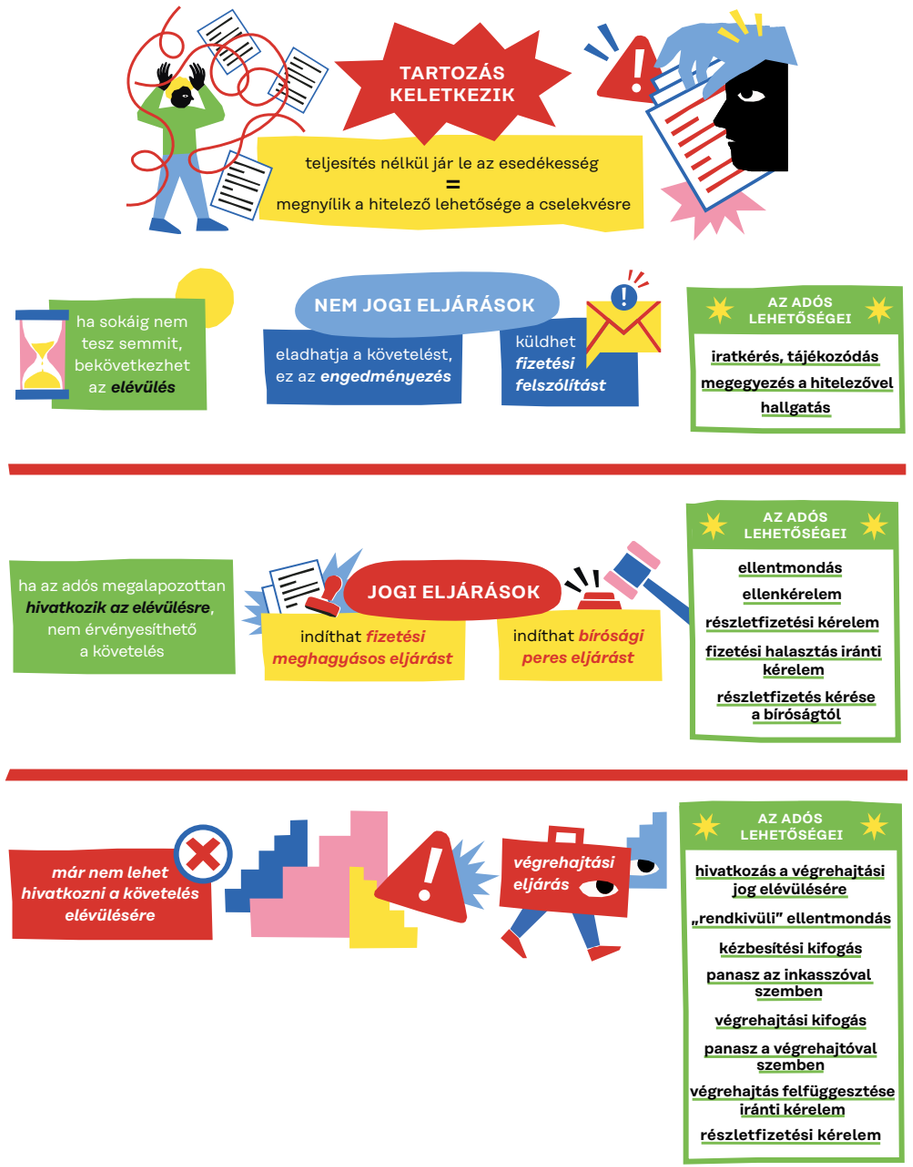
Az alábbiakban megosztott ügyek kitalált történeten alapulnak. Az eseteket azonban úgy írtuk meg, hogy azokba beépítettük az Utcajogászhoz érkezett ügyek tapasztalatait. Célunk bemutatni, hogyan gondolkodunk, hogyan mérlegelünk egy-egy adósságkezelés körében felmerülő dilemma kapcsán. Fel akarjuk hívni a figyelmet arra is, hogy melyek a gyakori tévhitek, illetve leggyakrabban elkövetett hibák. Ugyanakkor az olvasó jó gyakorlatokból is ihletet meríthet, ha végigolvassa a 11 ügyfél történetét.

Mielőtt azonban elkezdenénk az egyedi ügyek taglalását, néhány általános jó tanáccsal szeretnénk elősegíteni a hatékony ügyvitelt! Adósságkezelési ügyekben javasoljuk, hogy a segítséget nyújtó személy az alábbi listán mindenképpen haladjon végig:

- Fontos lépés annak behatárolása az ábra segítségével, hogy melyik szakaszban jár a követelés, hiszen ez fogja meghatározni a cselekvési lehetőségeket is!

- Azt is szükséges ellenőrizni, hogy az adott szakaszban milyen lehetséges megoldások vannak! Ehhez az alábbi, cselekvési lehetőségekkel kibővített ábra nyújt segítséget:

- Minél előbb fel kell mérni, van-e sürgető határidő! Általánosságban elmondható, hogy amennyiben van lehetőség az adós védelmében valamilyen jogi eszközzel élni, az adott lépést 15 napon belül meg kell tenni.

- Meg kell tudni azt is, hogy a kiszemelt jogi eszköz igénybevételének van-e költsége, és ha igen, az érintett tudja-e teljesíteni, vagy lehet-e rá költségmentességet kérni!

- Ha nem állnak rendelkezésre az ügyben korábban keletkezett iratok, mihamarabb el kell indítani az iratmásolatok beszerzését!

- Végig kell gondolni, hogy a benyújtani kívánt beadványhoz szükséges-e csatolni mellékleteket az állítások alátámasztására. Ha igen, ellenőrizzük, hogy rendelkezésre állnak-e, vagy be kell azokat szerezni! Ha be kell szerezni, akkor mihamarabb intézkedni kell!

- Minden esetben érdemes jogi segítséget bevonni, mert jogászi kompetencia annak biztos megítélése, hogy az adott ügyben milyen lépés megtétele vezet eredményre!

2.1. SOHA MEG NEM ÉRKEZETT LEVELEK

AZ ÜGY

Erzsébet azzal keresett meg minket, hogy munkabéréből végrehajtás keretében letiltást foganatosítanak. A végrehajtás alatt álló követeléssel kapcsolatban korábban nem kapott semmilyen iratot, ezért nem értette, hogyan indulhatott ellene végrehajtás. Erzsébet abban kért tanácsot, hogyan tudna információt szerezni a végrehajtásról, és hogyan tudná ellenőrizni, jogszerűen zajlik-e az eljárás.

UTCAJOGÁSZ

Segítettünk Erzsébetnek megfogalmazni egy levelet, amelyben kérte a végrehajtót, hogy az ügyével kapcsolatban minden eddig keletkezett iratról küldjön másolatot részére, és tájékoztassa az eddigi végrehajtási cselekményekről. A végrehajtó Erzsébet kérésére megküldte az iratokat, amelyek között szerepelt a végrehajtási lap is, amivel Erzsébet ekkor találkozott első ízben. Átnéztük a végrehajtási lapot, és azt tapasztaltuk, hogy azon Erzsébet lakcímeként egy olyan címtüntettek fel, ahol ő soha nem lakott. Erzsébet tehát azért nem kapott mindezidáig az üggyel kapcsolatban semmilyen iratot, mert rossz címre kézbesítették a leveleket. Ezzel egybevágott az is, hogy a végrehajtási lapon az szerepelt, hogy a fizetési meghagyás kézbesítési fikció alapján emelkedett jogerőre, hiszen azt Erzsébet nem vette – nem is vehette – át a rosszul megadott lakcímen.

Erzsébetnek azt javasoltuk, hogy a fizetési meghagyás kézbesítésével szemben adjon be az eljáró közjegyzőhöz kézbesítési kifogást a kézbesítés szabálytalanságára hivatkozva. A kézbesítési kifogásban Erzsébet kérte a közjegyzőt, hogy állapítsa meg, hogy a fizetési meghagyás kézbesítéséhez fűződő jogkövetkezmények hatálytalanok, és a kézbesítést ismételje meg. Annak igazolására, hogy a lakcíme nem a végrehajtási lapon megjelölt cím volt a kézbesítés idején, csatolta a Személyi adat- és Lakcímnyilvántartó Hivatal által kiállított hatósági bizonyítványt. Az eljáró közjegyző helyt adott a kézbesítési kifogásnak, és Erzsébet részére a fizetési meghagyást újra kézbesítette, immár a helyes lakcímre. Erzsébetnek így már volt lehetősége reagálni a fizetési meghagyásra.

Dönthetett, hogy él-e ellentmondással, és ha nem, akkor, kér-e részletfizetést. Ha Erzsébet nem él ellentmondással, és – tekintettel arra, hogy anyagi helyzete nem tette lehetővé, hogy egy összegben fizessen – a részletfizetés mellett dönt, akkor is jobb helyzetbe kerül. Ugyanis így a végrehajtási eljárás költségei nem növelik tovább a tartozást. Végül azonban – javaslatunkra – az ellentmondás mellett döntött. A jogosult nem terjesztett elő kereseti kérelmet a perré alakult fizetési meghagyásban, így az ügy Erzsébet számára sikeresen zárult.

ADALÉKOK AZ ÜGYHÖZ

- A Személyi adat- és Lakcímnyilvántartó Hivatal nem tudta olyan gyorsan kiállítani a lakcímadatról szóló hatósági bizonyítványt, mint ahogy arra a kézbesítési kifogás határidőben való benyújtásához szükség lett volna. Így Erzsébet először csak arról csatolt igazolást a kérelemhez, hogy folyamatban van a hatósági bizonyítvány kiállítása. A benyújtásra határidő-hosszabbítást kért.

- A kézbesítési kifogás benyújtására attól számítva, hogy Erzsébet „tudomására jutott" a végrehajtási lap, mindössze 15 nap állt rendelkezésre. Ez a szubjektív határidő a beadvány benyújtására. Szubjektív, hiszen a tudomásszerzéstől mint szubjektív körülménytől függ a kezdete és a vége. A kézbesítési kifogás objektív határideje a kézbesítési fikció beálltától számított három hónap. Ez a határidő objektív, mert a – „tudomásszerzéssel" szemben – kezdete és vége független Erzsébet tudatállapotától. A határidő megtartását a kézbesítési kifogásban valószínűsíteni kellett.

- A végrehajtást kérő nem várta meg, hogy lezáruljon az ügy, már a kézbesítési kifogás benyújtásával egyidejűleg, saját magától kérte a végrehajtási eljárás megszüntetését, arra hivatkozva, hogy megszűnt a követelés. Hogy emögött a végrehajtást kérő milyen megfontolása állhatott, azt nem tudjuk pontosan. Elképzelhető, hogy úgy gondolta, sikeres lesz a kézbesítési kifogás, és nem érte meg számára kockáztatni. Mindenesetre később Erzsébet ellentmondásának alapja is ez lett. Erzsébet az ellentmondásban azon kívül, hogy kijelentette, nem ért egyet a tartozással, azt is leírta, hogy mivel a jogosult már a végrehajtási eljárásban úgy nyilatkozott, hogy a követelés megszűnt, így nem kérheti a követelést fizetési meghagyásos vagy bírósági eljárás útján. Mert ha így tenne, ez szemben állna saját korábbi nyilatkozatával. A jogosult részére ez elegendő indok volt ahhoz, hogy az ellentmondást követően felhagyjon a követelés érvényesítésével és elálljon a pereskedéstől.

2.2. TARTOZÁS A MÚLTBÓL

AZ ÜGY

Géza felszólító levelet kapott, amelyben a BKK Budapesti Közlekedési Központ Zártkörűen Működő Részvénytársaság (ezután röviden: BKK Zrt.) pótdíj megfizetését követelte tőle. A felszólító levélben a BKK Zrt. azt írta, hogy Géza 2010 márciusában jegy nélkül utazott, ezért pótdíjfizetési kötelezettsége áll fenn a BKK Zrt.-vel szemben. Jogi eljárások megindítását helyezték kilátásba arra az esetre, ha nem teljesíti önként a kötelezettségét. Géza azért kereste fel ügyfélfogadásunkat, hogy tájékozódjon a lehetőségeiről.

UTCAJOGÁSZ

A tartozás több mint 16 évvel ezelőtt keletkezett, így, tekintettel arra is, hogy az ilyen tartozások elévülési ideje mindössze 1 év, elképzelhetőnek tartottuk, hogy már elévült. Az elévülés azt jelenti, hogy bírósági úton nem érvényesíthető Gézával szemben a követelés, ha Géza hivatkozik az elévülésre a vele szemben indított eljárásban. Az elévülés nem zárja ki, hogy az adós saját akaratából, önkéntesen teljesítse a követelést még a jogi eljárások megindítása előtt. Viszont az így teljesített részt később az elévülésre hivatkozással már nem lehet visszakövetelni. Gézának azt javasoltuk, hogy a BKK Zrt. követelését ne teljesítse, hanem írjon válaszlevelet a jogi eljárások megindításának elkerülése érdekében. A válaszban írja le, hogy álláspontja szerint a követelés elévült. Emellett rögzítse azt is, hogy a válaszlevél nem minősül a követelés elismerésének vagy jogról való lemondásnak, avagy bármely, rá nézve terhes tény(állítás) elismerésének.

A jövőre nézve azt javasoltuk Gézának, hogy figyelje postáját, hiszen amennyiben a BKK Zrt. mégis jogi eljárást indít a pótdíjkövetelés érvényesítése érdekében, úgy az elévülést csak akkor veszi figyelembe az eljáró közjegyző vagy bíróság, ha arra hivatkozik.

2.3. ÚJRAKEZDÉS RÉSZLETEKBEN

AZ ÜGY

Rozália nyugdíjas, néhány évig hajléktalanságban élt, mert nem tudta törleszteni a hitelét, ezért elárverezték a lakását és kilakoltatták. Az Utcajogász megkeresése idején házfelügyelői állást vállalt, így kapott egy szolgálati lakást is. Lakhatása tehát átmenetileg megoldódott, élete egyenesbe került. Azzal keresett minket az ügyfélfogadásunkon, hogy egy korábbi tartozás kapcsán levelezésben áll egy követeléskezelő céggel. Először fizetési felszólítást kapott a követeléskezelőtől, amelyben egy pár százezer forintos, 2012-ben lejárt kölcsönből eredő tartozás megfizetésére hívták fel. Erre válaszul Rozália telefonon kereste meg a követeléskezelőt, elmondta, hogy nem ismert előtte a tartozás, és ha fenn is állt valaha, ő úgy gondolja, már elévült. Postai levélben érkezett a követeléskezelő válasza, amelyben részletesen tájékoztatták Rozáliát a követelésről. Kiderült, hogy a követelést egy bank engedményezte a követeléskezelőre, így már ismerős volt Rozáliának az ügy. A levélhez a követeléskezelő csatolta a Rozáliának korábban tértivevényes levélben megküldött, az engedményezésről szóló értesítő levelet, illetve a fizetési felszólításokat, amelyekkel igazolta, hogy az elévülés az elmúlt években többször is megszakadt.

UTCAJOGÁSZ

A levelezés áttanulmányozása után arra jutottunk, hogy a követeléskezelő az állításait bizonyítékokkal alaposan alá tudja támasztani. Tájékoztattuk tehát Rozáliát arról, hogy a követelés fennáll, jogi eljárásban sikeresen érvényesíthető. Felhívtuk Rozália figyelmét arra is, hogy amennyiben nem próbál meg megegyezni a követeléskezelővel, és a követelést jogi útra terelik, úgy a tartozás összege tovább növekszik a kamatokkal és az eljárási költségekkel. Ráadásul egy esetleges végrehajtási eljárásban akár a bankszámláját is inkasszálhatják. Tekintettel arra is, hogy Rozáliának van rendszeres havi jövedelme, és a követelés összege csak néhány százezer forint, azt javasoltuk Rozáliának, hogy kérjen részletfizetést a követeléskezelőtől. A részletfizetési kérelemben írjon személyes körülményeiről, amelyek méltányossági okként szolgálhatnak, illetve igazolhatják teljesítőképességét. Rozália a követeléskezelővel meg tudott állapodni a részletfizetésről, így nem terelődött jogi útra az ügy.

2.4. AZ ELÉVÜLÉS DIADALMA

AZ ÜGY

Gábor korábban hiteltanácsadóként dolgozott, beteg, idős úr. Több követelés miatt is keresték különböző követeléskezelő cégek. Úgy gondolta, hogy ezek a nagyon régi tartozások már biztosan elévültek, ezért nem is foglalkozott a megkeresésekkel. Az is furcsa volt számára, hogy olyan vállalkozások (követeléskezelők) keresik, akikkel soha nem állt jogviszonyban. Gábor hajléktalanszállón élt az idő tájt, amikor megkeresett minket, és a hajléktalanszálló szolgált bejelentett lakcíméül is. Korábbi bejelentett lakcímére érkeztek viszont a követeléskezelői megkeresések és a fizetési meghagyás is. Ezen a lakcímen keresztanyja élt, és úgy járt el, hogy a postaládába bedobott leveleket néhány havonta egyszer, amikor találkoztak, átadta Gábornak. Azokat a leveleket azonban nem tudta és nem is akarta átvenni, amelyek Gábor részére tértivevénnyel érkeztek. Gábor ezúttal a hajléktalanszálló címén (azaz bejelentett lakcímén) egy végrehajtási lapot kapott, és nem értette, hogy hogyan hajthatnak be rajta elévült követelést. Az ügyfélfogadáson erre akart választ kapni.

UTCAJOGÁSZ

Gábor szerencsére a „rendkívüli" ellentmondásra nyitva álló 15 napos határidőn belül kereste fel ügyfélfogadásunkat. A végrehajtási lap áttekintését követően azt tanácsoltuk Gábornak, hogy éljen „rendkívüli" ellentmondással, és a „rendkívüli" ellentmondásban hivatkozzon az elévülésre. A végrehajtási lapból kiderült ugyanis, hogy fizetési meghagyásos eljárás előzte meg a végrehajtást, és a fizetési meghagyás kézbesítési fikcióval emelkedett jogerőre. A végrehajtási lap tartalma alapján Gábor alappal hivatkozhatott az elévülésre, mivel a követelés telefonszolgáltatási jogviszonyból származó díjtartozás, amelynek mindössze 1 év az elévülési ideje, és a fizetési határidő már több mint 10 éve, 2015 májusában lejárt. Gábor tanácsunkat megfogadva előterjesztette a rendkívüli ellentmondást. Ennek következtében a közjegyző megszüntette a végrehajtási eljárást, és megállapította, hogy az ellentmondás folytán perré alakult a fizetési meghagyásos eljárás. A jogosult az ellentmondást követően – mivel valószínűleg maga is egyetértett az elévüléssel – a bíróság felhívására nem terjesztett elő kereseti kérelmet, így a bíróság előtti eljárás is lezárult.

ADALÉKOK AZ ÜGYHÖZ

- Először azt a kérdést kellett tisztázni, hogy Gábor be tudja-e fizetni a végrehajtás során a jogosult által előlegezett költségeket, ugyanis ez feltétele a „rendkívüli" ellentmondás benyújtásának. Gábor vállalta, hogy az esetében pár tízezer forintra rúgó összeget befizeti. Így Gábornak először is fel kellett keresnie a végrehajtót, hogy teljesítse a befizetést. Ezt követően nyújthatta csak be a „rendkívüli" ellentmondást a fizetési meghagyás során eljáró közjegyzőnek, amelyhez csatolnia kellett a befizetésről szóló igazolást.

- Gábornak a végrehajtási lap kézhezvételétől számított 15 napon belül két lehetőség is a rendelkezésére állt: a „rendkívüli" ellentmondás, amivel élt is végül, illetve a kézbesítési kifogás (lévén a fizetési meghagyást nem a bejelentett lakcímére, hanem a korábbi bejelentett lakcímére kísérelték meg kézbesíteni). Azért javasoltuk a „rendkívüli" ellentmondás előterjesztését, mert biztosan tudtuk, hogy Gábor ellentmondással kíván élni, tekintettel arra, hogy elévült követelést akartak rajta behajtani. Illetve Gábor úgy nyilatkozott, hogy tudja teljesíteni a végrehajtóhoz szükséges befizetést. Ha a jogosult Gáborral szemben nem egy elévült követelést akart volna érvényesíteni, akkor a kézbesítési kifogást javasoltuk volna. Ugyanis a sikeres kézbesítési kifogás révén úgy kerül vissza az ügy a fizetési meghagyásos eljárásba, hogy az adós dönthet, hogy ellentmondással él, vagy – ha nem tudja egy összegben teljesíteni a tartozást – részletfizetési kérelemmel fordulhat a közjegyzőhöz. Részletfizetést kérelmezni az adós számára még mindig kedvezőbb lehet, mint ha a végrehajtási eljárás költségeivel terhelt követelést hajtják be rajta.

- Gábornak az egyik kérdése arra vonatkozott, hogy hogyan lehet, hogy elévült követelést hajtanak végre vele szemben. Ezzel kapcsolatban tájékoztattuk Gábort arról, hogy a követelés elévülésére az adósnak hivatkoznia kell a fizetési meghagyásos eljárásban, hivatalból az elévülést nem lehet figyelembe venni. Mivel ő nem élt ellentmondással, és nem hivatkozott az elévülésre a fizetési meghagyásos eljárás során, végrehajtási szakaszba jutott az ügy. Ott pedig a követelés elévülésére már nem lehet hivatkozni.

- Gábor másik kérdése volt, hogy miért keresik olyan cégek, amelyekkel korábban nem állt kapcsolatban. Tájékoztattuk őt arról, hogy a követelést az eredeti jogosult feltehetőleg engedményezte, azaz eladta a követeléskezelő cégnek. Utóbbi így az eredeti jogosult helyébe lépett. Ez egy teljesen legális ügylet (az engedményezés), amelyről értesítést kellett kapnia korábban. Az értesítés valószínűleg a keresztanyjához érkezett tértivevényes levélként, aki nem vehette át. Az is megtörténhetett azonban, hogy elmaradt az engedményezésről szóló szabályos értesítés. De ennek a végrehajtási szakban már nincs jelentősége, ugyanis itt már nem lehet vitatni az engedményezés jogszerűségét. Ezt a fizetési meghagyásos eljárásban, illetve az abból perré alakult eljárásban lehetett volna vitatni. Ehhez persze arra is szükség lett volna, hogy Gábor biztosat tudjon arról, hogy kapott-e értesítést az engedményezésről, és ha igen, abban mi állt.

- Tekintettel arra, hogy Gábor több követelésről is említést tett az ügyfélfogadásunkon, a jövőre nézve azt javasoltuk neki, hogy gondoskodjon arról, hogy megkapja a részére érkezett hivatalos leveleket. Ha fizetési meghagyást kap, és úgy gondolja, hogy elévült a követelés, akkor éljen ellentmondással már a fizetési meghagyásos eljárásban.

2.5. BARÁTOM, AZ IDŐ

AZ ÜGY

János azzal érkezett ügyfélfogadásunkra, hogy egy régi tartozás miatt letiltást vezetnek a fizetésére. Jánosnak a szociális munkása azt tanácsolta, hogy mielőtt felkeresi az Utcajogászt, szerezzen be az ügyével kapcsolatban keletkezett iratokról másolatot. János így tett, személyesen kereste fel a végrehajtót, majd az iratokról kapott másolattal hozzánk fordult segítségért. Az iratokból kiderült, hogy a végrehajtás egy telefonszolgáltatási szerződésből eredő díjkövetelés miatt folyik. A végrehajtó által rendelkezésre bocsátott iratok között megtalálható volt egy időrendi lista is mindazokról a végrehajtási cselekményekről, amelyeket a végrehajtási eljárás során a végrehajtó elvégzett.

UTCAJOGÁSZ

A végrehajtási cselekményekről szóló időrendi listából megállapítottuk, hogy a végrehajtási jog elévült, ugyanis volt olyan két egymást követő végrehajtási cselekmény, amelyek között több mint egy év telt el. A végrehajtási jog elévülési ideje megegyezik a követelés elévülési idejével. Tekintettel arra, hogy telefonszolgáltatási díjszerződésből ered a követelés, az elévülési idő mindössze 1 év. Jánosnak azt javasoltuk, hogy jelentse be a végrehajtási jog elévülését a végrehajtónak, és kérje a végrehajtási eljárás megszüntetését. A bejelentéshez csatolja az állítását alátámasztó okiratot, azaz az elvégzett végrehajtási cselekményekről szóló időrendi listát. János bejelentette a végrehajtási jog elévülését a végrehajtónak, aki felhívta a végrehajtást kérőt, hogy nyilatkozzon arról, egyetért-e a bejelentéssel. A végrehajtást kérő nyilatkozatában a végrehajtási jog elévülését elismerte, és megfizette a végrehajtási költségeket, így a végrehajtó az eljárást megszüntette.

2.6. AZ UTOLSÓ FORINT VÉDELMÉBEN

AZ ÜGY

Gabriellával szemben egy kölcsönszerződésből eredő követelést érvényesített egy követeléskezelő cég. A fizetési meghagyást egy olyan lakcímre kézbesítették, ahol ténylegesen nem tartózkodott. A küldeményt az unokatestvére vette át, így az ellentmondásra nyitva álló határidő letelt, és a követelés jogerőssé vált. Gabriella a végrehajtási eljárás megindítása előtt megkereste a követeléskezelőt, hogy részletfizetést és méltányossági alapon részleges tartozáselengedést kérjen. A követeléskezelő telefonon nyitottnak mutatkozott a megállapodásra, azonban írásbeli egyezség közöttük nem született. Ezt követően a követeléskezelő végrehajtási eljárást indított, és a végrehajtó hatósági átutalási megbízást adott ki Gabriella bankszámlájára. Gabriella számlájára éppen ekkor érkezett meg a rokkantsági ellátása, amit a bank teljes egészében levont. Gabriella azért keresett meg minket, mert úgy emlékezett, hogy a rokkantsági ellátásból nem lehet végrehajtani, ezért a vele szemben foganatosított intézkedést jogszerűtlennek vélte.

UTCAJOGÁSZ

Gabriellának felhívtuk a figyelmét arra, hogy az adós pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt összegére, illetve a munkabérére vagy egyéb járandóságára vezetett végrehajtás a végrehajtási intézkedéseknek két különböző formája, amelyekre eltérő szabályok vonatkoznak. A vele szemben foganatosított intézkedés, amely miatt megkeresett minket, az adós pénzforgalmi számlájára vezetett végrehajtásnak minősül. Ezzel kapcsolatban megállapítottuk, hogy a bank jogszerűtlenül járt el, mivel a Gabriella bankszámláján lévő teljes összeget zárolta és levonta. A bank akkor járt volna el jogszerűen, ha a számlán hagyja a végrehajtás alól a végrehajtási törvény alapján mentes részt, azaz legalább a mindenkori minimálbér nettó összegének 60%-át. Gabriellát tájékoztattuk arról, hogy a jogszerűtlen intézkedés miatt a bankhoz fordulhat panasszal. Rendelkezésére bocsátottuk az ehhez szükséges formanyomtatványt, és segítettünk a kitöltésben. Kérelmét személyesen vitte be a bankba, és kérte az ügyintézőt, hogy az átvételt igazolja részére. Hamarosan visszautalták a bankszámlájára a jogtalanul levont összeget.

2.7. MEGÁLLÓ A VÉGÁLLOMÁS ELŐTT

AZ ÜGY

Gyula 2020-ban rövid lejáratú személyi kölcsönt vett fel kb. 350 ezer forint összegben, amit nem tudott visszafizetni, ugyanis a járvány következtében kialakult helyzet miatt elvesztette munkáját. A hitelintézet követeléskezelőre engedményezte a követelést. Gyula akkor kereste meg az Utcajogászt, amikor a végrehajtás már folyamatban volt vele szemben. A végrehajtást fizetési meghagyásos eljárás előzte meg, amely során, bár Gyula átvette a fizetési meghagyást, nem élt ellentmondással. Nem vitatta ugyanis, hogy fennáll a követelés, arról pedig nem rendelkezett információval, hogy részletfizetési kérelmet is beadhat, ha nem tudja egy összegben kifizetni a tartozását. A végrehajtási eljárásban már nagyjából az eredetileg követelt összeg kétszeresére, kb. 700 ezer forintra rúgott a követelés.

Gyula elmondta, hogy rendkívül alacsony jövedelemből, rokkantsági ellátásból él, de hamarosan eléri a nyugdíjkorhatárt. Arról is említést tett, hogy más tartozások miatt már levonják a rokkantsági ellátásának a 33%-át. Egyrészt azért keresett fel minket, mert bizonytalan volt abban, hogy megérné-e számára ismét bejelentett munkát vállalni. Attól tartott, hogy amennyiben munkába állna, a munkabérét nagyobb mértékben terhelné végrehajtás, mint a rokkantsági ellátását. Másrészt a beszélgetés során kiderült, hogy segítséget jelentene számára, ha a végrehajtást átmenetileg (míg betölti a nyugdíjkorhatárt) felfüggesztenék.

UTCAJOGÁSZ

Gyulát tájékoztattuk arról, hogy amennyiben bejelentett munkát vállal, akkor több végrehajtás alatt álló követelés esetén munkabérének 50%-át vonhatják le. Tekintettel arra, hogy Gyula nem esne el a rokkantsági ellátástól, ha munkát vállalna, összességében kedvezőbb anyagi helyzetet eredményezne számára a munkavállalás. Ha nagyobb összeget tudnak havonta levonni a végrehajtás alatt álló követelésekbe, az azért is kedvezőbb, mert gyorsabban véget érnek az eljárások, így az azzal kapcsolatos költségek sem nőnek tovább. Ezen túlmenően javasoltuk Gyulának, hogy adjon be végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet a végrehajtást foganatosító bírósághoz, hogy addig az időpontig, amíg eléri a nyugdíjkorhatárt, mentesüljön a végrehajtás alól. Gyula a segítségünkkel sikerrel járt, a végrehajtást felfüggesztették fél évre. Kérelmében méltányolható körülményként arra hivatkozott, hogy rendkívül alacsony a jövedelme, amelyet más tartozások miatt már jelenleg is levonások terhelnek, rossz az egészségi állapota, hajléktalanszállón él, így a végrehajtás a létfenntartását veszélyezteti. A felfüggesztési kérelem fontos eleme annak valószínűsítése, hogy az adós helyzetét nehezítő méltányolható körülmények csak átmenetileg állnak fenn, vagyis a felfüggesztés tartamát követően rendeződik az adós helyzete annyira, hogy vele szemben sikeresen folytatódhat a végrehajtás. Az átmenetiség valószínűsítésére Gyula azt az érvet hozta fel, hogy a végrehajtás felfüggesztésének tartama alatt öregségi nyugdíjra válik jogosulttá, ami lényegesen nagyobb bevételt jelent majd számára.

A bíróság elfogadta Gyula érveit, és fél évre felfüggesztette a végrehajtást. A végzés indokolásában a bíróság kiemelte, hogy a döntés meghozatala során figyelembe vette, hogy a végrehajtást kérő egy követelések behajtásával üzletszerűen foglalkozó pénzügyi vállalkozás, ezzel szemben az adós hajléktalan, lakhatása nem biztosított. A bíróság szerint az adós okszerű magyarázatát adta annak, hogy miért lesz kedvezőbb a helyzete fél év múlva.

2.8. JÓKOR JÓ HELYEN

AZ ÜGY

Zsuzsával szemben végrehajtási eljárás van folyamatban. Ügyfélfogadásunkra magával hozott egy jegyzőkönyvet, amelyben a végrehajtó arról értesíti, hogy a végrehajtási eljárás szünetel, mivel nem talált végrehajtás alá vonható vagyont. Zsuzsa személyes körülményeit illetően elmondta, hogy albérletben lakik párjával, két kiskorú gyermekével és párja szüleivel. A gyermekgondozást segítő ellátáson (GYES) kívül nincs semmilyen jövedelme, sem vagyona. Gyermekei sokat betegeskednek, nem tudja őket más felügyeletére bízni, éppen ezért nem tartotta valószínűnek, hogy munkát tudna vállalni a közeljövőben. Nem értette, hogy mit jelent számára az, hogy a végrehajtási eljárás szünetel, ezzel kapcsolatban kért tájékoztatást.

UTCAJOGÁSZ

Zsuzsát tájékoztattuk arról, hogy a szünetelés elsődleges jogkövetkezménye, hogy a végrehajtó a szünetelés tartama alatt végrehajtási cselekményeket nem végez, mivel a követelés átmenetileg behajthatatlan. A végrehajtónak egyébként cselekvési kötelezettsége van. Törekednie kell arra, hogy a végrehajtást kérő követelését minél hatékonyabban és rövidebb idő alatt behajtsa, a törvény adta eszközökkel (letiltás, inkasszó, foglalás stb.) élve előremozdítsa a behajtási folyamatot. A végrehajtó, mielőtt határozna a szünetelésről, meggyőződik arról, hogy az adósnak nincs munkahelye, nincs megtakarítása, nincs lefoglalható és értékesíthető vagyontárgya. Ilyenkor lényegében azért állapítja meg a szünetelést, hogy ne legyen köteles cselekedni, hiszen nincs mit tenni, az adós vagyontalan. Persze ez a helyzet lehet átmeneti, az adós időközben létesíthet munkaviszonyt, vagy például öröklés útján is szert tehet vagyonra. Az eljárás folytatását tehát a végrehajtást kérő bármikor kérheti, ha arról szerez tudomást, hogy az adósnak jövedelme vagy vagyona keletkezett. Ekkor a végrehajtó újra megpróbálja behajtani a követelést.

Fontosnak tartottuk arról is tájékoztatni Zsuzsát, hogy a szünetelés alatt a végrehajtási jog elévülési ideje telik. Tekintettel arra, hogy vele szemben egy telefonszolgáltatási szerződésből eredő díjtartozás miatt indult a végrehajtás, amelynek elévülési ideje egy év, reális esély volt arra, hogy a szünetelés alatt elévül a végrehajtási jog. Javasoltuk neki, hogy amikor úgy látja, hogy eltelt nagyjából egy év anélkül, hogy a végrehajtó végrehajtási cselekményt foganatosított volna, jöjjön vissza ügyfélfogadásunkra, és segítünk megfogalmazni neki egy bejelentést a végrehajtási jog elévüléséről. Egy év elteltével Zsuzsa ismét felkeresett minket, és sikeres bejelentést tett a végrehajtási jog elévüléséről. Ehhez a végrehajtótól kikérte a végrehajtási cselekmények időrendi listáját, amellyel igazolta a végrehajtási jog elévülését. A végrehajtást kérő elfogadta a bejelentést, így megszűnt a követelés.

2.9. LÉTEZIK MÉLTÁNYOSSÁG?

AZ ÜGY

Katalin 2025 szeptemberében keresett fel minket azzal, hogy a BKK Zrt.-től fizetési felszólítást kapott. 2018 decembere és 2025 márciusa között 57 alkalommal utazott jegy nélkül, amiből 2 millió forint körüli pótdíjtartozása gyűlt össze. A fizetési felszólítás része volt egy részletfizetési ajánlat a BKK Zrt. részéről. A részletfizetési ajánlat a teljes tartozásra vonatkozott, és az alapján 40 havi részletben, havonta kb. 50 ezer forintot kellett volna fizetnie. Katalin nem tudta vállalni ilyen feltételekkel a részletfizetést. Azért jött el ügyfélfogadásunkra, hogy tájékozódjon a lehetőségeiről. A beszélgetés során kiderült, hogy hajléktalanszállón él, és rokkantsági ellátásból havonta kb. 80 ezer forint jövedelme származik, ugyanis az ellátást már vonják egy másik, végrehajtás alatt lévő tartozás miatt. Amikor a pótdíjtartozások keletkeztek, életének egy nagyon nehéz szakaszában járt. 2018-as utcára kerülése előtt nem sokkal veszítette el párját, akinek a jövedelméből fizették albérletüket, így hamarosan közös otthonukból is távoznia kellett. Tartós betegsége miatt már hosszú ideje nem tudott munkát vállalni és gondoskodni saját megélhetéséről. A rokkantsági ellátás összege pedig nagyon csekély, még ha nem terhelné levonás, akkor sem elegendő a megélhetés biztosítására.

UTCAJOGÁSZ

Nagyon fontosnak tartottuk elősegíteni, hogy Katalin és a BKK Zrt. között létrejöjjön egy olyan megállapodás, amely teljesíthető Katalin számára. Katalin a BKK Zrt.-hez intézett válaszában leírta, hogy a követelés egy részét vitatja, álláspontja szerint a 2018 decembere és 2020 szeptembere között lejárt tartozások, összesen 19 db tartozás, elévültek. A 2020 szeptembere és 2025 szeptembere között lejárt tartozások tekintetében kérte, hogy a BKK Zrt. méltányosságból engedje el a követelés felét, a másik felére pedig engedélyezzen számára részletfizetést. Méltányossági és részletfizetési kérelmében részletesen írt személyes körülményeiről és vagyoni-jövedelmi helyzetéről, amelyet okiratokkal is alátámasztott. Végül a BKK Zrt.-vel sikerült olyan egyezséget kialkudni, amely alapján a teljes tartozásból 650 ezer forintot kellett Katalinnak 20 hónap alatt, havi 32.500 forintos részletekben teljesíteni.

2.10. A KÉZBESÍTÉS FIKCIÓ, A GOND VALÓDI

AZ ÜGY

Ottó 2008-ban vett fel hitelt. Később elköltözött, és hosszú ideig nem kapott semmilyen iratot az üggyel kapcsolatban. Feltételezte, hogy a követelés elévült. 2024-ben fizetési meghagyást kapott, de olyan címre küldték, ahol korábban soha nem lakott. A fizetési meghagyás így 2024 októberében kézbesítési fikcióval jogerőre emelkedett, és az ügy a végrehajtóhoz került. A végrehajtási lapot 2025 januárjában már jó címre kézbesítették. Ezt követően Ottó kézbesítési kifogást terjesztett elő, azonban hiánypótlásra hívták fel, amelynek határidőn belül nem tett eleget, ezért a kézbesítési kifogást 2025 márciusában visszautasították.

Ezután egy barátja joghallgató lányától kért segítséget, és 2025 áprilisában benyújtottak egy részletesebb kézbesítési kifogást. Erre azt a választ kapták, hogy elkésett, mivel a három hónapos objektív határidőn túl terjesztették elő.

UTCAJOGÁSZ

Tájékoztattuk Ottót arról, hogy a követelés elévülésére sajnos csak a fizetési meghagyásos eljárásban lehetett volna hivatkozni, a végrehajtási eljárásban nem. A kézbesítési kifogás előterjesztésére nyitva álló határidő pedig, ahogy a közjegyző is megállapította döntésében, már valóban letelt. Ottó nagyon igazságtalannak érezte, hogy végrehajtás van vele szemben folyamatban elévült követelések miatt, főleg, hogy a végrehajtás teljesen ellehetetlenítette. Javasoltuk neki, hogy nyújtson be részletfizetési kérelmet a végrehajtónak.

Ottónak nyugellátás címén havonta kb. 200 ezer forint volt a jövedelme, amelyből a végrehajtás miatt havonta kb. 66 ezer forintot levontak. A részletfizetési kérelemben leírtuk, hogy az Ottó nyugdíját terhelő letiltás mértéke a létfenntartását és mindennapi megélhetését súlyosan veszélyezteti. Lakhatása bérleti jogviszony keretében biztosított, saját tulajdonú ingatlannal nem rendelkezik. A lakhatással összefüggő havi rendszeres kiadásai (bérleti díj és közüzemi költségek) összesen 100 ezer Ft-ot tesznek ki. Ezen felül a havi

gyógyszerkiadása megközelítőleg 15 ezer Ft. A mindennapi megélhetésének megóvása érdekében részletfizetés megállapítását és a letiltás mellőzését kérte.

Azt is leírta a kérelemben, hogy havonta 43 ezer forint részlet kifizetését tudja vállalni. Ez alapján 24 hónap alatt teljesíti a követelés 1 millió 32 ezer forintos összegét. A kérelemhez csatolta a lakásbérleti szerződés másolatát, valamint a gyógyszerkiadással kapcsolatos számlák másolatát. A végrehajtó a végrehajtást kérő nyilatkozatának bekérését követően engedélyezte Ottónak a részletfizetést.

2.11. AMIKOR A ROSSZBÓL LEHET A JOBBAT VÁLASZTANI

AZ ÜGY

László 2025 augusztusában kereste fel ügyfélfogadásunkat. 2013-ban kötött egy kölcsönszerződést egy vidéki takarékszövetkezettel, viszont fizetni nem tudott, ezért azt 2015-ban felmondták, majd 2016-ban megindult vele szemben a végrehajtás.

László azzal fordult hozzánk, hogy lehetséges-e, hogy elévült a tartozása, mert évek óta vonják tőle az összeget a keresményéből. Úgy gondolta, hogy már visszafizette ezt a kölcsönt. Arra kértük, szerezze be a végrehajtás iratait, és kérjen egy iratlistát a végrehajtótól az addig megtett végrehajtási cselekményekről, aminek eleget is tett, és nem sokkal később bemutatta a kért iratokat. László akkoriban aktívan keresett munkát, és aggódott, hogy egy bejelentett munka esetén a végrehajtó rögtön megtalálja, és vonni kezdik majd a fizetését.

UTCAJOGÁSZ

Az iratok áttanulmányozását követően arról tájékoztattuk Lászlót, hogy ügyében – tekintettel arra, hogy már végrehajtási szakban tart – csak a végrehajtási jog elévülését lehetséges vizsgálni. A végrehajtási jog elévülése akkor következik be, ha 5 éven keresztül nem történik végrehajtási cselekmény, amely azt megszakítaná.

László ügyében 2016-ban került sor a végrehajtási lap kibocsátására, és az ezt követő években folyamatosan történt eljárási cselekmény. 2018-ban volt egy hosszabb szünet, de a végrehajtást kérő oldalán történő jogutódlás (a takarékszövetkezet eladta a követelést egy behajtó cégnek) megszakította az elévülést. Ez azt jelenti, hogy 2021-ben, amikor a jogutódlás történt, a 2018-ban indult elévülés megszakadt. Ekkor újra is indult, újrakezdődött az 5 év. A végrehajtótól kapott iratlista alapján sajnos az is látható volt, hogy ezt követően ismét számos végrehajtási cselekmény történt, amely miatt az elévülés nem következhetett be. Összességében az volt megállapítható, hogy hiába folyt 2016 óta a végrehajtás, a rendszeres végrehajtási cselekmények miatt a végrehajtási jog nem évülhetett el.

Javasoltuk Lászlónak, hogy kérjen részletfizetést a végrehajtótól, ha a munkakeresés eredményre vezet. Így rendszeresen egy határozott összeggel tudná a tartozást törleszteni. Az iratokból ugyanis kiderült, hogy a végrehajtásban követelt összeg olyan mértékű, amelyet – munkaviszony létesítése esetén – havi kb. 90 ezer forintos részletekben 20 hónap alatt, azaz 2 éven belül teljesíteni tudna. Figyelmeztettük arra is, hogy a részletfizetési kérelemmel csak akkor éljen, ha a fizetési kötelezettségnek már biztosan eleget tud tenni. Ugyanis teljesítés hiányában egy ilyen vállalás utólag terhesebbé teszi a tartozást.

III.

IRATMINTATÁR

Az alábbiakban a leggyakrabban előforduló beadványok/kérelmek elkészítéséhez nyújtunk segítséget iratminták közzétételével. Az iratmintákat soha nem lehet egy az egyben felhasználni, azokat minden esetben szükséges, az adott ügy sajátosságait figyelembe véve, egyediesíteni. Az egyes iratmintákhoz összeszedtük a legfontosabb tudnivalókat is, amelyeket táblázatos formában az iratminta fölött találhat az olvasó.

Vannak olyan kérdések, amelyekre nem térünk ki külön-külön az egyes iratmintáknál, ugyanis azok tartalma azonos valamennyi irat elkészítése esetén. Ide tartozik a benyújtás módja. A beadványokat, kérelmeket – ha van lehetőség szóban előterjeszteni, akkor is – célszerű mindig írásban benyújtani. Az írásbeli benyújtás általunk preferált formája a postai úton feladott tértivevényes levél. Ezzel ugyanis az adós a benyújtás tényén túl a határidő megtartását is tudja igazolni. Írásbeli benyújtás az is, ha például az adós személyesen jegyzőkönyvbe mond egy kérelmet a végrehajtónál. Ilyenkor javasoljuk, hogy minden esetben kérjen saját példányt vagy a felvett jegyzőkönyvről másolatot. Amennyiben az írásbeli beadványt személyesen nyújtja be az adós, úgy egy másolati példányon vetesse át a dokumentumot. Praktikusan: kérje meg az eljáró személyt, hogy az irat egy másolati példányára vezesse rá tollal az átvétel tényét („Átvettem."), pontos időpontját, nevét és aláírását.

A határidők számítására szintén nem tértünk ki egyenként. A beadványokhoz/kérelmekhez kapcsolódó benyújtási határidők mindegyike napokban van megadva. A napokban megállapított határidőbe a kezdőnap nem számít bele. Kezdőnap az a nap, amelyre a határidő megkezdésére okot adó cselekmény vagy egyéb körülmény esik. Ha a határidő lejárta munkaszüneti napra esik, a határidő csak az azt követő legközelebbi munkanapon jár le.

A képviselettel kapcsolatban fontos említést tenni arról, hogy az adóst segítő szociális szakember nem járhat el meghatalmazottként a végrehajtási és a fizetési meghagyásos eljárás során. A végrehajtási eljárás és a fizetési meghagyásos eljárás hattérjogszabálya ugyanis a Pp. (polgári perrendtartás), így csak szűk személyi kör képviselheti az adóst, nevezetesen az ügyvéd, a kamarai jogtanácsos, a törvényes képviselő és a hozzátartozó[30].

[30] Ptk. 8:1. § [Értelmező rendelkezések] (1) E törvény alkalmazásában 1. közeli hozzátartozó: a házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és a nevelt gyermek, az örökbefogadó, a mostoha- és a nevelőszülő és a testvér; 2. hozzátartozó: a közeli hozzátartozó, az élettárs, az egyeneságbeli rokon házastársa, a házastárs egyeneságbeli rokona és testvére és a testvér házastársa.

3.1. *Iratmásolat iránti kérelem a végrehajtási eljárásban*

BENYÚJTÁS FELTÉTELEI

az adós nem rendelkezik iratokkal a vele szemben foganatosított végrehajtási eljárásról

BENYÚJTÁSI HATÁRIDŐ

nincs határidő a benyújtásra

KÖLTSÉG

az elektronikus úton megküldött másolatnak nincs költsége

papíron megküldött másolat költsége: 50 Ft/oldal

KÉPVISELET

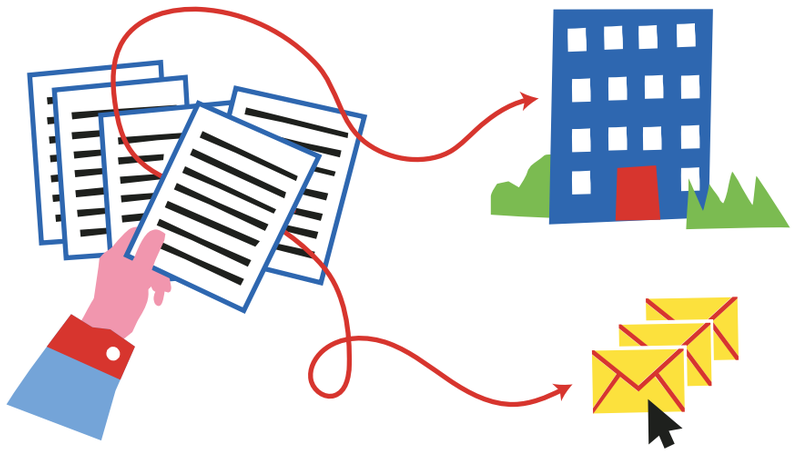
az adós nevében eljárhat meghatalmazott képviselője, ez esetben csatolni kell a meghatalmazást

MELLÉKLETEK

nincs szükség csatolmányokra

JOGORVOSLAT

nincs

IRATMINTA 3.1.

[végrehajtó neve] önálló bírósági végrehajtó részére
[végrehajtói iroda neve]
[végrehajtói iroda székhelye]

Végrehajtói ügyszám: [ügyszám]

Tárgy: iratmásolat iránti kérelem

Tisztelt Végrehajtó!

Alulírott, [név] (lakóhely: [cím], anyja neve: [anyja neve]) adós elsődlegesen a Vht. 9. §-ra figyelemmel a Pp. 162. § alapján, másodlagosan a GDPR. 15. cikk (3) bekezdése alapján kérem a Tisztelt Végrehajtót, hogy a velem szemben [ügyszám] ügyszámon folyamatban lévő végrehajtási eljárásban keletkezett iratokról (így különösen az eljárás alapját képező végrehajtható okiratról, a Tisztelt Végrehajtó által hozott döntésekről és foganatosított intézkedésekről, jegyzőkönyvekről és díjjegyzékekről) szíveskedjen számomra iratmásolatot kiadni.

Kérem, hogy az iratmásolatokat az alábbi címre szíveskedjen kézbesíteni:

[cím; amennyiben Ön rendelkezik e-mail-címmel, úgy kérheti a másolatok kiadását elektronikus úton, így elkerülheti, hogy a másolatok kiadásáért díjat számítson fel a végrehajtó]

Kelt: [helység], [év].[hónap].[nap]. napján

Tisztelettel:
[aláírás]
[név nyomtatott betűvel]

Tanú 1.
Név:
Lakcím:
Aláírás:

Tanú 2.
Név:
Lakcím:
Aláírás:

3.2. *Részletfizetési kérelem fizetési meghagyásos eljárásban*

BENYÚJTÁS FELTÉTELEI

a kötelezett nem akar ellentmondással élni, mert nem vitatja a követelést

a kötelezett – méltányolható indokok miatt – nem tudja egy összegben teljesíteni a követelést, részletekben viszont tud fizetni

BENYÚJTÁSI HATÁRIDŐ

a fizetési meghagyás kézhezvételétől számított 15 nap

KÖLTSÉG

a főkövetelés 1%-a, de legalább 10 ezer Ft, legfeljebb pedig 15 ezer Ft

KÉPVISELET

a kötelezett képviseletében az járhat el, akit perbeli képviseleti jog illet meg, így az ügyvéd, a kamarai jogtanácsos, a törvényes képviselő vagy a hozzátartozó

JOGORVOSLAT

fellebbezés

MELLÉKLETEK

csatolni kell a méltányolható körülményeket alátámasztó iratokat

csatolni kell az illeték megfizetését igazoló iratot

IRATMINTA 3.2.

[közjegyző neve] közjegyző részére
[közjegyzői iroda neve]
[közjegyzői iroda székhelye]

Fizetési meghagyás száma: [ügyszám]

Tisztelt Közjegyző!

Alulírott [név] (lakóhely: [cím], anyja neve: [anyja neve]) kötelezett a [jogosult neve] jogosult által indított és [fizetési meghagyás száma] számon folyamatban lévő fizetési meghagyásos eljárásban az Fmhtv. 29. § (2) bekezdése alapján az alábbi

részletfizetés iránti kérelmet

terjesztem elő.

Kérem a Tisztelt Közjegyzőt, hogy a kérelmem alapjául szolgáló körülmények figyelembevételével engedélyezzen számomra [a részletfizetéssel érintett hónapok száma] hónapra részletfizetést, és a havonta teljesítendő részletet [egy havi részlet összege] forint összegben állapítsa meg.

A részletfizetést indokló körülmények:
A jogosult fizetési meghagyásban foglalt követelését nem vitatom, azonban a teljes tartozást nehéz vagyoni-jövedelmi helyzetem miatt egy összegben nem tudom teljesíteni.

[Írja le a részletfizetési kérelem indokaként felhozható méltányolható körülményeket, mint például alacsony jövedelem, betegség, kiskorú gyermekek stb. A kérelem indokai között le kell írni, hogy miért nem tud egy összegben fizetni, és hogy miért fog tudni a kért kedvezmény igénybevételével teljesíteni. Mutassa be részletesen jövedelmi és vagyoni helyzetét, írjon arról például, hogy milyen rendszeres bevételei vannak, és milyen rendszeres kiadások terhelik. Csatolja kérelméhez a körülmények alátámasztását szolgáló iratokat, mint például jövedelemigazolás, bankszámlakivonat.]

A részletekben való teljesítés engedélyezése iránti eljárás díját megfizettem. A kérelemhez mellékeltem a díj befizetésének tényét igazoló eredeti szelvényt.

Kérem, hogy a nekem címzett valamennyi iratot az alábbi címre szíveskedjen kézbesíteni:

[cím]

Kelt: [helység], [év].[hónap].[nap]. napján

Tisztelettel:
[aláírás]
[név nyomtatott betűvel]

Tanú 1.
Név:
Lakcím:
Aláírás:

Tanú 2.
Név:
Lakcím:
Aláírás:

3.3. *Ellentmondás fizetési meghagyásos eljárásban*

BENYÚJTÁS FELTÉTELEI

a kötelezett nem ért egyet a fizetési meghagyásban foglaltakkal, álláspontja szerint nem tartozik, vagy nem a fizetési meghagyásban megjelölt összeggel tartozik

BENYÚJTÁSI HATÁRIDŐ

a fizetési meghagyás kézhezvételétől számított 15 nap

KÖLTSÉG

nincs költsége

MELLÉKLETEK

nincs szükség csatolmányokra

KÉPVISELET

a kötelezett képviseletében az járhat el, akit perbeli képviseleti jog illet meg, így az ügyvéd, a kamarai jogtanácsos, a törvényes képviselő vagy a hozzátartozó

JOGORVOSLAT

a kellő időben előterjesztett ellentmondás folytán a fizetési meghagyásos eljárás automatikusan perré alakul át, ezzel szemben nincs jogorvoslati lehetőség

IRATMINTA 3.3.

[közjegyző neve] közjegyző részére
[közjegyzői iroda neve]
[közjegyzői iroda székhelye]

Fizetési meghagyás száma: [ügyszám]

Tisztelt Közjegyző!

Alulírott [név] (lakóhely: [cím], anyja neve: [anyja neve]) kötelezett a [jogosult neve] jogosult által indított eljárásban [fizetési meghagyás száma] számon kibocsátott fizetési meghagyással szemben az Fmhtv. 28. § (1) bekezdése alapján az alábbi

ellentmondást

terjesztem elő.

A [fizetési meghagyás száma] számon kibocsátott fizetési meghagyásban foglaltakkal nem értek egyet, a követelt összeget vitatom.

[Annak rövid megjelölése, hogy a kötelezett miért tartja alaptalannak a követelést, feltüntethető, de nem kötelező elem.]

Kérem, hogy a nekem címzett valamennyi iratot az alábbi címre szíveskedjen kézbesíteni:

[cím]

Kelt: [helység], [év].[hónap].[nap]. napján

Tisztelettel:
[aláírás]
[név nyomtatott betűvel]

Tanú 1.
Név:
Lakcím:
Aláírás:

Tanú 2.
Név:
Lakcím:
Aláírás:

3.4. *Kézbesítési kifogás fizetési meghagyással szemben a végrehajtási eljárásban*

BENYÚJTÁS FELTÉTELEI

ha az adós a kézbesítési fikcióval jogerőre emelkedett fizetési meghagyást nem vehette át, mivel

a kézbesítés a hivatalos iratok kézbesítésére vonatkozó jogszabályok megsértésével történt meg, vagy más okból nem volt szabályszerű, vagy

az iratot más okból, önhibáján kívül nem volt módja átvenni, és

végrehajtási eljárás indult

BENYÚJTÁSI HATÁRIDŐ

15 nap, onnantól számítva, hogy a kötelezett tudomást szerzett az eljárásról, amely a fizetési meghagyás végrehajtására irányul

KÉPVISELET

a kötelezett képviseletében az járhat el, akit perbeli képviseleti jog illet meg, így az ügyvéd, a kamarai jogtanácsos, a törvényes képviselő vagy a hozzátartozó

KÖLTSÉG

nincs költsége

MELLÉKLETEK

csatolni kell minden olyan iratot, amely a szabálytalan kézbesítést vagy az önhibán kívüliséget alátámasztja, például: lakcímkártya, tartózkodási helyet igazoló irat, kórházi vagy orvosi igazolás, külföldi tartózkodást igazoló dokumentum, munkáltatói igazolás, postai értesítő, boríték

csatolni kell a tudomásszerzés időpontját igazoló iratot

JOGORVOSLAT

fellebbezés

IRATMINTA 3.4.

[közjegyző neve] közjegyző részére
[közjegyzői iroda neve]
[közjegyzői iroda székhelye]

Végrehajtási lap ügyszáma: [ügyszám]

Tisztelt Közjegyző!

Alulírott, [név] kötelezett (lakóhely: [cím], anyja neve: [anyja neve]), hivatkozással a Tisztelt Közjegyző által [végrehajtási lap kiállításának dátuma] napján [végrehajtási lap ügyszáma] szám alatt kiállított és részemre [kézbesítés napja] napján kézbesített végrehajtási lappal elrendelt, velem szemben a [végrehajtást kérő neve] végrehajtást kérő által indított, és a [végrehajtó neve] önálló bírósági végrehajtó előtt [végrehajtási ügyszám] szám alatt folyamatban lévő végrehajtási eljárásban, a törvényes határidőn belül a 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 140.§ (1) bekezdése alapján

kézbesítési kifogást

nyújtok be a Tisztelt Közjegyző által [fizetési meghagyás ügyszáma] szám alatt kibocsátott és [jogerőre emelkedés dátuma] napján jogerőre emelkedett fizetési meghagyás kézbesítésével szemben, és kérem, hogy állapítsa meg, hogy a fizetési meghagyás kézbesítéséhez fűződő jogkövetkezmények hatálytalanok, és a kézbesítést ismételje meg.

Indokaim a következők:

[Írja le, hogy mikor és hogyan szerzett tudomást a fizetési meghagyásról. Részletesen indokolja, hogy a kézbesítés miért volt szabálytalan, vagy miért nem tudta a fizetési meghagyást önhibáján kívül átvenni. Például: „A fizetési meghagyást ténylegesen nem vettem át, a kézbesítési fikció beállásáról [dátum]-án/-én szereztem tudomást." / „A kézbesítés nem volt szabályszerű, mert az iratot nem a bejelentett lakóhelyemre/tartózkodási helyemre kézbesítették." / „Az iratot önhibámon kívül nem tudtam átvenni, mert a kézbesítés időszakában igazoltan kórházi kezelés alatt álltam."]

Kérem, hogy a nekem címzett valamennyi iratot az alábbi címre szíveskedjen kézbesíteni:

[cím]

Kelt: [helység], [év].[hónap].[nap]. napján

Tisztelettel:
[aláírás]
[név nyomtatott betűvel]

Tanú 1.
Név:
Lakcím:
Aláírás:

Tanú 2.
Név:
Lakcím:
Aláírás:

3.5. *Rendkívüli ellentmondás*

BENYÚJTÁS FELTÉTELEI

a fizetési meghagyást a kötelezett nem vette át, ezért kézbesítési fikcióval vált jogerőssé, és a kötelezett csak a végrehajtási iratokból szerzett tudomást arról, hogy vele szemben eljárás van folyamatban

a kötelezett nem ért egyet a fizetési meghagyásban foglaltakkal, álláspontja szerint nem tartozik, vagy nem a fizetési meghagyásban megjelölt összeggel tartozik

a kötelezettnek módjában áll a végrehajtás során felmerült, a jogosult által előlegezett költségeket megfizetni

BENYÚJTÁSI HATÁRIDŐ

a végrehajtható okirat kézhezvételétől számított 15 nap

MELLÉKLETEK

csatolni kell a méltányolható körülményeket alátámasztó iratokat

csatolni kell az illeték megfizetését igazoló iratot

JOGORVOSLAT

fellebbezés

KÖLTSÉG

a végrehajtás során felmerült, a jogosult által előlegezett költségek, amelyeknek a pontos összegéről a kötelezett a végrehajtótól tájékozódhat

KÉPVISELET

a kötelezett képviseletében az járhat el, akit perbeli képviseleti jog illet meg, így az ügyvéd, a kamarai jogtanácsos, a törvényes képviselő vagy a hozzátartozó

IRATMINTA 3.5.

[közjegyző neve] közjegyző részére
[közjegyzői iroda neve]
[közjegyzői iroda székhelye]

Fizetési meghagyásos eljárás ügyszáma: [ügyszám]
Végrehajtói ügyszám: [ügyszám]

Tisztelt Közjegyző!

Alulírott [név] adós (lakóhelye: [cím], anyja neve: [anyja neve]) hivatkozással a [végrehajtói ügyszám] végrehajtói ügyszámon a [végrehajtást kérő neve] végrehajtást kérő által indított és a [végrehajtó neve] önálló bírósági végrehajtó előtt folyamatban lévő végrehajtási ügyben az Fmhtv. 32. § (1) bekezdése alapján a törvényes határidőben az alábbi

(rendkívüli) ellentmondást

terjesztem elő:

[Írja le, hogyan értesült arról, hogy Önnel szemben végrehajtási eljárás van folyamatban, és mikor kapta meg a végrehajtható okiratot.]

A végrehajtható okirat 7. pontja szerint a végrehajtandó fizetési meghagyás a Pp. 137. §-ának (2) bekezdése szerint kézbesítési fikció alapján emelkedett jogerőre [dátum] napján.

A végrehajtást kérő követelésének fennállásával nem értek egyet, a fizetési meghagyásban foglaltakat jogalapjában és összegszerűségében vitatom.

[Leírhatja, hogy a követelés fennállásával miért nem ért egyet. Például a követelés elévült vagy nem a fizetési meghagyásban megjelölt összeggel tartozik.]

Az Fmhtv. 31. §-ának (2) bekezdése szerint „Az ellentmondás előterjesztésével egyidejűleg a kötelezett köteles a végrehajtás során felmerült, a jogosult által előlegezett költségeket a végrehajtónál megfizetni." A végrehajtás során felmerült, a jogosult által előlegezett költségeket a végrehajtónál megfizettem. Ennek igazolásaként csatolom a végrehajtótól kapott iratot.

Kérem, hogy a Tisztelt Közjegyző a [fizetési meghagyás ügyszáma] számú fizetési meghagyással szemben előterjesztett, jelen (rendkívüli) ellentmondás alapján a velem szemben [végrehajtói ügyszám] számon folyamatban lévő végrehajtási eljárást szíveskedjen megszüntetni.

Kérem, hogy a nekem címzett valamennyi iratot az alábbi címre szíveskedjen kézbesíteni:

[cím]

Kelt: [helység], [év].[hónap].[nap]. napján

Tisztelettel:
[aláírás]
[név nyomtatott betűvel]

Tanú 1.
Név:
Lakcím:
Aláírás:

Tanú 2.
Név:
Lakcím:
Aláírás:

3.6. *Végrehajtási jog elévülésének bejelentése*

BENYÚJTÁS FELTÉTELEI

a végrehajtási jog elévült

BENYÚJTÁSI HATÁRIDŐ

nincs határidő a benyújtásra

KÖLTSÉG

nincs költsége

MELLÉKLETEK

csatolni kell azt az okiratot, amely alátámasztja a végrehajtási jog elévülését (tipikusan a végrehajtótól kapott, a végrehajtási eljárási cselekményeket időrendi sorrendbe rendező iratot)

KÉPVISELET

a kötelezett képviseletében az járhat el, akit perbeli képviseleti jog illet meg, így az ügyvéd, a kamarai jogtanácsos, a törvényes képviselő vagy a hozzátartozó

JOGORVOSLAT

ha a végrehajtást kérő nem ismeri el az adós állítását, az adós végrehajtás megszüntetése iránt pert indíthat

IRATMINTA **3.6.**

[végrehajtó neve] önálló bírósági végrehajtó részére
[végrehajtói iroda neve]
[végrehajtói iroda székhelye]

Végrehajtói ügyszám: [ügyszám]

Tárgy: a követelés megszűnésének bejelentése elévülés alapján – [adós neve]

Tisztelt Végrehajtó!

Alulírott, [név] adós (lakóhelye: [cím], anyja neve: [anyja neve]) a [végrehajtói ügyszám] végrehajtói ügyszámon a [végrehajtást kérő neve] végrehajtást kérő által indított és a [végrehajtó neve] önálló bírósági végrehajtó előtt velem szemben folyamatban lévő végrehajtási ügyben az alábbi

végrehajtás megszüntetése iránti kérelmet

terjesztem elő:

Kérem a Tisztelt Végrehajtót, hogy a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 41. § (1) bekezdése alapján hívja fel a végrehajtást kérőt arra, hogy 15 napon belül nyilatkozzon a velem szemben érvényesített követelés fennállásáról, figyelemmel arra, hogy okirattal valószínűsítem, hogy a végrehajtási jog elévült. Kérem a Tisztelt Végrehajtót, hogy amennyiben a végrehajtást kérő az állításomat elismeri, a végrehajtási eljárást megszüntetni szíveskedjék.

Indokaim a következők:

[Írja le, hogy mióta nem valósult meg elévülést megszakító végrehajtási cselekmény az ügyében, például így: „Előadom, hogy a velem szemben folyamatban lévő, [végrehajtói ügyszám] számú ügyben [dátum] óta, azaz több mint [a követelésre vonatkozó elévülési idő] éve nem valósult meg elévülést megszakító végrehajtási cselekmény." Vagy például így: „Előadom, hogy a velem szemben folyamatban lévő [végrehajtói ügyszám] számú ügyben [dátum] és [dátum] között, azaz több mint [a követelésre vonatkozó elévülési idő] éven át nem valósult meg elévülést megszakító végrehajtási cselekmény."]

A Vht. 57. § (1) bekezdése alapján a végrehajtási jog a végrehajtandó követeléssel együtt évül el.

[Írja le, hogy mi a követelésre vonatkozó elévülési idő, például így, ha előfizetői szerződésről van szó: „Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény 143. § (2) bekezdés alapján »Az előfizetői szerződésekből eredő polgári jogi igények egy év alatt évülnek el, amelyet az (1) bekezdés szerinti esetekben a késedelem, illetve a hibás teljesítés bekövetkezésétől kell számítani.«]

Fentiekre tekintettel álláspontom szerint a végrehajtási jog elévült, ezért kérem a Tisztelt Végrehajtót a Vht. 41.§ (1) bekezdésében foglaltak alkalmazására. A kérelmemben foglaltak igazolása céljából csatoltam a végrehajtási ügy során foganatosított végrehajtási eljárási cselekmények időrendi listáját tartalmazó, a Tisztelt Végrehajtó által kiállított iratot.

Kérem, hogy a nekem címzett valamennyi iratot az alábbi címre szíveskedjen kézbesíteni:

[cím]

Kelt: [helység], [év].[hónap].[nap]. napján

Tisztelettel:
[aláírás]
[név nyomtatott betűvel]

Tanú 1.
Név:
Lakcím:
Aláírás:

Tanú 2.
Név:
Lakcím:
Aláírás:

3.7. *Végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem*

BENYÚJTÁS FELTÉTELEI

az adósnál a végrehajtás alatt átmenetileg valamilyen méltányolható körülmény áll fenn

az adóst nem sújtották a végrehajtás során korábban rendbírsággal

BENYÚJTÁSI HATÁRIDŐ

nincs határidő a benyújtásra

akár ismételten is benyújtható, ha korábban már elutasították

KÖLTSÉG

nincs költsége

JOGORVOSLAT

fellebbezés

MELLÉKLETEK

a méltányolható körülmények igazolását szolgáló okirati bizonyítékok

KÉPVISELET

az adós képviseletében az járhat el, akit perbeli képviseleti jog illet meg, így az ügyvéd, a kamarai jogtanácsos, a törvényes képviselő vagy a hozzátartozó

IRATMINTA 3.7.

[végrehajtást foganatosító bíróság neve]
[végrehajtást foganatosító bíróság címe]

részére

Végrehajtói ügyszám: [végrehajtói ügyszám]

Tisztelt Bíróság!

Alulírott, [név] adós (lakóhelye: [cím], anyja neve: [anyja neve]) a [végrehajtói ügyszám] végrehajtói ügyszámon a [végrehajtást kérő neve] végrehajtást kérő által indított és a [végrehajtó neve] önálló bírósági végrehajtó előtt velem szemben folyamatban lévő végrehajtási ügyben a Vht. 48. § (3) bekezdése alapján az alábbi

végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet

terjesztem elő:

Kérem a Tisztelt Bíróságot, hogy a [végrehajtási ügyszám] számú végrehajtási eljárást [írja le, mennyi időre kéri a felfüggesztést, az időtartamot úgy kell meghatározni, hogy mi az az átmeneti idő, amely elég az Ön számára ahhoz, hogy tudják folytatni Önnel szemben a végrehajtást] hónapra felfüggeszteni szíveskedjék.

Tényállás:

[Foglalja össze röviden az előzményeket: mi előzte meg a végrehajtást, milyen követelés behajtására folyik a végrehajtás, mekkora a tartozás összege stb.]

A követelés megfizetésére jelenleg nincs lehetőségem.

A kérelmet megalapozó körülmények:

A Vht. 48. § (3) bekezdése szerint: „A végrehajtást foganatosító bíróság az adós kérelmére kivételesen akkor függesztheti fel a végrehajtást, ha az adós a felfüggesztésre okot adó, méltányolható körülményt igazolta, és az adóst a végrehajtási eljárás során korábban nem sújtották rendbírsággal."

Előadom, hogy a végrehajtási eljárás során korábban rendbírsággal nem sújtottak.

A méltányolható ok tekintetében utalok arra, hogy a Vht. 48. § (5) bekezdése szerint: „A bíróság a felfüggesztésre okot adó, méltányolható körülmények körében kiemelten értékeli különösen az adós által eltartásra köteles és tartásra szoruló személyek számát, az adós vagy az eltartott személy tartós és súlyos betegségét, a végrehajtási eljárás során bekövetkezett és az adóst is sújtó természeti katasztrófát."

[Ismertesse a méltányolható körülményeket, például gyermekek, megélhetés veszélyeztetettsége, súlyos betegség stb. Ismertesse szociális helyzetét, családi körülményeit, mutassa be vagyoni-jövedelmi helyzetét. Írjon egészségügyi helyzetéről, ha ez releváns. Csatolja a kérelemhez mindazokat az iratokat, amelyek az ismertetett körülmények valódiságát igazolják. Például banki kivonat, bérjegyzék, gyermekek személyes iratai, orvosi papírok stb.]

Tekintettel a fent ismertetett jövedelmi helyzetemre [amennyiben releváns: „és egészségi állapotomra"], a végrehajtás létbiztonságomat [vagy: „saját és kiskorú gyermekeim létbiztonságát"] veszélyeztetné.

Kiemelem, hogy a fent előadott körülmények csak átmenetileg állnak fenn.

[Írja le részletesen, milyen lépéseket tud tenni a végrehajtás felfüggesztésének tartama alatt annak érdekében, hogy a végrehajtás felfüggesztését követően a végrehajtási eljárás folytatását biztosítani tudja, és lehetőség szerint igazolja valamilyen okirattal, például így: magasabb jövedelmet biztosító állás megszerzése, másodállás szerzése, családi segítség, várható gyógyulás; vagy hagyja itt a következő tartalmat: „A végrehajtás felfüggesztése alatt mindent megteszek, hogy nehéz helyzetemet rendezzem, és a végrehajtás velem szemben eredményesen tovább folytatódhasson".]

Kedvező döntés esetén kérem a Tisztelt Bíróságot, hogy szíveskedjen a Végrehajtót telefonon is tájékoztatni.

Kérem, hogy a nekem címzett valamennyi iratot az alábbi címre szíveskedjen kézbesíteni:

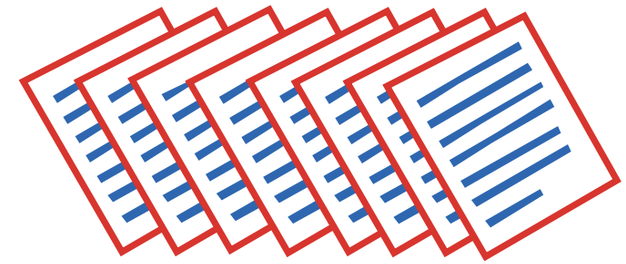
[cím]

Kelt: [helység], [év].[hónap].[nap]. napján

Tisztelettel:
[aláírás]
[név nyomtatott betűvel]

Tanú 1.
Név:
Lakcím:
Aláírás:

Tanú 2.
Név:
Lakcím:
Aláírás:

3.8. *Panasz hatósági átutalási megbízással szemben*

BENYÚJTÁS FELTÉTELEI

a bank a levonástól mentes összegre vonatkozó szabályokat megsértve teljesítette a levonást az adós bankszámlájáról

BENYÚJTÁSI HATÁRIDŐ

nincs határidő a benyújtásra

KÖLTSÉG

nincs költsége

KÉPVISELET

az adós nevében eljárhat meghatalmazott képviselője, ez esetben csatolni kell a meghatalmazást

JOGORVOSLAT

panasz a felügyeleti szervnél

MELLÉKLETEK

nincs szükség csatolmányokra

IRATMINTA 3.8.

[pénzintézet neve]
[pénzintézet székhelye]

Tárgy: panasz jogszabálysértő levonás miatt

Tisztelt Fiókvezető!

Alulírott [név] (lakóhelye: [cím], anyja neve: [anyja neve]) számlatulajdonos az alábbi panaszbejelentést teszem, kérve szíves intézkedését:

A [pénzintézet neve] által vezetett [bankszámla száma] bankon belüli jelzésű, pénzforgalmi jelzőszámú bankszámlám terhére [végrehajtói iroda neve] által hatósági átutalási megbízás került benyújtásra és sorba állításra, amelynek alapján a számlavezető [dátum] napján [a levonást megelőző összeg] forint összegből „a teljes összeget hatósági átutalás alá vonta, így a bankszámlámon pénz nem maradt", vagy [a levont összeg] forintot hatósági átutalás alá vont, így a bankszámlámon mindössze [a bankszámlán maradt összeg] forint maradt.

A Vht. 79/A. § (2) bekezdése értelmében a pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt, természetes személyt megillető összegből a 200 ezer Ft feletti összeg korlátlanul végrehajtás alá vonható, az ez alatti összegből pedig a minimálbér nettó összegének 60%-a és a 200 ezer Ft közötti rész 50%-a vonható végrehajtás alá.

A minimálbér nettó összege [a minimálbér nettó összege] forint havonta.

Esetemben a jogszabályi előírások alapján a bankszámlámon kezelt pénz [a levonást megelőző összeg] forintos összegéből legfeljebb [a törvény alapján levonható összeg] forint hatósági átutalás teljesítésére lett volna törvényes lehetőség, és [a végrehajtás alól mentes összeg] forint felvételét kellett volna biztosítani számomra.

Felhívom szíves figyelmét, hogy fentiek alapján a hatósági átutalás teljesítése a végrehajtó felé törvényellenes volt.

Kérem, hogy a végrehajtás alól mentes összeget haladéktalanul írják jóvá a számlámon.

Továbbá kérem, hogy tekintettel arra, hogy a végrehajtási eljárás ellenem még folyamatban van, a számlámra a jövőben érkező jóváírások terhére is csak a fenti törvényi szabályok maradéktalan betartásával teljesítsenek hatósági átutalást.

Ellenkező esetben a törvénysértés miatt kénytelen leszek a felügyeleti szervnél panaszt tenni.

Panaszom kivizsgálásának eredményéről kérem, hogy az alábbi címen értesítsenek:

[cím]

Kelt: [helység], [év].[hónap].[nap]. napján

Tisztelettel:
[aláírás]
[név nyomtatott betűvel]

Tanú 1.
Név:
Lakcím:
Aláírás:

Tanú 2.
Név:
Lakcím:
Aláírás:

3.9. *Részletfizetési kérelem végrehajtási eljárásban*

BENYÚJTÁS FELTÉTELEI

a végrehajtó az adós vagyontárgyainak felkutatása és lefoglalása ügyében már intézkedett,

az adós a végrehajtandó követelés egy részét már megfizette

BENYÚJTÁSI HATÁRIDŐ

nincs határidő a benyújtásra

KÖLTSÉG

nincs költsége

MELLÉKLETEK

nincs szükség csatolmányokra, de a méltányolható körülmények igazolását szolgáló okirati bizonyítékok csatolása elősegítheti a kérelem kedvező elbírálását

KÉPVISELET

az adós képviseletében az járhat el, akit perbeli képviseleti jog illet meg, így az ügyvéd, a kamarai jogtanácsos, a törvényes képviselő vagy a hozzátartozó

JOGORVOSLAT

végrehajtási kifogás

IRATMINTA 3.9.

[végrehajtó neve] önálló bírósági végrehajtó részére
[végrehajtói iroda neve]
[végrehajtói iroda székhelye]
Végrehajtói ügyszám: [ügyszám]

Tisztelt Végrehajtó!

Alulírott, [név] adós (lakóhelye: [cím], anyja neve: [anyja neve]) a [végrehajtói ügyszám] végrehajtói ügyszámon a [végrehajtást kérő neve] végrehajtást kérő által indított és a [végrehajtó neve] önálló bírósági végrehajtó előtt velem szemben folyamatban lévő végrehajtási ügyben a Vht. 52/A. § (1) bekezdése szerint az alábbi

részletfizetés iránti kérelmet

terjesztem elő:

Kérem a Tisztelt Végrehajtót, hogy engedélyezzen számomra [a részletfizetéssel érintett hónapok száma] hónapra részletfizetést, és a havonta teljesítendő részletet [egy havi részlet összege] forint összegben állapítsa meg.

A részletfizetést indokoló körülmények:

[Írja le a részletfizetési kérelem indokaként felhozható méltányolható körülményeket, mint például alacsony jövedelem, betegség, kiskorú gyermekek stb. Mutassa be részletesen jövedelmi és vagyoni helyzetét. Írjon arról például, hogy milyen rendszeres bevételei vannak, és milyen rendszeres kiadások terhelik. Csatolja kérelméhez a körülmények alátámasztását szolgáló iratokat, mint például jövedelemigazolás, bankszámlakivonat.]

Fentiekre tekintettel a mindennapi megélhetésem megóvása érdekében részletfizetés megállapítását és a letiltás mellőzését kérem a jelen végrehajtási eljárásban.

A Vht. 52/A. § (1) bekezdése szerint a végrehajtó a természetes személy adós kérelmére – az adótartozás és az adók módjára behajtandó köztartozás kivételével – megállapíthatja a pénztartozás részletekben történő teljesítésének feltételeit, ha az adós vagyontárgyainak felkutatása és lefoglalása iránt intézkedett, és az adós a végrehajtandó követelés egy részét már megfizette. A végrehajtó a végrehajtás alá vonható vagyontárggyal nem rendelkező adóst is tájékoztatja a részletfizetés lehetőségéről és feltételeiről.

Kérem, hogy a részletfizetés engedélyezése esetén szíveskedjen tájékoztatni a fizetés módjáról és határidejéről.

Kérem, hogy a nekem címzett valamennyi iratot az alábbi címre szíveskedjen kézbesíteni:

[cím]

Kelt: [helység], [év].[hónap].[nap]. napján

Tisztelettel:
[aláírás]
[név nyomtatott betűvel]

Tanú 1.
Név:
Lakcím:
Aláírás:

Tanú 2.
Név:
Lakcím:
Aláírás:

3.10. *Végrehajtási kifogás*

BENYÚJTÁS FELTÉTELEI

a végrehajtó intézkedésével lényegesen sérti az adós jogát vagy jogos érdekét, vagy éppen azzal sérti az adós érdekeit, hogy elmulasztott megtenni valamilyen intézkedést, amit pedig fontos lett volna

KÉPVISELET

az adós képviseletében az járhat el, akit perbeli képviseleti jog illet meg, így az ügyvéd, a kamarai jogtanácsos, a törvényes képviselő vagy a hozzátartozó

BENYÚJTÁSI HATÁRIDŐ

a végrehajtó intézkedésétől számított 15 napon belül, vagy ha az adós később szerzett tudomást az intézkedésről, akkor a tudomásszerzéstől számított 15 napon belül

a végrehajtó intézkedésétől számított 3 hónapon túl nem lehet előterjeszteni

JOGORVOSLAT

fellebbezés

KÖLTSÉG

15 ezer forint

MELLÉKLETEK

az intézkedés megtételét vagy a mulasztást igazoló okirat (ha van)

a jogsértést alátámasztó okirat (ha van)

a felfüggesztési kérelmet megalapozó okirat (ha van)

IRATMINTA 3.10.

[végrehajtó neve] önálló bírósági végrehajtó útján
[végrehajtói iroda neve]
[végrehajtói iroda székhelye]

[végrehajtást foganatosító bíróság neve] részére

Végrehajtói ügyszám: [végrehajtói ügyszám]

Tisztelt Bíróság!

Alulírott, [név] adós (lakóhelye: [cím], anyja neve: [anyja neve]) a [végrehajtói ügyszám] végrehajtói ügyszámon a [végrehajtást kérő neve] végrehajtást kérő által indított és a [végrehajtó neve] önálló bírósági végrehajtó előtt velem szemben folyamatban lévő végrehajtási ügyben a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 217. § (1) és (2) bekezdése alapján az alábbi

végrehajtási kifogást

terjesztem elő, és kérem a Tisztelt Bíróságot, hogy jogszabálysértés miatt

[ha a végrehajtó intézkedése sérti lényegesen az adós jogát vagy jogos érdekét]
a [dátum] napján kelt [ügyiratszám] ügyiratszámú [irat elnevezése] címet viselő irat alapján meghozott intézkedéseket vizsgálja felül és a Vht. 217/A. § (5) bekezdése alapján állapítsa meg annak lényegesen jogszabálysértő voltát, azt semmisítse meg, és a végrehajtót új intézkedés megtételére kötelezze. VAGY [ha a végrehajtó intézkedés elmulasztásával sérti lényegesen az adós jogát vagy jogos érdekét] a végrehajtót az [az elmulasztott intézkedés megnevezése] elmulasztott intézkedés megtételére kötelezze.

Kérem továbbá a Tisztelt Bíróságot, hogy a Vht. 49. § alapján a jelen kifogás elbírálásáig a végrehajtást szíveskedjen felfüggeszteni.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. 43. § (8) bekezdés alapján lerovok 15.000, -Ft illetéket. Az illeték átutalásáról szóló igazolást jelen beadványomhoz csatolom.

<u>Indokolás</u>
[Írja le részletesen, hogy a végrehajtó mely intézkedése vagy mely intézkedés elmulasztása sérti lényegesen az adós jogát vagy jogos érdekét, és pontosan miben nyilvánul meg a jogsérelem. Ha tudja, mely jogszabályhely alapozza meg a jogsértést, hivatkozzon rá. Írjon arról, hogy miért lényegesen jogsértő az adós számára a végrehajtó intézkedése vagy mulasztása. Indokolja meg a végrehajtási eljárás felfüggesztésének szükségességét. Tegyen említést az intézkedésről vagy mulasztásról való tudomásszerzés napjáról, hiszen innen számítandó a végrehajtási kifogás benyújtására rendelkezésre álló 15 napos határidő. Állításait, ha lehetséges, támassza alá okirati bizonyítékokkal.]

Kérem, hogy a nekem címzett valamennyi iratot az alábbi címre szíveskedjen kézbesíteni:

[cím]

Kelt: [helység], [év].[hónap].[nap]. napján

Tisztelettel:
[aláírás]
[név nyomtatott betűvel]

Tanú 1.	Tanú 2.
Név:	Név:
Lakcím:	Lakcím:
Aláírás:	Aláírás:

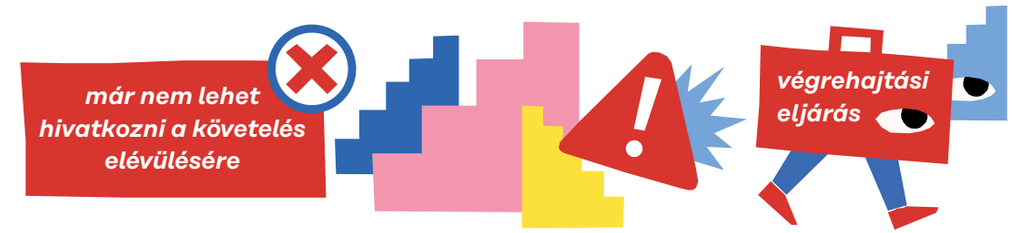
Vágd ki ezt az ábrát, és tedd jól látható helyre, hogy bármikor ellenőrizhesd, pontosan melyik szakaszban jár a tartozás, a lapot megfordítva pedig egyből tájékoztatást találsz a megtehető jogi és érdekvédelmi lépésekről is.

TARTOZÁS KELETKEZIK

teljesítés nélkül jár le az esedékesség
=
megnyílik a hitelező lehetősége a cselekvésre

ha sokáig nem tesz semmit, bekövetkezhet az ***elévülés***

NEM JOGI ELJÁRÁSOK

eladhatja a követelést, ez az ***engedményezés***

küldhet ***fizetési felszólítást***

AZ ADÓS LEHETŐSÉGEI

iratkérés, tájékozódás

megegyezés a hitelezővel

hallgatás

---

ha az adós megalapozottan ***hivatkozik az elévülésre***, nem érvényesíthető a követelés

JOGI ELJÁRÁSOK

indíthat ***fizetési meghagyásos eljárást***

indíthat ***bírósági peres eljárást***

AZ ADÓS LEHETŐSÉGEI

ellentmondás

ellenkérelem

részletfizetési kérelem

fizetési halasztás iránti kérelem

részletfizetés kérése a bíróságtól

---

már nem lehet hivatkozni a követelés elévülésére

végrehajtási eljárás

AZ ADÓS LEHETŐSÉGEI

hivatkozás a végrehajtási jog elévülésére

„rendkívüli” ellentmondás

kézbesítési kifogás

panasz az inkasszóval szemben

végrehajtási kifogás

panasz a végrehajtóval szemben

végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem

részletfizetési kérelem

A társadalmi leszakadásban élők egyik legnagyobb problémája az eladósodás. Az „eladósodva élés” pedig átöröklődik, és bilincsként tartja nyomorúságban a generációkat. Nagyon fontos az adósságkezelés, ebben segítség nélkül nem tudnak elindulni sem. De az adósságkezelés bonyolult dolog, sokféle tudás kell ahhoz, hogy eligazodjunk benne. Ez sok esetben a segítőknél sincs meg.

Ezért hiánypótló az Utcajogász munkatársai által készített útmutató. Mert az összefoglaló segít mindenkinek, aki másoknak szeretne támogatást adni, hogy az eladósodásból kilábaljon.

Ad elméleti tudást, alaposan megmagyarázva a fogalmakat, leírva a folyamatokat, lépésről lépésre, és minden kis egység végén még ott egy mankó, „jó tanácsok az adósnak” címmel. A világos, érthető megközelítéseket a második rész konkrét és tipikus jogesetekkel tovább értelmezi.

Ha ez a tudás, legalább az alapfogalmak és a kockázatok szintjén beépíthető lenne mindenkinél, mérséklődne a szegénység is. Oktatási anyagnak is tökéletes ez a könyv, kapocs a jog és a szociális ágazat között. Biztos vagyok abban, hogy az ilyen kapcsolódások segítenek a társadalmi leszakadás mérséklésében.

Köszönet ezért a kiadványért. Sokunknak ad segítséget ahhoz, hogy jól segíthessünk.

L. Ritók Nóra

